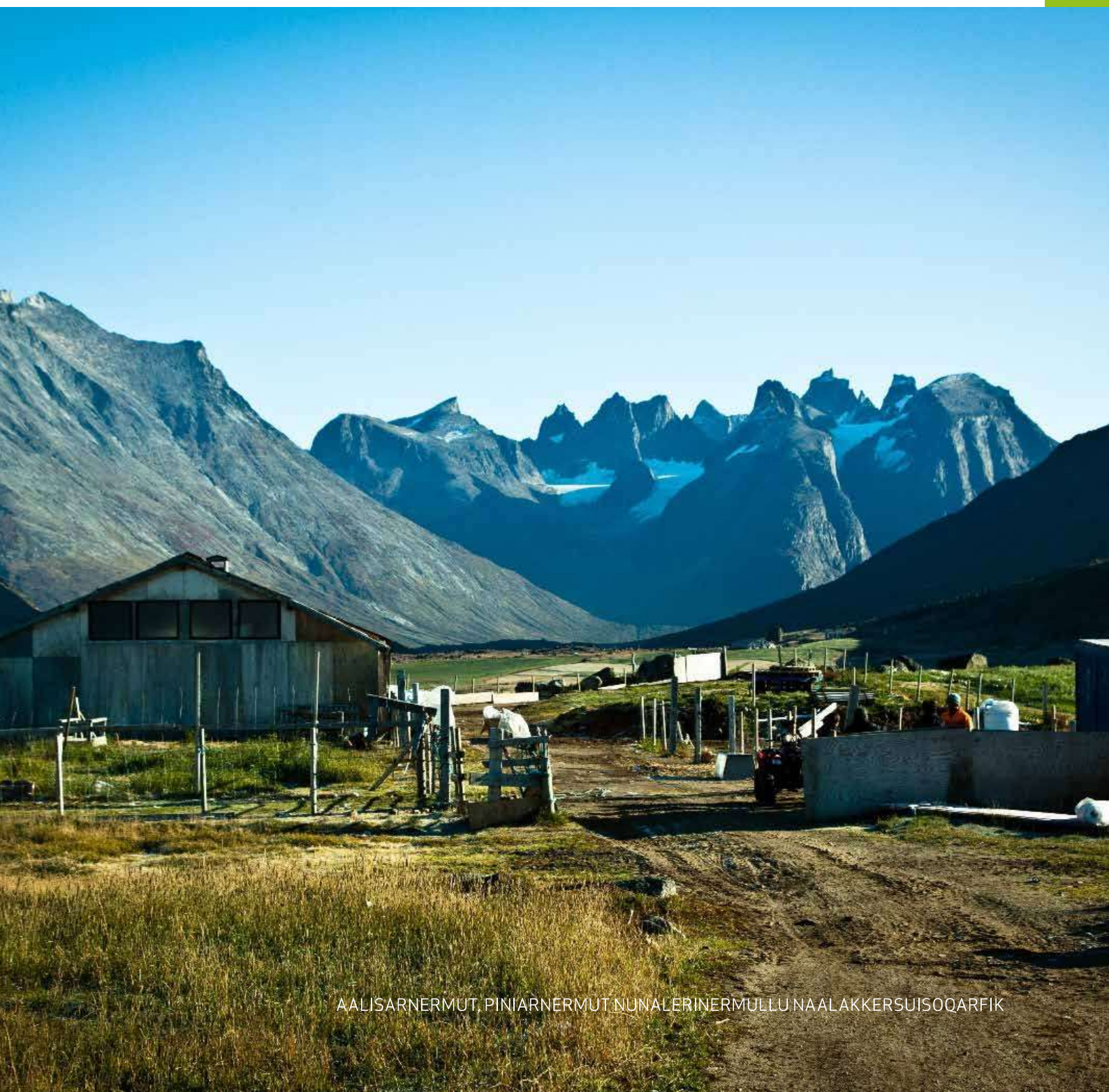

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik
P.O. Box 269
3900 Nuuk
Oqa. + 299 345000
www.apnn.gl

Saqqummersinneqarfia Novembari 2020
Assit APNN, Alibak Hard, Nuka Møller Lund, Hans Hansen, Dreamstime
lloqqaasoq Nuisi

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030

Qorlortukasiup eqqaani narsaatit

Siulequt

Inuussutissanut tunngatillugu Kalaallit Nunaata imminut pilersorsinnaanerulernissaa Naalakkersuisut kissaatigaat, tassungalu tunngatillugu nunaateqarnermik inuussutissarsiu-teqarneq pingaarutilimmik peqataavoq. Naatitanik neqinillu atuisartutut pisarisartakkatta ilarujussuat Kalaallit Nunaata avataanit eqqussortarpai, nunaateqarnermilu, soorlu savat nersussuillu neqaannik, naatsiiaanik kuanniisanillu, tunisassiarineqartut amerlinerisigut nioqqutissat assingusut avataanit eqqussor-neqartartut ikilisinneqarsinnaapput. Neriutigineqarportaaq Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut atuisartunut annguk-kaangata nutaajunerussasut, assartornerisali pilersaarusiorgillu aqunneqarnissaat pisariaqarpoq.

Savaateqarneq ukiuni kingullerni annikilliertorsimavoq, tassunga pissutaallutik, sionnatigut savaatiliusimasut arlaqartut unissimani, kiisalu savaateqarfiup ingerlateqqinnissaanut taartissaqannginneq, angissusialuuniit pissutaalluni ingerlan-nissaa akilersinnaasussaanginnera imaluuniit savaatilitut aallartinnissamut naammattunik aningaasassaqaannginnermik pissuteqartunik. Nunalerinermik aallartisarsinnaaneq taa-maamat pisariinnerulersinneqassaaq, savaateqarnermilu tunisassiornerup imminut napatinneqarsinnaanerata anner-tusarneqarnissaa ukkatarineqarluni.

Tunisassiornerup annertusinissaanut aningaasaqarnerullu pitsaanerulersinnissaanut uumasunut eqqortunik naammattu-nillu nerukkaatisaqaarnissaaq pingaaruteqarpoq. Nerukkaatis-sat pisariaqartinneqartut annertunerpaartaat nunanit allanit tikisinneqartarput, taamaammallu nerukkaatissanik Kalaallit Nunaanni tunisassiornerunissaaq ukkatarineqartariaqarluni.

Naatitsinermi pitsaanagerusumik periuseqarnikkut immaqalu allat ilassutitut nerukkaatissanik tunisassiaasa sinneruttuunik atorluaanerunikkut.

Nunalerinermik inuussutissarsiu-teqarnermi niuerner-mut tunngasut annertusinissaanut iliuuserisassat arlallit nutaat aal-lartisarneqarsimapput, taakkunanngalu aallartisarneqarsima-sut soqutiginaateqartut ilagaat Nuummi "indoor farming" Kalaallit Nunaanni naatitanik siunissami pilersuilersinnaasoq.

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030 Kalaallit Nunaanni nunaateqarneq pillugu ukiuni kingullerni nalunaarusiarineqar-tartunut, soorlu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaanut 2014-imeersumut, nangitsineruvoq. Periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu iliuu-sissatut pilersaarusiornikkut nunalerinermi tunisassiornerup aningaasaqarnerullu siuarsarnissaanut iliuusissanik aallarti-saanissanut sakkussatut atorneqassaaq.

Periusissiami sulissutigineqarpoq FN-ip piujuaannartitsisumik ineriartornissaaq nunanit tamalaanit anguniarneqartoq tassaa-voq Naalakkersuisut suliaasa ilaannut ilaasoq, tassaalluni Nunat Avannarliit nunarsuarmi piujuaannartitsineq tunngavigalugu ingerlatsinerpaassasut.

Nunalerinermik inuussutissarsiornerup nukittorsarneqarnissaa periusissiami ukkatarineqarpoq, taamaalluni inuussutissanut tunngatillugu imminut pilersornerup annertusarnissaanut inuussutissarsiut kivitseqataasinnaassalluni siunissamilu aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaassalluni.

Jens Immanuelson

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq

Imarisai

- 9 **Aallaqqaasiut**
- 9 Tunuliaqutaasoq
- 9 Iluatsinnissaanut tamakkiisumik piumasaqaatit
- 9 Tunngaviusoq
- 10 Aporfiit
- 10 Nalorninartoq
- 10 Iliusissat atortinneqalernerat
- 11 **Killiffik: Kalaallit Nunaanni nunalerineq**
- 13 Savanik kinguaasiortitsineq
- 13 Narsaatit
- 14 Kinguaasiortitsinermut pilersaarut
- 15 Nerukkaatinut pissutsit
- 15 Nersutaasiviit
- 16 Uumasuutit allat
- 17 Toqoraaneq
- 17 Naatsiiat naatitallu allat
- 18 Nukissiorneq – innaallagiaq, imeq, seqineq
- 19 Attaveqaqatigiinneq
- 19 Aningaasaqarneq
- 20 Ilinniartitaaneq
- 20 Inatsisit
- 21 Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiutinut tapersiissutit
- 23 Nunalerinermik Siunnersorteqarfik
- 23 Uumasut nakorsaasat
- 24 Nunalerineq pillugu kattuffiit
- 25 **Silap pissusaata allanngoriartornera**
- 25 **Siunissami silap pissusissaa**
- 25 **Nunalerinermut sunniutit**
- 27 **Naleqqussarneq**
- 28 **Takorluugaq anguniakkallu**
- 28 **Takorluugaq**
- 28 **Tamakkiisumik anguniakkat**
- 30 Anguniagaq 1: Ukiumut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput
- 33 Anguniagaq 2: Ukiumi nerukkaatissanit nammineq naatitat 80 procentit
- 37 Anguniagaq 3: Naatitanik tunisassiorneruneq
- 40 Anguniagaq 4: Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaanerulerneq
- 43 Anguniagaq 5: Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneq
- 47 Anguniagaq 6: Nunalerinermi pitsaannerusumik attaveqaqatigiinneq
- 49 Anguniagaq 7: Nunalerinermik ilinniarnarup pitsanngorsarnissaa
- 51 Anguniagaq 8: Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq
- 53 Anguniagaq 9: Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla
- 57 **Naalagaaffiit Peqatigiit piujuaan-nartitsisumik ineriartortitsinermut nunarsuarmi anguniagaanut ilassut**
- 58 **Ilanngussaq 1 – Suliassat nassuiarnerat**
- 60 **Ilanngussaq 2 – Aningaasaqarneq**

Aallaqqaasiut

Tunuliaqutaasoq

Nunalerinermi savanik tunisassiorsinnaaneq ingerlanerluppoq, savaatillillu piffissami sivitsortumi ikiliartorsimapput. Tunisassiornerup annertusinissaa savaatillillu aningaasaqarnerisa pitsanngorsarnissaat siunertaralugu nunalerinerup ineriartortinneqarnissaa taamaammat pisariaqartinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni inuussutissanut tunngatillugu imminut pilersorsinnaanerup annertusinissaa naalakkersuinikkut anguniagaqarnermut ilanngukkaanni nunalerinerup tunngatillugu ineriartortitsinissamut iliuusissanik aallartitsinissanut tunngavissaqarpoq. Nunalerineq pillugu periusissiaq aamma suliarineqarpoq Kalaallit Nunaanni allaffissornikkut suliaasaqarfiit tamarmik ukiunut qulinut suliaasaqarfinnut pilersaarusiortoqarnissaanik Naalakkersuisoqarfinnut kissaatigineqarmat.

Periusissiaq Inatsisartut UKA2019-imi Naalakkersuisunut peq-qusinerattut Kalaallit Nunaata kalaallit tunisassiaannik imminut qanoq pilersornerulersinnaaneraniq nassuiaataavortaaq.

Iluatsinnissaanut tamakkiisumik piunasaqaatit

Nunalerinerup Periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu suliaavoq Kalaallit Nunaannilu nunalerinerup 2030-ip tungaanut ineriartortinneqarnissaanik siunertaqarluni. Nunalerinermik ineriartortitsinikkut nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnermi tunisassiat annertusarneqarnissaanik qulakkeerinnissaaq, taamalu Kalaallit Nunaanni inuussutissat tungaatigut imminut pilersorsinnaanerup annertusarnissaanut iluaqutaassalluni, ilutigittillugulu imminut napatissinnaaneraniq pitsanngorsaataassalluni. Tamakkiisumik anguniakkat qulingiluat oqaasertalerneqarsimapput, nunalerinermi ineriartortitsinermik erseqqarissititsisunik.

Periusissiami iliuuserineqartut tamakkiisumik anguniakkanut toqqaannartumik toqqaannangitsumillu sunniuteqarput. Iluatsitsinissamut iliuuserisassaaq ataaseq taamaammat kisimi aalajangiisuunngilaq, iliuuserisalli arlaqartut sammiveqatigiimmik ingerlanneqartut inernerat aalajangiisuullutik. Iluatsitsissagaanni iliuuserineqartut siunertarineqartut naapertorlugit ilumut atuutsinneqalersimanersut ilimagisamillu sunniuteqarnerisut apeqqutaapput. Anguniakkat tamarmik immikkut aalajangersimasunik killiffinni angusasaqarput, tamakkiisumik anguniakkap siuariartornerannik nakkutilliinermik qulakkeerinneqataasussanik.

9 overordnede målsætninger

1. Savaaqat toqoragassat ukiumut 28.000-it
2. Ukiumi nerukkaatissat nammineerluni naatitat 80 procentit
3. Naatitanik tunisassiorneruneg
4. Nunalerinermik inuussutissarsiorneq imminut napatissinnaanerusoq
5. Savaatillinnut ilisimasanik naleqquttunik saqqummiussineruneg
6. Savaateqarfinni attaveqatigiinneq pitsaanerusoq
7. Savaatillinngorniarluni ilinniarneg pitsaanerusoq
8. Allaffissornikkut tunngaviusunik nutarterineq
9. Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ineriartortitsineq alla

Tunngaviusoq

Nunalerineq pillugu periusissiaq Kalaallit Nunaanni nunalerineq pillugu ukiuni qulini kingullerni nassuiaatini nalunaarusianilu suliarineqarsimasuni ilisimasat tunngavigalugit sanarfineqarsimavoq, assersuutigalugu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititali-arsuup isumaliutissiissutaa Kalaallit Nunaanni nunalerinerup anguniagalimmik tapersiineq, Nunalerineq pillugu ESU-mik nassuiaat, Nunalerinermik inuussutissarsiornermi silap pissusaanut naleqqussarnissamut periarfissat, Kalaallit Nunaanni nunalerinermi tunisassiornerunissamut periarfissat, The Arctic as a Food Producing Region aamma Adaptation Actions for a Changing Arctic.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik savaatillinnik soqutigisaqartunillu tamanik 2019-imi isumasioqatigiissitsivoq. Unammilligassat sumiinnerat inuussutissarsiummillu ineriartortitsissagaanni suut iliuuserineqas-sanerat pillugit ingammik nunalerisut ilanngussaqaarsinnaanis-saat isumasioqatigiinnerup siunertaraa. Savaatillit, nunalerineq pillugu kattuffiit, kommuneni nunalu tamakkerlugu qinikkat allarpasuullu isumasioqatigiinnermut peqataapput, pissarsiarineqartullu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumali-utissiissutaani ilisimasat ilanngullugit Nunalerineq pillugu Peri-usissiamut pingaarnertut tunngaviupput.

Missingiutip matuma suliarereernerani susasaqartunut tamanut, Naalakkersuisoqarfinnut allanut, kiisalu pisortatigoortumik tusarniutigineqarsimavoq. Tamatumalu kingunerisimavaa anguniakkatut iliuusissat allaaserineqarnerinut oqaaseqaate-

qartoqartarsimalluni. Oqaaseqaatit ilaat periusissamut ilanngunneqarput, allallu oqaaseqaatit periusissap matuma piviusunngortinnerani ukiumoortumullu killiffiffiuilluni suli-nermi ilaliunneqartassallutik.

Aporfit

Nunalerineq pillugu periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut nunalerinermik ineriartortitsinermut sinaakkusiipput, kisianni savaatillit namminneq iliuusissanik piviusunngortitsinermut peqataallunartussaapput. Savaatillit aalajangiisuussapput, iliuuserineqartussani pingaarutilinni nunalerinermut namminneq aningaasaliinissamut iliuuseqartariaqaramik.

Inatsisitigut killilersuuteqarportaaq pisariinnerusumik atornerqarsinnaalernissaat sulissutigineqartussaalluni. Suliassaqarfimmi inatsisit tamarluinnarmik misissorneqassapput allannguutissallu Inatsisartunut saqqummiunneqarlutik. Nunalerinermut tunngatillugu inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut inatsisip nutarterlugu 2022-mi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqumminneqarnissaa siuner taavoq, kingornalu nunalerineq pillugu inatsit nalunaarutillu tassunga attuumassuteqartut iluarsaanneqassallutik.

Periusissiami anguniakkat piviusunngortinniarnanni Naalakkersuisut aningaasaqarneq pillugu politikkianni periusaat pingaartumik Covid-19-imik tuniluunnerup kingorna ajornartorsiuteqarsinnaavoq. Periusissiarli uningasuunngilaq aningasaqarnermut pilersaarutitut naleqqussarneqarsinnaalluni, ineriartornerulli arriinnerusumik ingerlattariaqarneranik kinguneqassaaq.

Nalorninartog

Nunalerinermik inuussutissarsiutit sumiiffimmut atasuunini silallu qanoq innerata eqqortuunissaanik pisariaqartitsinera pissutigalugu tunisassiorneq nalorninarsinnaavoq. Periusissiaq inuussutissarsiutit silap allanngorneranut silallu pissusaanut naleqqussarsinnaanerulernissaanut iliuuseqarnissanik suli- qarpoq. Taamaammat nunalerinermik inuussutissarsiornermi nalorninanerpaanut nalilerneqartariaqartoq ukuiunerani neruk- kaanermut tunngaviusut pitsanngorsarnissaannik pingaartumik iliuuseqarnissaaq sulissutigineqarpoq. Aningaasaqarnermi nalorninartunik aamma pitsanngorsarneqarsinnaasunik pe- qarpoq, soorlu tapiissutit ukiumiit ukiumut allanngornerisa malitsigisaanik savaatillit pilersaarusiorsinnaanerisa ajor- nakusoornera.

Iliuusissat atortinneqalernerat

Periusissiaq iliuuseqarnissamullu pilersaarut uningasuunngilat periusissiap piffissami atuuffiani ajornartorsiutinik takkut- toqassappat naleqqussarneqarsinnaassallutik. Iliuusissatut pilersaarut piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu suli- aavoq iliuusissanillu assigiinngitsorpasuaarnik imaqarluni. Iliuusissat sorliit aallartisarneqarnissaannik tulleriiaraluni pingaarnersiuisoqartariaqarpoq. Soorlu aamma tulleriiaraluni pingaarnersiui- neq pillugu nunalerinermik suli- qartut oqaloqatigineqartuarnissaat pisariaqartoq.

Suliniutini ataasiakkaani aningaasaqarnikkut allaffissornikkul- lugu pissarititanut piviusorsio-rtumik naatsorsuutigisaqarnis- saq pingaaruteqarpoq.

Iliuusissat ukui- ni tulliuttuni aallartinnissaannut pilersaarutigi- neqartut ingerlanneqartussalluunniit pillugit Naalakkersuisut iliuusissatut ukiumoortumik pilersaarusiortassapput. Nunaleri- nermik suli- qartunik oqaloqateqarluni iliuusissatut pilersaarut ukia- kkat suliarineqartassaaq Nunalerinerlu pillugu siunnersu- isoqatigiit januaarimi ataatsimiinneranni saqqummiunneqar- tassalluni. Iliuusissatut pilersaarutit iliuuserineqartussatut aallartisarneqartussat pillugit suliniutinik nassuiaatitaqassap- put. Suliniummik nassuiaat anguniakkap immikkoortuinik, piffissamik pilersaarummik aningaasaqarnikkullu sunniutinik imaqassaaq. Suliniutit ingerlasut naammassisullu pillugit aamma nassuiaasiortoqassaaq.

Killiffik: Kalaallit Nunaanni nunalerineq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi pisuussutit annersaraat neriniartitsiviit tulliuullutik narsaatit nerukkaatissanik naatitsivigineqartut. Qallunaatsiaat Kujataanni nunalerineq ukioq 1000 sioqqutillaarneraniit aallaritsinerannut ingerlatsisimaneq taakku tungaviupput, minnerunngitsumillu Anders Olsenip lgalikumi 1783-imi nunaateqarnermik aallartitseqqinneranut aamma taakku tungaviupput.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi savanik tunisassiorneq qitiuvoq, neriniartitsiviit narsaatillu ukiuunerani nerukkaatissaqar-nissamut qulakkeerinnittut pissutigerpilugit. Tassani naatitsinerup, kiisalu ivkkat sunniinerisigut neqi pilersinneqartar-mat, nunalerineq ingerlanneqarsinnavoq. Kalaallit Nunaanni nunalerineq tunngavissaqassappat narsaatit qanoq atorneraq-nerat apeqqutavoq, imaappoq narsaatit naatitsivigineqartut annertussusaat narsaatinilu nerukkaatissat pilersinneqarsin-naasut annertussusaat. Pissutsit taakku Kalaallit Nunaanni nunaateqarnerup imminut napatissinnaanerannut piffissaq ingerlanerani aalajangiisuujumaarput, kisianni neriniartitsiviit tunniusinnaasaat, narsaatillu ukiussamut nerukkaatissanik naatitsivigineqartartut tunniusinnaasaat, annertussusaallu pissutigalugit nunalerinerup imminut akilersinnaaneranut peqqutaqaataapput.

Ukioq ajunaarnerisuaqarfiusoq 1966-1967-imi ukiukkut ukior-lunnera savat arnavissat 48.000-init 20.000-inut ikileriarne-rannik kinguneqartoq savaateqarnermi tunisassiorneq tamavi-aarnerulersinneqarpoq. Savat arnavissat amerlassusaat attan-iarlugu savat inaannik sanaartortoqarpoq narsaatit naatitsi-vigineqartut tunniussaqaarsinnaassusaat eqqarsaatiginagu. Kalaallit Nunaanni nunalerinermut sunniutigaa ukiumi neruk-kaatissat affaasa missaat ullumikkut tikisinneqartarmata, savaatilinnut aningaasartuuteqarnerujussuarmik savaatilin-nullu nalorninartorsiornermik nassataqartumik, kiisalu neruk-kaatit tikisinneqartartut amerlanerujussuat pissutigalugu nunap aningaasaqarneranut periarfissanik annaasaqarnermik nassataqarluni.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut qanittuini nerini-artitsivissaqarluarpoq Nunalerinermik suliaqartut Amerlasuut kinguaariit ingerlaneranni nunaatitik naqqanit sanarfisimavaat annertuumik attaveqatigiinnikkut inerisaanikkut, soorlu namminneq innaallagissamik imermillu pilersornikkut. Sumiif-fiit amerlanersaat ineriartortinneqarnissamut suli periarfis-saqarluarput, narsaatit naatitsivigineqarsinnaasut imermillu nukissionermut periarfissat tungaasigut. Nunalerinermik suliaqartut amerlanerit imaanut qanittumiipput, taanaavorlu Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartunut assartuiffiit pingaarnersaat.

Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiummik namminer-sorlutik ingerlatsisuupput, namminnerlu pisiniartarnerminnut akisussaallutik. Taamaattoqaraluar toq inuussutissarsiut killi-lersuutunik ulikkaarpoq, tunisassiornermik suliaqartut allat atugarinngisaannik. Inuiaqatigiinni piujuannartitsisumik inger-latsinissamut, uumasut pitsaasumik atugarqarnissaannik alla-nillu piumasaqaatit tunisassiornermut akitsorsaataapput. Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiutertik nunaatimik sumiiffiinni ingerlattariaqarpat, periarfissat sumiiffii apeq-gutaammata tikikkuminaasinnaasuni inissisimasariaqar tarlutik assartuinarneq ajornakusoorsinnaasarluni. Nunalerinermik suliaqartut aningaasaqarnikkut nalorninar torujussuarmik tigu-sisariaqarput taq, namminneq aqussinnaangisat aalajangi-i-suullutik, soorlu sila. Silap kiannera akulikitsumillu siallertarne-ra iluaqutaavoq. Silap nillerneru, panernersuaqarnera siallerpal-laarpalluunniit pissarsiat ajornerannik kinguneqarsinnaapput.

Immap assartuinermi aqquutit pingaarnersarigaluarua, savaate-qarfii it ikittuinnaat pitsaasunik tulattarfeqarput, tamannalu assartuinermit ajornartorsiutaavoq. Sumiiffiit ilaanni savaate-qarfinniit najukkani inoqarfinnut attaveqaataasunik sioraan-narnik aqqusineqarput, aasakkullu aqqusinikkut assartuini-samut periarfissaqartitsillutik. Nioqqutinilli maskiinanillu assartuinermi imaatigut aqquutit suli pingaarnerrupput, soorlu aamma savaaqanik ukiakkut toqoraaviliaassinerni.

Tamanna nunalerinermik suliaqartunut anner tuunik piumasa-qaatinik pilersitsivoq. Nunalerinermik suliaqartut nunaleriner-mut, uumasuuteqarnermut, aallarnisaanerut suliffimmillu ingerlatsinermit pikkorissuusariaqarput. Nunalerinermilli ingerlatsineq naammanngippat assersuutigalugu takornariale-rinermik ingerlatsisinnaapput, tamassumunngalu pisisartunut sullissilluarsinnaaneramik, najukkap oqaluttuarisaanerannik ilisimasaqarnissamik, nittarsaassinermik suliaqarsinnaanissa-mik nerisassiorsinnaanermillu piumasaqaatitaqarpoq. Nunale-rinermik suliaqartup uumasuuteqarnermik nunalerinermillu pikkorissup suliffimmik aqutsinissamut takornarianulluunniit ineqartitsisuunissamut pikkorissuunissaanik nassataqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaangilaq.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut amerlassusaat ukiumi qulikkaani kingullerni ikiliartuinnarsimapput, savaate-qarfiillu kiserngoruttut savat arnavissat amerlassusaannik attassinissamut alliertorsimangillat. 2012-imi savat arnavis-sat aamma ikiliartuinnavissimapput. Kalaallit Nunaanni nunale-rinermik suliaqartut imak ikitsigipput allaat ataaseq suliaminik atorunnaarsitsippat savat arnavissat amerlassusaat 2,5 pro-centimik ikileriasallutik. Narsaatilli katersuivigineqarsin-naasut 1085 hektarinut 2019-imi annertusisimapput, 2006-

imut sanilliullugu 23 procentinik qaffariarnerulluni. Annettususaanik malunniutilimmik annertusineruvoq, nunalerinermik suliaqartut 20 procentimik ikileriarsimasut. Annettuneruler-neranut narsaatini nutaani naatitsinermik pissuteqarneruvoq. Narsaatit naatitsivigineqartut annertunerulernerat pisariaqarpoq naammannanili. Savaateqarfiiit arlaqartut avinngarusimsumiittut atornerussimapput. Taakkunani narsaatit atornerqanngillat periarfissarlu taanna Kalaallit Nunaanni nunalerinermi atorluarneqanngilaq.

Nunalerinerup saniatigut suliffeqarsinnaanermut Kalaallit Nunaanni aqqusineqarneq killilersuivoq. Taamaammat savaateqarfik tunngavigalugu ilaqutariimmik tamakkiisumik isertitaqarlunilu suliassaqaarpoq pisariaqarpoq. Savaateqarfiiit annertussusaannut tamanna piumasaaqatitaqarpoq. Atuartitsinerup angerlarsimaffimmi ingerlanneqaarpoq tunngaveqarnermik aamma isumaqarpoq. Inuussutissarsiummut ilassutit savaateqarfimmu takornariar toqarsinnaanerannik ilai aamma neqerooruteqarput, suliassarli tamanna nunaatillit ilaannut naleqqutinnngilaq.

Nunalerinermik suliaqartut sila naalagaaffigisinnaanngilaat, silali taannaavoq angusarissaarnissamut angusarlunnissamul- luunniit pissutaasut pingaarnerpaaq. Neriniartitsiviit pitsaasusaannut, savat qaqugukkut neriniartitsiviliartinnisaannut ukiuuneranilu qanoq nerukkaatissaqartiginissamut sila naalagaavoq. Ukiuunerani nerukkaatissat upernaakkut qanoq piaqqiortitsilluartiginissaannut kiisalu savaaqqat aasakkut neriniartitsivinni uumaannarnissaannut sunniuteqarlutittaaq.

Nunalerinermik suliaqartut ataatsimoorlutik nerukkaatissaat namminneq pissarsiaat assersuutigalugu maajimi nungussimap- pata savat neriniartitsivinnut anisaartariaqarlugit neriniartit- sivinnilu naasut suli naammattumik inuussutissaqalersiman- ngippata, savaaqqanik amerlanernik annaasaqartitsisinnaapput tamannalu aningaasaqarnermut sunniuteqarnerlussalluni. Ukiakkut assingusumik pisoqarsinnaavoq, nerukkaatissat sipaarniarlugit uumasuutit pisarnermit kingusinnerusukkut nerukkarneqalerpata. Taamaallilluni savat marlulinissaagal-

annut sunniutissaaq taamalu savaaqqat ikinnerusut pissarsia- rineqarlutik. Nerukkaatissat nammineq naatinneqartut eqqar- saatigalugit savaatit amerlavallaarnerat ajornartorsiutaavoq. Nunalerinermik ingerlatsineq ingerlavoq aasaq nalinginnaasoq naatsorsuutigalugu taamaallilluni ajutoornissap iluatitsinissallu killissaanut qanittunngusarput, taamalu nalorninar torujussu- armik tunngaveqarlutik sulillutik.

Nerukkaatissanit naatinneqartartunit pissarsiarineqartartut ukiumiit ukiumut allanngorartarput, pingaarnertut silap silallu pissusaata kingunerisaanik. Neriniartitsiviit pissarsiffiulluas- sappata naammattumik seqinnerfigineqarsimallutillu naam- mattumik siallerfigineqarsimasariaqarput. Kalaallit Nunaanni silap pissusaa pillugu nalunaarusiami allassimavoq, silap pissu- saata kissarnerulernissaa naatsorsuutigineqartoq, tamannalu ullut naaffiit amerlanerulernerannik kisiannili aamma panerner- suarnik nassataqassaaq. Nunalerinermik suliaqartut aninga- saqarnerannut tamanna toqqaannartumik sunniuteqassaaq, naatit pitsaanerulersinnaallutik naggorloratarsinnaanerali annertunerulerni.

Nunalerinermik suliaqartut aningaasaqarnerannut sila kisimi sunniuteqanngilaq. Savaaqqat annaaneqartartut amerlapput, kiisortunut, nappaatinut piniaqqusaanngitsunilluunniit pinia- rtunut. Teriannissanut, nattoralinnut nannunullu annaasaqar- toqartarpoq. Savanullu annaaneqartunut taarsiisoqarneq ajorpoq. Savat savaaqqallu neriniartitsivinni annaaneqartut katikkaanni tamanna tunisassiortunut annertuumik annaasa- qaataapput. Piniaqqusaanngitsunik piniaartunut sunniuteqar- titsisoqarneq ajorpoq sumiiffinnilu avinngarusimanerumii- tuni piniaqqusaanngitsunik piniaartut unitsinniarlugit nakkutillii- nerit naammannngillat.

Taamaammat nutaanik sanaartornikkut, uumasut inaannik iluarsartuussinikkut, narsaatini pilersitseqqinnikkut kiisalu uumasuutiniq piaqqiortitsinikkut nerukkaatinillu naatitsinikkut nunaatit uumasuutillu eqqarsaatigalugit tunisassiorsinnanerpup kivinneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Savanik kinguaasiortitsineq

Kalaallit Nunaanni savap arnavissap ataatsip piaqqiai ikittutut oqaatigineqarsinnaapput, taamalu tunisassiorneq appasilluni. Savat arnavissat tunisassiornermi pingaarnertut tunngaviupput, toqqaannartumilli tunisassiaanani. Tunisassiornermi atukkat sapinngisamik ikinnerpaat tunngavigalugit annertunerpaamik tunisassiornissaq nalinginnaasumik kissaatigineqartarpoq. Tassunga ilanngunneqassaaq Kalaallit Nunaanni ukiuunerani nerukkaatissatut pissarsiarineqarsinnaasut ajornartorsiutaamata aasakkulli ivigartorfissat pitsaasut pigineqarlutik. Taamaammatt savat arnavissat piaqqiaasa amerlinissat aningaasaqarnikkut tunngavilersorneqarsinnaavoq.

Islandimi Norgemilu hektarimut savat arnavissat qulit missaat nalinginnaapput. Kalaallit Nunaanni hektarimut savat arnavissat 20-upput, amerlapput tamannalu savaatillit suliffimmik qanoq aaqqissornerannut sunniuteqarlutik. Nerukkaatissat avataanit tikisinneqartartut pinngitsoorneqarsinnaanngillat ukiullu inerititaqarfiuallaanngitsut sivikippallaamilluunniit ivigartortitsinerit artorsartitsisarput. Savaateqarfiit naatitsivinnik narsaataatikittut amerlasuunik arnavissanik savaateqarnerannik ersarissumik ersiuteqarpoq. Savaateqarfiit savanut arnavissanut naammattumik neriniartitsiveqarsinnaapput ukiukkulli nerukkaatinut tunngatillugu ajornartorsiuteqassalutik. Tamanna isumagineqarsinnaavoq nerukkaatissanik inuusutissaqarluartunik ivikkanillu poortanik pisinikkut, tamannalu ingerlatamut akisuvoq.

Narsaatit

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut narsaataat ujaraqangaatsiartutut oqaatigineqarsinnaapput imermik uninngatitsisinnaanerit killeqarluni. Narsaatinik suliaqarnermi pisariunerulersitsivoq imerterinerlu ajornakusoorsinnaalluni. Nutaanik naatitsinissamut arlalinnik periarfissaqarpoq, ujarappassuaqarnerali pissutaalluni nunalerisut maskiinaataat atorlugit sulinaratorujussulluni.

Nutaamik misissuinerup takutippaa Kalaallit Nunaanni narsaatit naatitsivigineqartut annertunerpaartaat pH-mik nalingat appasissorujussuusoq, siunissamilu naatitsinissamut periarfissanik atorluanaanissamut tamanna ajornartorsiutit annerpaartaasa ilagaat. pH-mik nalinga pitsaanerpaamiinngippat naasut inuusutissanik pisariaqartitaminnik tigooraasinnaanerat ajornakusoorpoq, inuusutissat tassaniikkaluarpataluunniit. Narsaatini naatitsivinni pH-mik nalingat qaffannissaannik suliaqarnissat pingaaruteqarpoq. Kalk atorineqallat taasareerpoq tamannali aaqqissuussaanagerusariaqarpoq. (Marraq) sermersuarmit pilersinneqarsimasut Kujataani pioreersut narsaatini naatitsivinni naggorissaatitut pH-millu nalingannik pitsanngorfaatigut atorineqarsinnaanersut paasiniallugu misileraasoqarpoq.

Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik narsaasiassat amigaatigineqarput ukiuunnerni nerukkaatissat naammattut pissarsiarinerallugi. Narsaasiorniernerlu ajornakusoortorujussuuvoq akisullunilu. Kiissalu aqqusernit amigaataallutik narsaasiassat avingarusimanerummiittut tikinniaaraanni.

Savanik piaqqiortitsineq

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Savat arnavissat	19.777	19.841	19.763	19.383	19.264	17.924	16.845	17.592	16.960	17.374
Savaaraq (piaqqiaq)	25.383	25.445	25.379	24.614	23.287	22.018	21.569	22.405	22.285	23.186
Savaaqat annaasat	1.365	1.953	1.767	1.923	1.542	3.007	1.448	1.911	1.661	1.204
Savamut arnavissamut ataatsimut savaaqat pissarsiat	1,29	1,29	1,34	1,28	1,32	1,23	1,28	1,29	1,31	1,36
Savaaqat piaqqiortussatut unitsitat	2.781	2.769	2.878	2.939	2.538	2.283	3.143	2.635	2.706	2.638
Savaaqat toqoraavimmi toqorakkat	21.113	21.359	21.967	20.344	20.331	18.413	18.857	18.815	18.019	19.396
Savaaqat nammineq toqutat	1.024	909	1.049	968	1.006	1.077	836	803	778	942
Savaaqat toqorakkat katillugit	22.137	22.268	23.016	21.312	21.337	19.490	19.693	19.618	18.797	20.338

Nunalerinermi narsaatit savanut nersutaatinullu ukiumi nerukkaatisanik naatitsinernut atorneqarnerusarput. Naatinneqarnerpaasartut tassaapput ivikkat assigiinngitsut uumasunut nerukkaatisatut atorneqartartut. Tamassuma saniatigut havre, byg, aamma triticales, taakkua rug siusinnerusukkut atorneqarnerunikuusoq taarserluinnangajassimavaat. Taakku ivikkatut suliaralugit nerukkaatit atorneqartartut.

Nunalerinermik suliaqartut ilai narsaatiminnik imerterisinnaapput. Imertereriaatsit assigiinngitsut arlaqarput, ermup nammineq naqitsinera kiisalu pumpelu atorlugit. Ukioq 2019 panerpoq, ersaripporlu naatitaminnik imerterisinnaasut pissarsilluarsimasut. Eqluit luanni naatsiiyanik naatitsisut assersuutaalluarput 50 tonsit sinnerlugit katersorneqarsimallutik. 2016 panernersuaqarpoq pisariaqalersimallunilu ilassutissanik nerukkaatisanik piniaqqinnermi 2 million koruuninik tapiisoqartariaqarsimavoq.

Imerterinerup pingaaruteqarnera ukkatarineqarpoq naatitanilulu naatitsilluarnerpaanissaq anguniarlugu imerterineq pillugu pikkorissaasoqartarpoq. 2019-imili paasinarsisimavoq imeqarfiit nalinginnaasut imaarutigajassimasut, imerterinerlu attatiinnarniarlugu imertereriaatsinik nutaanik suliaqartoqartari-aqarnissaa siunissami pisariaqassalluni.

Kinguaasiortitsinermut pilersaarut

Kalaallit Nunaanni savaatillit 39-iusunit 14-it kinguaasiortitseriaaseq Fjárvís 2019-imi atugaraat. Savaatillit sinneri nammineerlutik aqqissuussamik kinguaasiortitsinermik ingerlatsingillat. Savaatillit akornanni Fjárvísimik atuneq ukiuni 20-ni kingullerni allanngorarsimavoq. Pissutaasut ilagaat teknikkikut periutsumik atuinermut ajornartorsiuteqarneq kiisalu programmi atorneqartoq Islandimeersuummat taamalu Islandimiusut oqaasertaqarluni. Programmi kalaallisuunnortinniarneqartarsimagaluarpoq iluatsissinnaasimananili kalaallisuaa inituallaarsimammat taamalu programmi nutar terniarneqale-raangat ajornartorsiutitaqartarsimalluni.

Kalaallit Nunaanni savanik kinguaasiortitsineq piffissap ingerlanerani nalinginnaasumik pitsanngoriartorsimavoq, takussutissanut ilaalluni savaaqqat marlulissat amerlassusaat pitsanngorsimanagerat. Atuisartut siunissami neqit orsutaannerusut piumanerultussaavaat, tamannalu Kalaallit Nunaanni savanik kinguaasiortitsinermi isiginiarneqalertussaanaera ukkatarineqarnerulissaaq.

Savaatillit Fjárvísimik atuisut aqqissuusaanngitsumik kinguaasiortitsisunut sanilliullugit savaaqqanik agguaqatigiissillugu amerlanerusunik anginerusunillu tunniussaqtartarput. Tamanna Fjárvísimik atuinermi inernerusinnaavoq immaqalu savaatillit pikkorinnerullutillu pimoorusinerusut Fjárvísimik Fjarvísimik atuisuunerisa inernerusinnaallugu.

Savaaqqat annaaneqartut

	2015	2016	2017	2018	2019
Fjárvís atorlugu	8,93 %	3,09 %	4,55 %	5,14 %	3,65 %
Fjárvís atorlugu	13,72 %	5,19 %	9,89 %	8,57 %	6,09 %
Kisitsisit naleqqersuullugit	1,5	1,7	2,2	1,7	1,7

Savaaqqamit pissarsiat

	2015	2016	2017	2018	2019
Fjárvísimik atuisut	1,41	1,41	1,42	1,48	1,47
Fjárvísimik atuinngitsut	1,17	1,24	1,21	1,20	1,26
Fjárvísimik atuisut pissarsiaqarneri	21 %	14 %	17 %	24 %	17 %

Nerukkaatinut pissutsit

Nunalerinermik suliaqartut nerukkaatinut pissutsit tungaatigut ilungersunartorsiorput, uumasuutigisanut ukiuunerani nerukkaatissanik nammineq narsaatini naammattunik naatitsisoqarneq ajornera pissutigalugu. Nunalerinermik suliaqartut taamaamat ilassutitut nerukkaatissanik akisuunik eqqussuisari-aqarput. Nerukkaatit kimittuut ivikkallu eqqussorneqartarput. Ukiuni nalinginnaasuni nerukkaatissanik pisariaqartinneqartut 40-45 procentit missaat eqqunneqartarput, ukiuni naatitsiluarfiusuni 30 procentit missaannaat, ukiunilu naatitsinerliorfiusuni eqqunneqartut 66 procentit tikillugit amerlassuseqarsinnaallutik.

Ajornartorsiuat alla tassaavoq neriukkaatissat nammineq naatinneqartut nerukkaatitut naleqassusaat ilisimaneqanngimmat, taamaalilluni nerukkaatissat nerukkaatissanut eqqussorneqartunut ilanngullugit pitsaanerpaamik katiterneqarsinnaanatik.

Nersutaasiviit

Kalaallit Nunaanni nersutaasiviit amerlanerpaartaat ukiuni 1980-1990'ikkunni sanaartorneqarput. Nersutaasiviit qisunnik sanaajupput qaavi amerlasuutigut ajortorujussuullutik. Nersutaasiviup pisoqalineri immi ajortuunngilaq illu aserfalaalatsaalineqarsimatillugu. Illut pisoqaanerit nutaamik teknologimik atuilersimanermit atorineqarnissaat naleqqutinnginnerat ajornartorsiuataavoq, maskiinamik atuinernut namminerisamik ingerlasussanik atortunut naleqqunnatik. Nersutaavisinnut pisoqqanut immikkut ajornartorsiuataavoq uumasut anaanik passussineq sulinar torujussuullunilu pisariummat. Nersutaasivinni nutaaliaasuni uumasut anaasa anissornissaannut maskiinat namminerisamillu ingerlasussatut atortut atorineqarsinnaasut illuni pisoqqani amerlasuutigut nukersorluni sulisoqartariaqartarpoq.

Nersutaasiviit maannamut oqorsarneqarsimanngillat nunalerinermillu suliaqartunit kissaatigineqarpoq nersutaasiviit nutaat oqorsarneqartassasut. Taamaalilluni savamiit pissarsiaq qaffatsinneqarsinnaammat. Tunngavilersuutigineqarpoq nersutaasivik oqorsarneqarsimappat neriukkaatissanik atuineq appartinneqarsinnaasoq savallu siusinnerusukkut meqqiarneqarsinnaassallutik. Ilutigitillugu nersutaasiviup oqorsakkap nassatarisaanik nunalerinermik suliaqartut sulinermit pitsaanerumumik atugassaqartinneqalissapput nersutaasivimmilu ajornannginnerusumik imeqarsinnaalissalluni. Kalaallit Nunaanni Uumasunut Nakorsamit ernummatigineqarsimavoq oqorsakkamik nersutaasiveqarneq amerlanerusunik nappaatinik nasataqassanersoq, ilaatigut isugutanneruneratigut, Naalakkersuisoqarfimmiillu ernummatigineqarpoq nersutaasivimmu aningaasartuutit qaffariangaatsiarnissaat. Taamaamat misisueqqissaarnerit ingerlanneqarput nersutaasiviit oqorsakkat akitsoriaataat pitsanngoriarnermik kinguneqassanersoq uumasut peqqissusaanut ajoqutaanngitsumik.

Nersutaasivitoqqat amerlanertigut natii savimminiupput. Natit savimernit ukiukkut nillertorujussuannorsinnaasarpur, uumasut iviangiinut ajoqusiinnaallutik aseruuttortitsillutillu. Taamaamat piffissap ingerlanerani natit savimernit plastikkinit taarsersorneqartarsimapput.

Future Rundbuehaller, Danmarkimi suliffeqarfik, Nunalerinermik Siunnersorteqarfik nunalerninermillu suliaqartut oqaloqatigereerlugit savanut nersutaasivimmik ineriartortitsisimavoq Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut immikkut ittumik naleqqussakkamik. Nersutaasivik oqorsarlugu oqorsarnagulu tunniunneqarsinnaavoq assigiinngitsunillu aqqissorlugu pequtsersorneqarsinnaalluni. Nersutaavik Kalaallit Nunaannut nersutaasiviit tunniunneqareersimasut ataavartumik misilittagaqarfineqarnerat malitsigisaannik naleqqussarneqarpoq.

Nerukkaatit 1.000 FE-nngorlugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Naatinneqartut FE-nngorlugit	1.486	1.909	1.773	2.465	2.151	1.164	1.510	1.435	1.873	1.453
Eqqunneqartut	1.005	1.343	1.286	1.078	1.050	1.614	1.282	2.796	1.355	1.367
% Eqqunneqartut	40 %	41 %	42 %	30 %	33 %	58 %	46 %	66 %	38 %	48 %

Uumasuutit allat

Nersutaatit

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut massakuugallar-toq sisamat nersutaateqarput. Nunalerinermik suliaqartut pingasut savaateqarlutillu nersutaateqarput, ataaseq nersutaateqarneq kisiat inuussutissarsiutigalugu. Kalaallit Nunaanni nersutaatit katillugit 300-t missaanniippat, nersutaatigineqartullu tassaappat Dexter aamma Galloway, neqinik tunisassiornermi taamaallaat atorineqartartut. Nersussuit immummik nammineq atugassatut pilersuisut tallimat aamma pigineqarput.

Nersutaatinik piaqqiortitsineq eqqortunik atugassaqartinneqarpat savanut tunngatillugu allanik tunisassiornissamat perarfissaalluarpoq, nersutaatimmi tunisassiariuminarput savanik piaqqiortitsinermut sanilliullugu annasaqarfiumnginnerunissaa naatsorsuutigineqarsinnaalluni. Nersutaatinilli piaqqiortitsinermi arlalinnk unammilligassaqarpoq nersutaatinik piaqqiortitsineq tamakkiisumik pissarsissutigineqassappat piffissap ingerlanerani aqqiussutissarsineqartussanik. Kalaallit Nunaanni nersutaateqarneq ileqquunngilaq nersutaateqarnerlu pillugu taamaammatt suliaq pillugu ilisimasanik amigaateqartoqarluni, assersuutigalugu aqqiussuussamik piaqqiortitsineq amigaataavoq nersutaatit arnavissat aasakkut killeqanngitsumik angalaarneranni nuliarsafigineqartarmata, taamaammallu piaqqiortitsineq aqukkuminaalluni. Nersutaatit ukiukkut nerukkarneqangaatsiartarput, nersutaatillu Gallowayrit Narsami toqoraaviup tigusiinnaasaannit anginerulaarput.

Nersutaatinik piaqqiortitsineq

	2015	2016	2017	2018	2019
Dexter	123	128	162	216	244
Galloway	22	24	28	34	51
Nersussuit immummik pilersuisut	2	3	3	4	5
Katillugit	147	155	193	254	300

Tuttut

Kalaallit Nunaanni tuttuutillit marluupput, 1.200-t 350-illu missaannik uumasuuteqarlutik. Kalaallit Nunaanni tuttuut 400-t ukiumut toqoraneqartarput, pingasuugaangata marluk avammut tunineqartarlutik. Tuttuutillit nammineq ingerlasorujussuupput Naalakkersuisoqarfimmut nunalerinermillu suliaqartut kattuffiitut akuttusuumik taamaallaat attaveqartarlutik.

Silap pissusaata allanngornera tuttuutilinnut unammillernarpoq. Tuttuut ukioq naallugu silamiit tarput, silalu sialummik issimillu allanngoraleraangat tuttuut nerisassatik tikissinnaajunnaartarpaat nuna sermingortarmat. Tamanna assersuutigalugu 2012-imi pivoq, norraat ukiuanni siullermi tamangajammik toqorarlutik tuttuutillu tamakkerlugit 40 procentii toqorarlutik.

Hiistit, kukkukuut il.il.

Savaatillit ilai histiuteqarput, pingaarnertut namminneq atugassaminnik. Kalaallit Nunaanni hiistit katillugit 150-it missaanniillutik. Savanik ukiakkut katersinermi aamma atorineqartarput misigisassaqartitsiniarlunilu takornariartitsinernut.

Nunaateqarnermik suliaqartut arlaqartut aamma manninnik pilersuisunik kukkukuujuteqarput. Kukkukuut inuussutissarsiornikkut massakkut atorineqanngillat. Manninnik tunisassiorneq siornatigut misilinneqarsimavoq.

Nunalerinermik suliaqartut tamangajammik qimmeqarput savanik katersinermi atorineqartartunik, qimmit saniatigut qitsuuteqarput terissanik nungusaanermi ikiortigisaminnik.

Igutsaateqarneq siornatigut annertuumik misilinneqarsimavoq annertunerumillu iluatsissimanani. Massakkut igutsaatilik ataasiinnaavoq taannalu igutsaqatigiinnik arfinilinnik peqarpoq Narsarsuarmi honningimik tunisassiorluni.

Toqoraaneq

Neqi A/S assigiinngitsunik Narsami toqoraaviuvoq, savaaqqat, savat nersutaatillu amerlanerpaartaat tassani toqorarneqartarlutik. Toqoraavik EU-mit akuersissuteqarpoq, tunisassiali tamarluinnarmik Kalaallit Nunaanni pisisartunut nioqqutigineqartarput, sinneruttut ataasiakkaat avammut tunineqartut eqqaassanngikkaanni.

Fjordfoods assigiinngitsunik toqoraaveeraavoq Nuup eqqaani savaateqarfituamit Neriumit savaaqqanik savanillu akuerisamik nakkutigineqartumillu avatangiseqarluni toqoraasoqarsinnaanissaa pillugu Kapisilinni pilersinneqarsimasoq. Savaatilik taamaalilluni tunisinnermut taperneqarsinnaavoq savaaraatinilu pisiniafinnut nioqqutigisinnaallugit. Toqoraavimmi uumasut allat aamma toqorarneqarsinnaapput, soorlu tuttut, toqoraanerullu avataani aalisakkanik tunisassior toqarsinnaalernissaa sulissutigineqarpoq.

Isortumi toqoraavik EU-mit akuersissuteqarpoq, Isortumi tuttunik piaqqiortitanik toqoraanermut taamaallaat atorineqartoq. Toqorarneqartut annertunerpaartaat Kalaallit Nunaannit avammut tunineqartarput.

Savaatillit tamarmik angerlarsimaffimmini aamma toqoraasarput. Toqorarneqartut tassaapput nammineq atugassat imaluunniit toqoraavinnut akuerisanut nassiunneqannginneranni katersorneqarsimanngitsut. Oqaatigineqareersutut uumasut angerlarsimaffimmi toqorarneqartut nammineq atugassatut toqorarneqartarput inunnulluunniit toqqaannartumik nioqqutigineqarlutik.

Naatsiat naatitallu allat

Kalaallit Nunaanni naatsiianik naatitsisartut amerlassusaat ukiumiit ukiumut allanngoralarput agguaqatigiissilluguli ukiumut tallimat-arfinillit naatitsisarput. Tunisassiaasa amerlassusaat assigiinngitsorujussuupput, naatitsisar torlu ataaseq tunisassiarineqartut affaasa missaannik naatitsisarpoq. Nunalerinermik suliaqartut ilaqarputaaq naatsiianik amerlanngitsunik naatitsisarput inunnullu nioqqutigalugit.

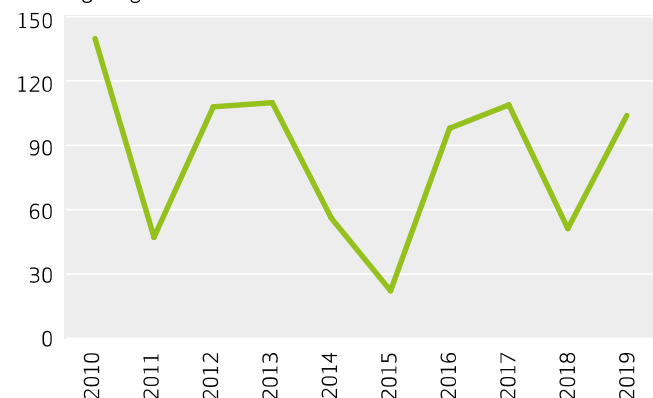
Kalaallit Nunaanni naatsiianik naatitsineq ingerlalluarpoq naatitsinermi nappaatinik sunniutilinnik soqanngimmat taamalu toqunartunik atuisoqarani. Naatitsisartulli pitsaasumik nunaateqarnissaat imerterinissamulluunniit periarfissaqarnissaat pingaaruteqarpoq, 2015-ismummi panernersuaqartillugu imeqanngitsumik naatsiianik naatitsiniarneq eloqinarmat.

Naatitat allat sioqqutigisassatut naatinneqartartut tassaapput ruuat, kuanniusat, qungulit, qilanaartuutit salatillu. Tunisassiornerli killilerujussuuvoq qanorlu tunisassior tigisoqarneranik naatsorsuutunik pissarsiassaqarani. Naatitanik annertuumik naatitsineq pillugu, soorlu naatitat suut naatinneqassanersut qanorlu naatinneqassanersut pillugit, ilisimasat amigaataanerit naatitanik tunisassiornermi ajornartorsiutaavoq. Naatitat tunineqarsinnaaneranni pisisartunukaanniartugit assartuineq aamma ajornartorsiutaavoq, taamaammallu naatitat Kalaallit Nunaanneersut Kujataaniunerusoq pisiarineqarsinnaapput.

Upernaviarsummi naatitsivimmik misileraaveqarpoq, inerittunik pissuseqatigiiaanillu assigiinngitsunik Kalaallit Nunaanni periarfissaqarsinnaasunik misileraasumik kiisalu naatitsinermi periutsinik naleqqunnerpaanik ineriartortitsisumik.

Naatitanik naatitsineq

tonsinnngorlugit

Nukissiorneq – innaallagiaq, imeq, seqineq

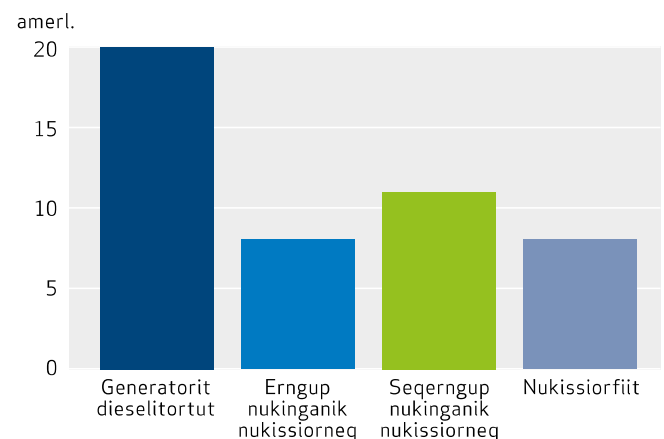
Nunalerinermik suliaqarfiit amerlanerpaartaat generatorimik dieselitortumik sulii nukissiuuteqarput, piffissalli ingerlanerani amerliartuinnartut ingerlaavartumik nukissiornermut, soorlu erngup seqerngullu nukinganik nukissiornermit pilersorneqaleraluttuinnarput. Taakkuli dieselitortumik benzinatortumillu generatoreqqamik taartissamaateqartariaqartarput.

Generatori dieselitortoq tatiginarpoq atorumarlunilu dieselimulli aningaasartuuteqarnaqaluni. Generatorit taakku ukiuni tallimaannarni atorneqarsinnaasarpup taamalu akuttunngitsumik taarserneqartartussaalluni, akisungaatsiartumik.

Erngup nukinganik nukissiorfeeraq atorlugu innaallagissamik pilersuineq aallaqqaataani aningaasaliingaatsiarnermik imaqarpoq, kingornali aningaasartuutit annertunngillat, generatorinullu dieselitortunut sanilliullugu attartunerungaatsiarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Piffissap ingerlanerani erngup nukinganik nukissiorfimmut aningaasaliineq immiut akilersinnaanerussaap. Panernersuaqartillugu pisariaqartinneqartut matussuserneqarsinnaaqqullugit imeqarlunissaa qulakkeerneqassaaq. Siunissami sarfamik sanaartornerup annertusineqarsinnaanissaanut imeq naammannersoq aamma eqqumaffigisariaqarpoq. Nunalerinermik ingerlataqartunut arlalinnut erngup nukinganik nukissiorfiit marluk innaallagissamik pilersuippup.

Seqerngup nukinganik nukissiorfiit generatorinit dieselitortunut akisunerulaarput, orsussamulli sipaaruteqarnerup aningaasaliilluarnerutippaa. Seqernup nukinganik atuigaanni sarfamik pilersuissutinik allanik ilassuteqartinneqartariaqarpoq, nalinginnaasumik generatorimik dieselitortumik. Seqerngup nukinganik nukissiorfiit sivikinnerpaamik ukiuni 25-ni atasinnaapput, batterit atanikinnerullutik, ineriartortinneqarneralli pissutigalugu atasinnaanerat sivitsoraluttuinnarput, batteri-visa pisinnaassusaat alliarlorluni generatorimullu dieselitortunut nammineq aallartartunngorlugit attavilerneqarnerat pitsanngoriartuinnarlutik.

Nukimmik pilersuineq

Nukissiuutitut taserngortaliaq

Attaveqaaqatigiinneq

Kalaallit Nunaanni sumiiffiit akornanni aqqusinniornerit komunenut tunniunneqarsimapput ataatsimoor tumillu tapiissutitigut aningaasalersorneqarlutik. Savaateqarfiit arlaqartut akornanni aqqusinnior toqarsimavoq. Taakku pitsanngorsarneqartariaqarput, savaatillit amerlanerusut assersuutigalugu teknikkikkut atortunik ataatsimoorussisinnaalersitsissamma. Narsaatinut aqqusinniornerit savaatillit namminneq akiler-tussaavaat. Inuusutissarsiuutinut tapiissutit aqutitigalugit aqquserngit meterimut taperneqar tarput.

Tulattarfiit – nalinginnaasumik tulattarfilersuineq Attaveqaaqatigiinnermut Naalakkersuisoqarfimmit akisussaaffigineqarpoq. Savaatilinni ataasiakkaani tulattarfiit savaatilinnit nammineq pilersinneqarsimapput, soorlu niusarfiit puttasut il.il. Maskiinat anginerusut il.il. nunamukaanniaraanni savaaqanilluunniit toqoragassanik aallerniaraanni taakku naleqquppallaanngillat.

Assartuineq savaatilinnut aningaasartuuterujussuuvuq, taamaamat nunanit allanit nerukkaatissat kimittuut ivikkallu assartornerinut Naalakkersuisut immikkut ittumik akuersisuteqarput. Immikkut akuersisuteqarnikkut maskiinat pisiar-neqarsimasut assartorneri akikinnerupput pisineq tunniusserlu Danmarkimit umiarsuup aallarnissaanut naleqqussarneqarsinnaappat. Aningaasartuutikillisaasoqassappat nunaleri-nermik suliaqartunut immikkut akeqartitsisoqarnissaanut isumaqatigiissusiortoqartariaqarpoq.

TELE-POST-ip oqarasuaatikkut attaviit ukiuni kingullerni ineri-artortingaatsiarsimavai, attaveqaaqatigiinnermut aningaasartuutit akikinneralaaarsuanningsimallutik. Ineriar torneq inger-laannarpasippoq, aamma ukiuni tulluuttuni. Tamanna nunaleri-nermik suliaqartunut attaveqaaqatigiinnermut aningaasartuutaannik akikillisaassaaq.

Aningaasaqarneq

Nunaleri-nermik suliaqartut pisortanit taperneqaratik ullumi ingerlasinnaanngillat. Ukiut ingerlaneranni inuusutissarsiuutinut tapiissutini appassisumik ernialinnik akikitsunik taarsigassarsititsisoqar tarsimavoq, qinnuteqar tup aningaasaqarneranik nalilersuiner taqanngitsumik. Savaatillit arlaqartut nammassinnaasaminut amerlanerusunik akiligassaqarnerannik taamaamat ajoraluar tumik kinguneqarpoq. ESU-mik 2016-imi nutaa-mik misissueqqissaartoqarpoq, savaatillit peqataasut aningaasaqarnerannik takussutissiisunik. Kalaallit Nunaanni nunaleri-nermut aningaasat tunniunneqartartut inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut 2016-imi misissoqqissaarneqarputtaaq. Inatsisartut 2016-imi akuersissutigat, savaatillit akiitsumik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit isumakkeerneqarnissaasa qanoq periarfissinneqarsinnaanerat pillugu nassuiaasiortoqas-sasoq. Nalunaarusiaq pigineqarpoq qanorli iliornissamik siunnersuutitaqanngilaq. Taamaamat akiitsunik qanoq isumak-keerinnittoqarsinnaanera pillugu qinikkat isummernissaat pingaaruteqarpoq.

Suliniutinut assigiinngitsunut taarsigassarsitsinerit Aningaa-sanut Inatsimmi atugassarititaasut tunngavigalugit tunniunneqartarput. Aningaaseriviit savaatilinnut taarsigassarsitserusunngillat, taamaaliorinnaannginnamik maskiinaataannillu il.il. sallunaveeqquseerusunnatik.

Nunaleri-nermut ESU-mit tapiissutit tusind kr.-inngorlugit

	2015	2016	2017	2018	2019
Taarsigassarsiarititat erniallit	5.742	12.024	7.476	7.512	10.514
Taarsigassarititat ernialersugaanngitsut akilersuutitaqanngitsullu	5.389	5.169	6.331	5.493	4.097
Tunisiner-nermut tapiissutit	6.998	7.127	7.167	7.763	7.167
Arnavissanut tapiissutit	4.950	5.700	5.370	4.817	5.420
Ineriar tortitsiner-nermut tapiissutit	89	288	260	102	222
Tapiissutit allat	640	300	664	890	751
Aallarterlaanut tapiissutit	75	150	55	100	150
Nunaleri-nermik Siunnersorteqarfik	2.680	2.665	2.680	2.693	2.693
Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut	400	413	415	417	417

Ilinniartitaaneq

Upernaviarsummi Nunalerinermik Atuarfimmi nunalerinermik suliaqartutut, nalinginnaasumik savaatilinggorniarluni, ilinniartuqarsinnaavoq. Nunalerinermik ilinniartuqarsinnaavoq. Nunalerinermik ilinniartuqarsinnaavoq. Nunalerinermik ilinniartuqarsinnaavoq. Nunalerinermik ilinniartuqarsinnaavoq.

Atuarfik assigiinngitsunik ajornartorsiuteqarpoq inuusuttut ilinniartinneqarnerisa pitsaassusissaraluanut sunniuteqartunik. Assersuutigalugu ajornartorsiutigineqarput:

- > Illup iluani silamilu atugassarititaasut ajorneri, assersuutigalugu illut pequttallu nungullarsimallutik ullutsinnullu naleqqunnatik.
- > IT-mik atortut amigarnerat.
- > Atuartitsisut amigaataanerat.
- > Sammisani pingaarutilinni soorlu aningaasaqarnermi ingerlatsinermilu atuartitsinerit naammanginnerat.
- > Ilinniartitaanermut pilersaarutit amigaataanerat.
- > Ilinniartitsinermit atugassanik nunalerinermi maskiinanik amigaateqarneq.

Upernaviarsuk Qaqortup eqqaani qeqertaasamiippoq, angallamilli kisimi tikinneqarsinnaalluni. Upernaviarsummi atuartut atuarfimmi najugaqartarput aammattaaq atuarfiup pisortaa nunaateqarfimmilu ingerlatsisoq ilaqutaalu aamma najugaqarput.

Inatsisit

Nunalerinermik nunalerinermullu inuusutissarsiutinut taper-siissutinik inatsisit aqutsisut massakut pingasuupput.

Nunalerineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 2. maj 1996-imeersoq

Inatsit 1996-imeerpoq Kalaallit Nunaannilu nunalerinermik inuusutissarsiutip aqunneqarnissaanut atugassiilluni. Inatsit atugassiissutaasoq ikittunnguanik immikkuualuttunik aalajangersaavoq, immikkuualuttunik aqutsineq nalunaarutit aqutigalugit ingerlanneqarluni. Inatsit pingasoriarluni allangortinneqarsimavoq, 2007-imi, 2008-mi 2011-milu, allanguutit Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit katitigaanerannut suliasaannullu tunngassuteqarsimallutik. Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup 2014-imi nalilerpaa inatsit ullutsinnut naleq-qutinngitsoq inatsimullu oqaaseqaatit naammangitsut innersuusutigalugulu inatsit iluarsaanneqassasoq.

Nunalerinermut tunngatillugu immikkuualuttunik aqutsinermi nalunaarutit tulliuttu atuuqput:

[Nunalerinermik nakkutilliineq pillugu Namminersornerullutik Oqatussat nalunaarutaat nr. 20, 8. september 1997-imeersoq](#)

Nalunaarut atorineqassaaq nunalerinermik suliaqartunik nakkutilliineri nakkutilliinerimullu ataatsimiititaliap kati-terneqarneranut sulineranullu malit tarisassiilluni.

[Neriniartitsivinnik nersutaatinillu malit tarisassaqaqartitsinik aqutsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 8. september 2000-imeersoq](#)

Nalunaarut atorineqassaaq ivigar torfinnik aqutsineri atui-nermilu kiisalu Kalaallit Nunaanni nunalerinerup iluani uuma-suutinik nalunaaqutsersuullunilu aqutsineri.

[Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 26, 4. november 2016-meersoq Qaasuitsup Kommuniani imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit](#)

Nalunaarutit imaraa nunalerinermik suliasaqarfimmi siu-arsaalluni ineriartortitsinerit taper-siissutinik aqutsineq.

[Piniakkanik savaateqarnermilu tunisassianik tunisagarnermi nalunaaruteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 5. juli 2006-imeersoq](#)
Nalunaarut atorineqassaaq tunineqartut amerlassusaannik nalunaaruteqarnissamut piumasaqaatit aalajangersarnis-saanut.

Savaateqarnek, hiistiuteqarnek kiisalu nersussuaateqarnek pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 13, 16. juni 2016-imeersoq

Nalunaarut atorineqassaaq nerukkaatit uninngasuutitut nerukkaatillu amerlassusaannut kiisalu savanut, hiistinut nersutaatinullu nersutaasiviit aqqissorneqarnerannut.

Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit nalinginnaasumik innersuussutigineqarsimavoq nalunaarutit tamarmik nutarterneqassasut, kingornalu savaateqarnek, hiistiuteqarnek nersutaateqarnerlu pillugit nalunaarut ullutsinnut naleqqussarlugu nersutaateqarnerlu ilanngullugu nutarterneqarsimavoq. Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit aamma innersuussutigineqarpoq, tatsini imaaniluunniit tukertitsineq kiisalu Misi-leraavik Upernaviarsuk pillugit nalunaarutilior-toqassasoq.

Nunalerinermik inuussutissarsiornerup siuarsarneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 2. december 2009-imeersoq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi tapersiissutitut atugassarititaasunik aalajangersaavoq. Kalaallit Nunaata imminut pilersornerulernissaanut kiisalu piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatingalugu iliuuserineqartut aqquutigalugit ingerlalluurtumik unammillersinnaasumillu nunalerinermik inuussutissarsiuqarnerup siuarsarneqarnissaanut ilassuteqarnissamik inatsit siunertarqarpoq.

Inuutissarsiuqarnerup tapersiisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 12. december 1984-imeersoq

Nalunaarutit aalajangersarpai allaffissornermut tunngasut; tapersiinnermi atugassarititaasut, erniat angissusaat ernianullu tapersiissutit kiisalu tapersiinnissamut suliat ataasiakkaat suliarineqarnissaannut periutsit.

Nunaateqarfiit tiguneqarneranut, tunngavianiit pilersinneqarneranut kiisalu pilerseqqinneqarneranut tapiissuteqartarnek pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 5. september 2016-imeersoq

Nalunaarut atorineqassaaq nunalerisunut nutaanut tapersiinnermut, pilersinnerata nalaani tapiissuteqarfigineqarsinnaasunut.

Tapersiisarneq pillugu nalunaarut 2016-imi nutarterneqarpoq innersuussutigineqarlunili inuussutissarsiuqarnerup tapersiineq pillugu nalunaarut 1984-imeersoq atorunnaarsivinneqassasoq.

Inuussutissarsiuqarnerup aalisartut, inuussutissarsiuqarnerup piniartut inuussutissarsiuqarnerup nunalerinermik ingerlataqartut aallarteqqinnissamut tapiiffigineqartarnerat pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 3, 21. maj 2004-meersoq

Sulinermit iluanaarutinik, soorlu atortut annaanerannik, atortut ajoqusernerannik napparsimanerluunniit pissutigalugu sulisinnaanginnermik pissuteqartumik, annaasaqarnermi pilersitseqqinnissamut tapernerseqarnissamik periarfissaq. Annaasat allanit taarserneqarsinnaangitsut taamaallaat taarsersinnaavai.

Inatsisit allat

Uumasut illersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 18. december 2003-imeersoq, 2019-imi allannguuteqartinneqartoq

Uumasut illersorneqarsinnaasumik paarineqarnissaannut anniarnissamut, naalliunnissamut, ersiornissamut, ataavartumik ajoqusernissamut assullu akornuteqalernissamut illersorneqarnissaannut inatsit atorineqassaaq.

Savaatilinggorniarlutit ilinniartitaasarnertat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 37, 12. september 1994-imeersoq

Nalunaarut atorineqassaaq savaatilinggorniarlutit ilinniartitit pillugu aalajangersaarnertat. Inatsimmut matumunnga inatsit qitiusoq tassaavoq Inuussutissarsiuqarnerup ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiuqarnerup ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersoq. Immikkuaalluttunik aalajangersaassutitinnik nutaamik nalunaarutilior-toqarnissaa innersuussutigineqarpoq.

Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiuqarnerup tapersiissutit

Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiuqarnerup tapersiissummi aqqiissutinik assigiinngitsunik imaqarpoq, Aningaasanut Inatsimmi aqqiissuteqarpoq kiisalu nunalerinermik inuussutissarsiuqarnerup siuarsaarnertat inatsimmi aamma pilersitseqqinnissamik inatsimmi aqqiissuteqarluni.

Nunalerinermik inuussutissarsiummi aningaasaliinissamut tapersiissut, Aningaasanut Inatsit

Tunisinnermut tapiissut toqoraavinnut akuerisanut tunisinnermut atatillugu tunniunneqartarpoq. Katillugit aningaasaliinissutigineqartut toqoraneqartut katillugit annertussusaannut agguarneqartarput nunalerinermillu suliaqartup kiillumut tunisarimasaanut akiliutigineqartarluni. Tunisinnermut tapiissutip

toqoraavinnut akuerineqartunut annertunerpaamik tunisisoqarnissaa siunertaraa.

Nunalerinermik ingerlataqaleqqaat nunalerinermik nutaarluinarmik aallartitsisimasut nunalerinermilluunniit pioreersumik nangitsisut ukiuni pingasuni siullerni aallartitsineranut tapiissuteqarfigineqarsinnaapput. Tapiissutit ukiuni pingasuni 150.000 koruunit tikillugit amerlassuseqarput isumaqatigiisummullu ilaalluni kommune Naalakkersuisullu tamarmik imikkut affaanik tapiissuteqassallutik.

Savanut arnavissanut tapiissutit ukiup aallartinnerani kingumut tunniunneqartarput savat savaaqqallu arnavissat nunalerinermik suliaqartumit nersutaasivimmiitinnegartut amerlassusaat tunngavigalugit. Tapiissummumut siunertaavoq savaatit amerlassusaasa attatiinnarnissaat amerlinissaalluunniit.

Ineriartortitsineranut suliniutinut tapiissutit nunalerinermik ineriartortitsineranut suliniutinut qinnutigineqarsinnaapput. Nunalerinermik suliaqartut atortunik misileraasimasinnaapput ilisimatusartuullutilluunniit nunalerinermik ingerlatsineranut tunngassuteqartunik misissuisut.

Tapiissutit allat savap meqquinik atuineranut, naatitanik naatitsineranut karrinik misileraaneranut Fjárvísimilluunniit atuineranut atorineqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit ukiuni ataatsimeeqqaarneranni aningaasat tulleriaraluni pingaarnersiorneqartarput Aningaasanullu Ataatsimiititaliamut akuerisassanngorlugit inassutigineqartarlutik.

Nunalerinermut ineriartortitsineranut tapiissutit, Aningaasanut Inatsit

Nunalerinermik inuussutissarsiornermi atugassarititanut piusamaqaatinik siuarsaaneranut aningaasaliissutit atorineqartarput. Tapersiissut nunalerinermi suliffeqarfinnut marlunnut tunniunneqartarput, Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissunut Nunalerinermillu Siunnersorteqarfimmumut. Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut savaatillit allaffiisa ingerlanneranut tapiissuteqarfigineqartarput, atugassarititaasunillu aalajangersaasunik angusassanik Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut ukiuumoortumik isumaqatigiissuteqarfigineqartarlutik. Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ingerlanneqarnerannut angusassanut Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit isumaqatigiissuteqarfigineqartarput. Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup nunalerinermik suliaqartunut pitsaanerpaamik siunnersuisinissaa nunalerinerullu ineriartorneranik tapersersuinissaat Naalakkersuisut angusassatut isumaqatigiissusiornermut

siunertaraat. Isumaqatigiissummumut ilaatillugu Nunalerinermik Siunnersorteqarfik Naalakkersuisunut ukiut tamaasa nalilersuilluni nalunaarusiorlassaaq.

Pilersitseqqinnissamut tapersiissut, Aningaasanut Inatsit

Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiummik nangitseqqinnissamik aningaasaqarnikkut periarfissaannik navianartorsiorfitsisumik nappaammik eqqorneqarsimasunut, silap pissusaanik pissuteqartumik ajornartorsiuqarnernut arlaatigulluunniit inuussutissarsiornermik ajornartorsiuqarnernumut pilersitseqqinnissamut tapersiisoqarsinnaavoq. Tapiissutit ataasiarluni tunniunneqartartoq 2.000 koruunit 25.000 koruunillu akornannik amerlassuseqarput.

Nunalerinermik inuussutissarsiuqarfiut siuarsarnissaannut inatsit

Inuussutissarsiuqarfiut siuarsaaneranut inatsimmi toqqaannartumik tapiissuteqarnikkut, erniaqanngitsunik taarsersuinerataqanngitsunillu taarsigassarsinikkut kiisalu allanngornerlu ajortunik ernialinnik taarsigassarsinikkut tapersiissuteqar-toqarsinnaavoq. Siunertat suut taperserneqarnissaat apequtaalluni taperseeriaatsit assigiingitsut katiterlugit akuttunngitsumik periuseqartarpoq.

ernialinnik taarsigassartitsineq atorineqartarpoq ingerlatsineranut taarsigassarsineranut atatillugu (nerukkaatinik allanillu aalajangigaanngitsunik pisinermi), nunaatinik nangitsinermi, piaqqortitassanik pisinermi, nukissiuqarfiut, illut inuussutissarsiorfiit nunalerinermilu maskiinat.

Erniaqanngitsunik taarsersuinerataqanngitsunillu taarsigassarsineq atorineqartarpoq illunut inuussutissarsiorfinnut, nunaatinik nangitsinerneqarni namminerlu illuliornerneq.

Tapiissutit tunniunneqartarput nunamik pitsanngorsaaneranut, soorlu narsaatit nutaat pilerseqqitalluunniit kiisalu aqquserngit kussiillu. Taarsigassarsianut aalajangersimasumik ernialinnut akilersuineranut aamma tapiissuteqartarpoq taarsigassarsisimasup piffissaq eqqorlugu akilluteqarnissaa kammattorniarlugu piffissaq eqqorlugu akilliinerneq akiligassap 35 procentianik tapiissuteqarnikkut.

Qinnuteqarnermut periuseq

Nunalerinermik suliaqartut nalinginnaasumik Nunalerinermik Siunnersorteqarfik aqqutigalugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiimmumut qinnuteqartarput. Qinnuteqaasiornermik, missingersuusiornermik il.il. ikiuunnissaq Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup Savaatillillu Peqatigiiffiit Suleqatigiissut suliaasa ilagaat. Qinnuteqaatit

Naalakkersuisoqarfimmut anngukkaangata ataavartumik suliarineqartarput, akuttunngitsumillu qinnuteqaatip akuerineqannginnerani itigartinneqannginneraniluunniit qinnuteqartup Siunnersorteqarfiullu akornanni oqaloqatigiinneq ingerlasarpoq.

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik siunnersuineramik ingerlataqarpoq. Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartunut siunnersuineramik tunniussaqaqartarluni Upernaviarsummilu Nunalerinermik Atuarfimmut tunngassuteqanngitsunik ingerlatsisuulluni.

Nunalerineq pillugu siunnersuinerup siunertaraa Kalaallit Nunaanni nunalerinerup ineriartornerata tapersersornissaa. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik Naalakkersuisunik angusaqarnissamut ukiumoortumik isumaqatigiissut tunngavigalugu siunnersuineramik assigiinngitsunik ingerlataqartarpoq. Suliasat pillugit siunnersuineq suliasat pillugit siunnersortinit, naatsorsuutinut siunnersortinit, siunnersortit pisortaanniit SPS-imillu siunnersortinit ingerlanneqartarpoq.

Siunnersuineq nunaatillip suliasamik aalajangersimasumik ikiorneqarusulluni siunnersorteqarfimmik attaveqarneranik tunngaveqarpoq. Nunaatillit Qaqortumi allaffimmukarlutik siunnersorneqartarput siunnersuinerli oqarasuaatikku e-mailkullu aamma ingerlanneqarsinnaalluni. Nunaatillit kissaateqarnerat aallaavigalugu siunnersortit siunnersuineramik suliaqarnissaq pillugu ornigut tarput. Suliasanik siunnersorneqarpoq akeqanngilaq naatsorsuutinilli suliaqarneq akeqarluni.

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik ukiumut suliarineqartunik nalilersuilluni Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarusior-tarpoq ukiullu affakkaarlugit missingersuutinut nangitseqartit-sisarluni.

Suliasat ilaatigut suliarineqartut tassaapput:

- > Nunalerinermik suliaqartunut suliasanik siunnersuineq
- > Naatsorsuutinut ikiuunneq
- > Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiuutinut tapersiissutinut allanullu qinnuteqaataannik suliaqarneq
- > Nakkutilliinermut ataatsimiititalianut allat toqarfik
- > Nunalerinermi suliasanik ineriartortitsineramik suliaqarneq
- > Suliat tapiissuteqarfigineqarsinnaasut naammassineqartut uppernarsaasersornissaat

Siunnersorteqarfik Qaqortumiippoq, uumasut nakorsaannik SPS-illu allaffianik illoqateqarluni

Uumasut nakorsaak

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Qaqortumi immikkoortortaqaqarpoq Uumasunut Nakorsaqarfimmit Inuussutissalerinermullu Qaqortussaqaqarfimmit (UNIO) Kujataani uumasut nakorsaannik inut taqartumik. Uumasut nakorsaata akisussaaffigai:

- > Peqqinnissamik siunnersuineq
- > Nakorsaatinik tunniussineq
- > Nunalerinermut atatillugu uumasunik illersuineramik nakkutilliineq

Suliaq manna Nunalerinermi Siunnersorteqarfik, Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut/SPS kiisalu savaatillit qanimut suleqatigalugu ingerlanneqarpoq.

Sulianut uumasut atugaannut attuumassuteqartunut tamanut uumasut nakorsaak suliatigut siunnersuineqatitut ilaasarpoq, savatilinnik ilinniar tittillunilu ilitsersuineq kiisalu peqqinnissakku atukkat pitsanngorsarnissaannut iliuuseqarneq ilanngullugit. Neqinik nakkutilliinissaq savaatillinnullu ataasiakkaanut siunnersuinerup pitsanngorsarnissaanut toqoraanermi takusat atornissaat siunertaralugit Neqi A/S-imi toqoraasoqarnerani uumasut nakorsaak aamma najuuttarpoq.

Uumasut alliar tornerisa annertusinissaat tunisassiornermilu atukkat peqqissuunissaat qulakkeerniarlugit peqqinnissamik siunnersuineq uumasut nakorsaannit ukkatarineqarnerulersimavoq, ilanngullugu:

- > Nakorsaatinuit, eqqiluisaarnermut aqutsinermullu tunngatillugit pitsaanerumik ilinniagaqarneq
- > Uumasut nakorsaannik ikiorneqarnissamut oqilisaataassapput, soorlu internet atorlugu attaveqatigiinissamut.

Nunalerineq pillugu kattuffiit

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit

Apeqqutinut nunalerinermut at tuumassuteqartunut Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut siunnersuisuupput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunit suliakkiutigineqarsimasunik aalajangersimasunik suliaasaqartarput Kalaallillu Nunaanni nunalerinermik aqutsinermut nutaanik iliuuseqartoqartillugu Naalakkersuisunut oqaaseqarsinnaaluni. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit nunalerineq pillugu apeqqutinik Naalakkersuisunut suliaassanngortinneqartussaangitsunik qaqitsisinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit nunalerinermut tunngatillugu nutaanik iliuuseqarnissamut inatsisinilluunniit pio-reersunik siunnersuuteqarlutik namminneerlutik Naalakkersuisunut innersuussuteqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit paasissutissanik katersuinikkut suliaqarnikkullu nunalerinermi aningaasaqarnikkut ineriartornermik malinnaassapput. Siunnersuisoqatigiit aamma inuussutissarsiummi tamakkiisumik aningaasaqarnikkut ineriartortitsilluarnissamik siuarsaatissanik siunnersuuteqarsinnaapput. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Aningaasanut Inatsimmi nunalerinermut tapiissutit agguarnissaannut ator-narqarnissaannulu siunnersuuteqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit paasissutissanik katersinikkut suliaqarnikkullu avatangisut nunalerinermut attuumassuteqartut ineriartornerannik malinnaassapput. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit atuunnertik pillugu Naalakkersuisunut umiumoortumik nalunaaruteqartassapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit allattoqarnikkut Naalakkersuisut atugassaqartitsissapput. Ulluinnarni aqutsisut tassaapput siulittaasoq, siulittaasup tullia Nunalerinerlu pillugu siunnersuisoqatigiinni ilaasortat pingasut.

Inatsisartunut qinersisoqareeraangat nunalerineq pullugu siunnersuisoqatigiinnik Naalakkersuisut pilersitsisarput inuuttalersorneqartumik:

- > Siulittaasoq ataaseq Naalakkersuisunit toqqarneqartoq
- > Ilaasortat marluk Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissunit (SPS) toqqarneqartut

- > Ilaasortat marluk Kommune Kujallermit toqqarneqartut
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmi sulisut sinniisaat ataaseq
- > Ilaasortaq ataaseq Neqi A/S-imit toqqarneqartoq
- > Ilaasortaq ataaseq Uumasunut nakorsaqaarfimmit Inuussutissalerinermullu Oqartussaaffeqarfimmit toqqarneqartoq
- > Ilaasortaq ataaseq Pinngortitaleriffimmit toqqarneqartoq.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiinnut soqutigisaqatigiit oqartussaaffiillu aalajangersimasumik peqataasut tassaapput:

- > SPS-ip allaffia
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfik
- > Upernaviarsummi Savaatilinnut atuarfik
- > Inuili – Food College Greenland
- > Upernaviarsummi naatitsivik.

Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut

Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut (SPS) 1951-imi pilersinneqarpoq Kalaallit Nunaannilu taamanili nunalerinermi pingaarnarpaatut sinniisaallunilu soqutigisaqatigiiffiuvuq. SPS-ip Kalaallit Nunaanni nunalerinermi sammiviit tamaasa isumagisarai.

Tulleriiaraluni pingaarnersiunermik inuussutissarsiuutinullu tapersiunermut qinnuteqaatinut oqaaseqaateqarnermik suliasat SPS-imit isumagineqarput. Naatsiaanut, naatitanut allanut savap meqquinut il.il. tapiissutinik agguasarput. Neqi A/S-imit akiliutissat naatsorsornissaannik SPS isumaqatiginninniartuusarpoq kiisalu nerukkaatissanik naggorissaatissanillu ataatsimoortumik pisiniarnermi isumaqatiginninniartuusaluni.

SPS ukiumoortumik ataatsimeersuarnerni ukiup aappaa allortarlugu siulersuisussanik toqqaasarpoq, tamassumalu saniatigut Nunalerinermik Siunnersorteqarfik aqqutigalugu SPS-imut siunnersortimik allaffissornermik suliaqartumik atorfeqartitsilluni.

Silap pissusaata allanngoriartornera

Siunissami silap pissusissaa

Kujataani nunalerineq pillugu silap pissusaanut naleqqussarneq pillugu nassuiaammi ukioq 2100-p tungaanut silap pissusaa qanoq allanngussanersoq silap pissusaanut ilutsini marlunni naatsorsorneqarpoq. Nassuiaammi ilutsit marluk RCP4.5 aamma RCP8.5 atorneqartut ingasanngitsumik aniasoqarpat annertusiartuinnartumillu anisoqarpat qanoq ikkumaarnerannik takutitsipput. Ilutsit atorneqartut inernerit assigiimmik takusutissiipput, silalli massakut pissusaanut atatillugu RCP4.5-imut sanilliullugu RCP8.5-imi kinguneqarneri annertunerupput.

Nassuiaammi tikkuarneqarpoq sila kissatsikkiartussasoq ukiumilu qaffariaateqarnerpaassalluni. Kiassusersiutip qaffasinernerulernerat pissutigalugu ukiumi issangiar tarnerit amerlanerulissapput, imaappoq ullut qerinnartumit kiannerusut. Sumiiffimmiilli sumiiffimmut issangiarnerit amerlassusaat nikerarput. Aasakkulli kiannerulerneratigut aasakkut qerinnartarnera ilimanaateqannginnerulissaaq, sinerissamullu qanittuniittuni aasakkut Qerinnartarneranik misigisaqartoqarnaviannigilaq.

Kiannerulerneratigut piffissaq naatitsiviusoq siusinnerusukku aallartissinnaalissaaq kingusinnerusumullu atalluni.

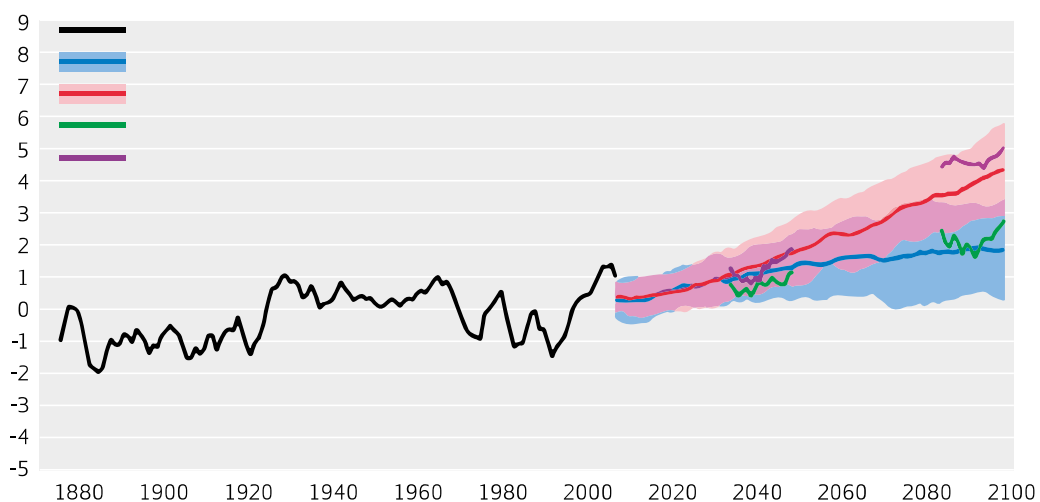
Silap pissusaa pillugu nassuiaammi aamma takutinneqarpoq siallernerusalissasoq, sialullu aasaanerani pingaarnertut nakaasassasoq. Kiannerulernerali pissutigalugu aalaannguunnerusoqartaltussaamat panernersuit amerlanerusut sivisunerusullu aamma naatsorsuutigineqarput.

Nassuiaammi aamma ersersinneqarpoq ukiumiit ukiumut allanngornerit siunissami annertunerussasut.

Nunalerinermut sunniutit

Silap pissusaata allanngoriartornerata silap pissusaanut isumaa pissutsinut pingasunut attuumassuteqarpoq, piffissap natitsiviusup sivissusaa, qanoq sialoqartiginera kiisalu qanoq kiatsiginera. Silap pissusaata atugassaqartitsineratigut naatitassat suut naatinneqarsinnaanerannik eqqoriaanerit kiassu-

Ukioormutumik silaannaap kissassusianut uuttuinerit ineriartortinneqarnissaanut periutsit (DMI)

Nunaatit fiberdugimik qalliutillita

seq atorpeqarsinnaavoq. Silap pissusaa pillugu nassuiaammi misissorneqarpoq piffissani pingasuni silap pissusaata allanngornera qanoq isikkoqarnersoq:

- > Periusissiap atuuffiani sila nalinginnaasumik ukiumiit ukiumut allanngorar tassaaq taamaammallu piffissami tassani silap pissusaata qanoq allanngoriar torneranik eqqoriaasoqarsimanngilaq.
- > Ukioq 2050-ip tungaanut naatsorsuutigineqarpoq piffissaq naatitsiviusoq 20-30 procentimik sivitsussasoq, 40-75 procentimillu kiannerulerluni.
- > Ukioq 2100-p tungaanut piffissaq naatitsiviusoq 50-100 procentimik sivitsorsimassaaq, 150-350 procentimillu kiannerulersimalluni.

Siumut eqqoriaanerit Kalaallit Nunaanni nunalerinermut sunniuteqartorujussuusinnaapput. Piffissap naatitsiviusup sivitsornera kiannerulerneralu nutaanik naatitanik naatitsisoqarsinnaalerneranik nassataqassapput massakkullu naatinneqartareersut pissarsissutigisinnaanerit pitsaanerulerluni.

Silap pissusaata allanngorneranit ajornartorsutitunik nunalerisunit iliuuseqarfigineqartariaqartunik takkuttoqassaaq. Silap pissusaata kissakkiartuinnarnera ilutigitiillugu nappaatit uumasullu ajoqutaasut uumanissamut periarfissaat pitsaaneruleriartussaq, tamakkunungaluk pineqatsaaliniarluni periutsinik assigiinngitsunik atuisariaqartariaqalersinnaallutik. Taakku tassaaq tassinnaapput toqunartut, akiuussutissalersuinerit kiisalu nunanit allanit uumasunit naasunillu eqqussukkanik nakkutilliineq.

Naleqqussarneq

Periusissiap atuuffiani silap pissusaata allanngoriar tornera qanoq isumaqassanersoq erseqqissumik ilisimaneqanngilaq. Kiannerulaalernissaa naatsorsuutigineqarpoq, taamaattorli ukiumiit ukiumut allanngorarnerit annertunissaasa ukkatarineqarnissaat pingaarneruvoq. Allannngorarnerit taakkua tassaaq tassinnaapput ukioq panernersuaqarfiusoq, ukioq nillertoq ukiuunerani kiallunilu issittoq il.il. Unammilligassat taakku naapissinnaanissaannut nunalerinermik suliaqartut taamaamat sapinngisartik tamaat piareersarsimasariaqarput.

Ukkatarineqassapput:

- > Narsaatit imerterneqarsinnaanerisa pitsanngorsarnissaannut periarfissat, imerterutit aqqissuussat imerteriffigisinnaasaannik annertusaanikkut, panernersuaqarnissaannut imeqarfissamaateqarnikkut, kisiannili aamma nunalerisut pitsaanerpaamik imerterisinnaanissaat siunertaralugu ilisimasaqarnerulerisigut.
- > Karrinik siaruartigassanik peqqumaateqarneq, narsaatit ukiuunerani ajortissappata nerukkaatissanillu peqqumaateqarsinnaaneq.

Takorluugaq anguniakkallu

Takorluugaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi tunisassianik Kalaallit Nunaat inuussutissanik imminut pilersornerusoq

Tamakkiisumik anguniakkat

Nunalerineq pillugu periusissiaq anguniakkanik qulingiluanik sanarfineqarsimavoq. Anguniakkani ataasiakkaani tamani 2021-2024-mi aalajangersimasunik angusassanik killiffiler-sorneqarsimapput.

Nunalerineq pillugu Periusissiaq anguniakkat ataasiakkaat nassuiaataannik imaqarpoq. Anguniakkani ataasiakkaani tamani angusassat killiffiinik naammassinninnissamik suliassat suut aallartittussaanerat nassuiarneqarsimapput

ANGUNIAGAQ 1 Ukiumut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput	<ul style="list-style-type: none"> > 2024-mi savaaqqat ukiumut 23.000-it toqorarneqassapput. > Nersutaasiviit nutaaliat ataaseq- marluk ukiumut sanaartorneqartassapput. > Fjárvisimik atuisut ukiumut tallimanik ilaneqartarnissaasa qulakkeernissaa. > Nutaamik inatsisiliorinnissamik qulakkeerrinneq, nunaateqarfimmik nangitsinissap nutaamilluunniit pilersitsinissap pisariinnerulersinniarlugu. > Savanut arnavissanut tunisanullu tapiissutit allangortinnissaannut periarfissanik misissuineq ingerlanneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 2 Ukiumi nerukkaatissanit nammineq tunisassiat 80 procentit	<ul style="list-style-type: none"> > Narsaatit annertussusaat narsaatnik nutaamik naatitsivigineqalersunik ukiumut 10 hæ-inik annertusissapput. > Ivikkanit nerukkaatit pissarsissutigineqartut 2024-mi minnerpaamik 2000 FE/hæ-miissaaq. > Naatitsivigineqartut nunataasa pitsanngorsarnissaannut periusissioritoqassaaq. > Misileraanikkut paasinarsissaaq sermersuarmit marraq naggorsissaatinut kalkinullu ilassutitut atorneqarsinnaanersut. > Ukiumut marloriarluni katersorneqarsinnaasunik ivikkanik naatitsinermut ilitersuusiortoqassaaq.
ANGUNIAGAQ 3 Naatitanik tunisassiorneruneq	<ul style="list-style-type: none"> > Naatitanik toqqorsineq assartuinerlu pillugit assartuinerup pitsanngorsarnissaannut naatitanik tunisassiorlut, Neqi A/S, Royal Arctic Line pisiniarfiillu akornanni oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq. > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik aallartitsineq. > Upernaviarsummi naatitanik misileraaneq annertusineqassaaq. > Nunaqarfinni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq pillugu suliniutissatut siunnersuut.
ANGUNIAGAQ 4 Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaanerunerneq	<ul style="list-style-type: none"> > Ingerlatsiveeqqat amerlassusaat ikilneqassapput, ingerlatsiveeqqat amerlanerpaamik 35 procentii ikinnerpaamik 400-nik arnavissamik savaateqassallutik/savaaraateqassallutik. > Nunalerinermik suliaqartut akornanni ataavartumik nukissiuuteqarnermik atuineq qaffanneqassaaq. > Inatsisit allangortinneqassapput nunaateqarfinnut piginnittunullu amerlanerusunut tapersiisoqarsinnaalersillugu. > Inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsit nutarterneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 5 Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneq	<ul style="list-style-type: none"> > Misileraanernik inernerusunik ukiumoortumik saqqummiussinnaalernissap 2021-imi qulakkeernissaa. > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik pilersitsineq. > Nunalerinermik ingerlataqartunut sulianik pikkorsissaanerit pitsanngorsarneqassapput. > Nunalerinermik ingerlataqartut akornanni attaveqatigiinnermik pilersitsineq. > Nunalerinermik paasissutissanik katersilunilu digitalinngorsaneq.
ANGUNIAGAQ 6 Nunalerinermi pitsaanerumik attaveqatigiinneq	<ul style="list-style-type: none"> > Attaveqatigiinnikkut pisariaqartinneqartut nunap assingani sumiissusersinissaasa qulakkeernissaa. > Narsaatitut aqqusinernik il.il. pilersitsineq pillugu iliuusissatut pilersaarusiortoqassaaq. > Nunalerinermik ingerlataqartunut assartuineq pillugu pilersitsinissamik oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq ajornartorsiullu pillugu nassuiaasiortoqarluni.
ANGUNIAGAQ 7 Nunalerinermik ilinniarnerup pitsanngorsarnissaa	<ul style="list-style-type: none"> > Nunalerinermik ilinniarfiup siunissaa pillugu ilinniar titaanermut Naalakkersuisoqarfik suleqatigineqassaaq > Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniar tulla ingerlatsinermut aningaasaqarnermullu piginnaasaat ilinniar titaanikkut ilinniar titteqqinnikkullu pitsanngorsarneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 8 Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq	<ul style="list-style-type: none"> > Nunalerinermik inuussutissarsiummik nunalerineq inuussutissarsiummillu siuarsaanermut sinaakkutissanik nutaanik inatsisilioritoqassaaq. > Nunalerinermut inuussutissarsiutip imminut napatissinnerusinnaalernissaannut akiitsunik isumakkeerrinneq sakkutut qanoq atorneqarsinnaanersooq ersarissarneqassaaq. > Nunalerinermik ingerlataqartut massakkut atugaannik pisariaqartikkumaagassaanillu 2021-mi killiffilersuilluni nalunaarusioritoqassaaq. > Nunalerinermi paasissutissanik katersineq digitalinngorsaanerlu.
ANGUNIAGAQ 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla	<ul style="list-style-type: none"> > Savanik angutivissanik tuttuutinillu tammajuitsussarsiorluni piniarneq periarfissaalissaaq. > Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaanersut nassuiaatigineqassaaq. > Kalaallit Nunaanni savap meqquninik suliaqarneq aallartissimassaaq.

Anguniagaq 1 Ukiumut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortifigisaq 2021-2024

- > 2024-mi savaaqqat ukiumut 23.000-it toqorarneqassapput.
- > Nersutaasiviit nutaaliat ataaseq- marluk ukiumut sanaartorneqartassapput.
- > Fjávísími atuisut ukiumut tallimanik ilaneqartarnissaasa qulakkeernissaa.
- > Nutaamik inatsiliornissamik qulakkeerinnineq, nunaateqarfimmik nangitsinissap nutaamilluunniit pilersitsinissap pisariinnerulersinniarlugu.
- > Savanut arnavissanut tunisanullu tapiussutit allangortinnissaannut periarfissanik misissuineq ingerlanneqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Savaatillit tamarmik 2030-iutinnagu Fjávísími atuilersimassapput.
- > Savaatillit savanit arnavissanit savaaqqanik pissarsiarnerat ataatsimut agguaqatigiissillugu 1,4-miilersimassaaq.
- > Savat arnavissat tunisassiorsinnaanerat 5 procentimik qaffanneqassaaq, savanut arnavissamat ataatsimut savaaqqat toqorarneqartut kiilumut oqimaassusaannut uuttortarlugu.
- > Nerukkaatissat pioreersut atorlugit nerukkaatnik misissueqqissaarneq tunngavigalugu nerukkaari-aatsimik pitsanngorsaaneq ingerlanneqassaaq.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Tamakkiisumik anguniarneqarpoq 2030-mi toqoraavinnut akuerisanut savaaqqat ukiumut 28.000-it toqorarneqassasut. Aallartinnerani anguniarneqarpoq savaaqqat 35.000-it toqorarneqassasut, Narsami toqoraavimmi amerlanerpaanik tiguneqarsinnaasut 35.000-iummata. Nunalerinerli pillugu kattuffininit nalilerneqarsimavoq savaaqqat ukiumut toqorarneqartartut ukiut qulit ingerlaneranni 20.000-iniit 35.000-inut amerlineqar-

nissaat pivusorsiunngitsoq, taamaamallu nutaamik anguniagaqarnissaaq isumaqatigiissutigineqarsimalluni. Periusissiamut piffissaliussap kingorna nalileqqinneqarsinnaavoq savaaqqat ukiumut toqorarneqartartut 35.000-inut amerlillugit anguniagaqartoqalissanersoq.

Massakkut savaaqqat ukiumut 20.000-it missaat toqorarneqartartut, savaaqqat toqorarneqartut amerlinerisigut Kalaallit Nunaanni savaaqqat neqaasa piumaneqarnerannik sulii annertunerusumik matussuserneqarsinnaalissammata. Savaatillit akornanni savaaqqat tunisassiarineqartut amerlinerisigut savaatillit angusaannut aamma iluaqutaassaaq.

Nunalerineq pillugu isumasioqatigiinnermi 2019-imi ingerlanneqartumi, niuertarfinnit ilisimatitsissutigineqarpoq Kalaallit Nunaata savaarai akisugaluqisut tuniniarneri ajornartorsiu-taangitsut. Patajaannerusumik tunniussisoqarsinnaanissaa niuertarfinnit ujar torneqarpoq, nioqqutissat pisiniarfinniinissaat qulakkeerniarlugu, soorlu nittarsaassilluni iliuuseqarnermi. Piumasarineqartut matussuserniarlugit neqit nunanit allaneersut pisiniarfinnit massakkut tikisinneqartariaqartartut.

Suliasat nassuiarnerat

1.1. Savaatillit tamarmik Fjávísími atuissapput

Kinguaasiortitsineq nukittorsarniarlugu Fjávísími atuineq inuussutissarsiummi savaatillinnut tamanut siaruartinneqassaaq. Fjávísími atuinikkut kinguaasiortitsinermik nukittorsaaneq savaateqarnermik inuussutissarsiu-teqartunit tunisassiorneq annertunerulersinnaavoq savaaqqanik pissarsiat annertunerulersinnerisigut, neqip pitsaassusaata qaffanneratigut savaaqqallu toqorarneqartut anginerulersinnerisigut.

Savaatillit inuussutissarsiu-tinut tapersiissummik pissarsinnaassappata Fjávísími taamaammat atuisussaatinneqassapput.

Fjávísímili aqqitassanik ajornartorsiu-teqarpoq. Fjávísí Islandiutoorpoq Islandimi kinguaasiortitsinermut aqqiissuusaa-mmat, savaatillili iliuuseqarumasut savaatillinnut Fjávísími atuinissamat tunuarsimaartunut ikiuunnissamat piareersimapput. Inuussutissarsiu-tinut tapersiisarneq pillugu ataavartumik siunnersortimik savaatillit atorsinnaasaannik pilersitsisoqassaaq. Savaatillit ilaat ikiuukkumallutik neqerooreersut "Fjávísímut siunnersortit" atorfinitsissinnaanera pissusis-samisoorpoq.

Aningaasat: Fjárvisimut siunnersortimut ukiumut tapiissutaa-sartussat 100.000 koruuniussapput. Sinneri atuisartunit akiler-neqartassapput. Fjárvis pillugu ukiumut pikkorissartitsisarner-nut 25-50.000 koruuniussapput.

1.2. Nersutaasivinnik nutaalianik sanaartorneq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi nersutaasiviit pisoqqat aser-fallassimaqisut pigineqartut nutaanik taarserneqassapput. Nersutaasiviit pisoqqat arlaqartut suleriaatsinut pisariusumik sulinar tumillu aqqissorneqarsimapput. Nutaamik nersutaasi-veqalernikkut nerukkaanermut saliinermullu nutaanik periusil-innut nunalerinermik suliaqartut suliassaat ikilisinneqassapput, taamalu uumasuutit amerlinissaannut periarfissaqalerluni.

Nersutaasiviit sanaartorneqartussat piujuaannartitsisumik aningaasaqarnissamut tunngavilliisinnaasunik uumasuuteqar-sinnaatitsissapput, massakkullu ikinnerpaamik savat arnavissat 400-uunissaat nalilerneqarpoq.

Taamaattumik nersutaasiviit nutaat tamarmik sananeqartari-aqartassapput savanut arnavissanut ikinnerpaamik 400-nut inissaqartissallugit.

Nutaamik nersutaasiviliornissamut taarsigassarsisinaanissaq periarfissaassanngilaq narsaatit naatitsivigineqartut ivikkanil-lu ukiumi nerukkaatissanit pissarsissutigineqarsinnaasut ner-sutaasiviup annertussusaani uumasuutigineqarsinnaasunut nerukkaatit pisariaqartinneqartut matussuserneqarsinnaan-ngippata. Nunalerinermik suliaqartut nutaanik nersutaasivili-or-nissaannut ajornartorsiutit ilagaat namminneerlugit aallarni-utit aningaasaliisussaammata. Nersutaasivimmu nutaamut aningaasaliineq 2 million koruunit missaanniippata, nunaleriner-mik suliaqartoq nammineq aningaasaliissutigisinnaasaa anner-tussaaq tamannalu ajornakusoortittarpaat. Taamaammatt periu-sissiap ingerlanerani nersutaatinut nutaanut nammineq ani-ngaasaliissutissanut piumasaqaatit atorunnaarsinneqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Suliffeqarfik Future Rundbuehaller Nunalerinermik Siunnersor-teqarfik suleqatigalugu Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik savanut nersutaasivimmik ilusilersuisimavoq. Nersutaasivik suliniutit nammasseriikkatut ilusilersugaavoq illutaa aqqis-sorneralu ilanngullugit. Aqqissuussanik namminerisamik inger-lasunik assigiinngitsunik aqqissorneqarsimavoq ilaatigut anaajaanermut nerukkaanermullu. Nersutaasiviup sapinngisa-mik akikinnerpaamik Kalaallit Nunaannut nassinneqarsinnaa-nissaannut ilusilersorneqarsimavortaaq, nunalerinermillu sulia-qartup annertunerpaamik nammineerluni sulisinaanissaa aallaavigineqarluni.

Nersutaasivinnu oqorsarneqanngitsunut sanillullugu oqorsar-nikunik sanaartortoqarnissaanik innersuussuteqartoqarsinnaa-nersoq misissueqqissaarfigineqassaaq. Nersutaasiviit oqorsak-kat atornissaat iluaqutitaqarsinnaavoq erseqqissarneqassaarli oqorsakkanik nersutaasiviliornermi iluaqutaasut aningaasar-tuuteqarnerunermut ajoqutaasinnaasunullu nallersuunneqar-sinnaanersut.

Piffissap piaqqiorfiusup aallartinnerani piaqqornermut atatil-lugu nersutaasiviup uninngasuutigisinnaasannut ajornartorsi-uteqartarpoq, tamannalu nutaanik nersutaasiviliornerni eqqarsaatigineqassaaq.

Anigaasaqarneq: Nersutaasiviit nutaat ukiumut 1-2 sananeqar-tassapput, ataaseq 2 million koruunit missaanni akeqarpoq.

1.3. Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq

Nersutaasiviit naqqinut nutaanut taarsigassarsititsinissamut maannamit akuersisoqartalissaaq naqqit nutaat uumasuutit peqqinnerulernissaannut iluaqutaasinnaappata. Nutaanik nate-qalerpat eqqiaaneq ajornannginnerulersinnaavoq naqqillu nillu-nganginnissaat nappaatinillu nassataqannginnissaat qulakkeer-sinnaallugu. Strækmetalnik naternut aallarniutigalugu tapiis-suteqartoqartassanngilaq, qinnuteqaatilli ataasiakkaarlugit nalilersorneqassapput. Plastikkinilli nateqaraanni savat kukif-fai annertusisamik malinnaavigineqassaput, plastikkinik nate-qaraanni kukiffaat nungullannginnerusaramik ukiumoortumillu taamaammatt killorneqartariaqassallutik.

Aningaasat: Naqqit plastikitalit nutaat ukiumut 1-2, nateq plastikitalik 400.000 koruunit missaanni akeqarpoq.

1.4. Nunalerinernik nutaanik pilersitsineq nangitsinerlu pisariillisarlugit

Nalunaarusiarineqarsimasuni ersarissarneqarpoq nunaleriner-nik pioreersunik nangitsineq nutaanilluunniit pilersitsineq pisa-riusorujussuusut, amerlasuutigut nunaateqarfiup nutaap piuju-aannartitsisumik imminut napatissinnaalernissamut ajornartor-siuteqarneranik kinguneqarsinnaasarluni. Nunaateqarfimmik nangitsisup taarsigassarsianik suliat aamma nangittussaavai, taamalu akiitsut nunaateqarfimmu attuumassuteqarsinnaasut tamarmik aamma tigussallugit. Nunalerinermik suliaqaleqqaa-nut nunaateqarfinnu pioreersunut sanillullugit tapersiinnissa-mut periarfissat aamma pitsaavallaanngillat.

Inatsisit taamaammatt misissorneqassapput, nunaateqarfimmil-lu nangitsineq nutaamilluunniit aallartitsineq pisariinnerullunilu aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaanissaa siuner taralu-gu inatsisiliortoqassalluni. Nunalerinermik suliaqartut amerlas-

susaat attatiinnarneqassappat amerlineqarlutilluunniit taman-na pisariaqarpoq. Tamannalu pisariaqarpoq savaaqqat tunineqartut malunnaatilimmik amerlissappata.

Aningaasat: Inatsimmik allannguinerneq aningaasartuutigineqartussat, suliassat nassuiarnerini 8.1-mi allassimavoq.

1.5. Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut

Nunalerineq pillugu 2019-imi isumasioqatigiittoqarnerani oqal-lisigineqarpoq neqit tunineqartut annertussusaannut tunisiner-mut tapiissutit katinnerat tunniunneqartarnissaannik massak-kut periuseqarnermut taarsiullugu tunineqartut kiilumut aala-jangersimasumik tapiissutigineqartarnissaat aalajangersaavi-gineqassanersoq. Massakkut periuserineqartuq naapertoraani savaatiliup siumoortumik ilisimasinnaangilaa qanoq annertu-tigisumik tunisinerneqartut tapiissutisissanarluni, taamaammallu savaatillit missingersuusiortut pilersaarusiorniarnarat ajor-nakusoorluni.

Savanut piaqqiortunut tapiissutit assinganik nalorninartumik tunniunneqartarput. Tapersiissutit taamaammatt uumasuutit amerlinissaannut taamalu amerlanerusunik tunisinissamut tunngavilersuutigineqarsinnaangillat, kiilumut tunisanut sava-mulluunniit arnavissamut ataatsimut tapiissuteqarnerminngar-nit. Savanut arnavissanut tapiissutit uumasuutit amerlassusaasa amerlinissaannik attatiinnarnissaannilluunniit siunertaqar-mat, imaalineqarsinnaavoq uumasuutit ukiup siulianut sanilluil-lugit minnerpaamik amerlaqatigippagit aatsaat savanut arna-vissanut tapiissutisisoqarsinnaasoq. Procentialunnik nikingas-suteqalaarsinnaanerannik akuersaarsinnaaneq sulissutigine-qarsinnaavoq.

Taamaammatt nassuiaasiortoqassaaq aalajangersimasumik tapersiisarnissap iluaqutaasinnaaneranik erseqissaasumik, aningaasaliissutillu maanna savanut piaqqiortunut tunisiner-mullu tapiissutit atatillugu pisinnaanersoq.

Aningaasat: 200.000 koruuninik aalajangersimasumik tapiis-suteqassappat. Aningaasaliissutigineqartut amerlineqarput savaatigineqartut amerlisarnissaannut kajuminnerulersinniar-lugit, 500.000 koruuninik savanut arnavissanut aamma 1 million koruuninik tunisinerneqartut tapiissutit.

1.6. Nerukkaanermut periusissiaq

Nunalerineq pillugu isumasioqatigiinnermi uumasut nakorsaata oqarneratut, savaatilimmu uumasut naavi motoreqarfiupput, taamaammallu "motoori" ingerlalluassappat savat piffissani eqqortuni eqqortumik katiterneqarsimasunik nerukkarneqar-nissaat pisariaqarpoq. Paasinarpoq savaatillit ilai nerukkaan-er-mut pitsaanerpaamik pilersaaruteqanngitsut, taamaammallu Kalaallit Nunaanni savanut nerukkaanermik periusissioqar-tariaqarluni. Nerukkaanermut periusissiaq savaatillit pitsaasu-mik nerukkaanermut pilersaaruteqartut suleqatigalugit Nuna-lerinerneqartut Siunnersorteqarfimmit avataanilluunniit siun-nersortimik ineriartortinneqarsinnaavoq.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinerneq siunnersorteqarfik ingerlatsinerneq aningaasaliissutigineqartut pillugit piler-saarusiussappat, allaanerumik aqqiisoqarsinnaalluni siun-nersortimut avataaneersumut 200.000 koruuninik aningaasaliis-sutigineqarlutik.

Naalagaaffit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Pitsaanerumik piaqqiortitseriaaseqarikkut piaqqiortitsiner-up pitsaanerulersinnissaannik pilersaarutit savanik piaqqior-titsinermit tunisassiornerup pitsaanerulersinnissaannut ilaassap-put (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 2.a aamma 8.2). Tekno-logimik nutaamik atuisoqalissaaq teknologilluunniit pioreersut Fjárvisilu pitsanngorsarlugit (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4 aamma 2.a). Nunalerinerneqartut katuffiilu peqataatin-neqarsimappat soorlu aamma siunissami peqataatinneqassa-sut, suliamik suleriaatsimilu pillugit ilisimasaat pingaaruteqar-mata (Nunarsuarmi anguniagaq 16.7).

Takussutissat

Neqi A/S-imi toqoraavinnilu akuersissuteqartuni allani savanik savaaqqanillu tunitsivigineqartut toqoraanernik kisitsisaa-tit tunngavigalugit savaaqqat toqoraneqartut amerlassusaan-nik anguniagaq naatsorsorneqassaaq.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- > Ukiumut nersutaasiviit nutaat neriorsuutigineqartut amerlassusaat.

- > Savaatillit Fjárvisimik atuisut amerlassusaat.
- > Toqoraanermi kisitsisit uumasuutinillu kisitsinerit tunnngavialugit savaaqqanit pissarsiarineqartut nalunaarsornerat.

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sannngilaq</p>	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassior tunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinngorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunalerinerannut, uumasuutinut aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamut assigiimmillu periarfissaasoq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinisamat periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.</p> <p>2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataanngitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinnittoqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allangutsaaliuisut, silap pissusiata allangoriatorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarsarnissamat piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsannorsaasut.</p> <p>2.a: Nunalerinermi attevqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatuarnermi siunnersortitullu kiffartuussinerni, atortorissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussasani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinni-arlugu, pingaartumik nunani ineriartortitsiffiunnginnerpaasuni.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsior-nikkullu siuariartorneq</p>	<p>8.2: Aningaasarsior-nikkut naammassisaqarsinnaassuseq assigiinnngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinnerulersinera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasis-sumik naleqarnerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu-arneq sullisiviillu qajannaatsut</p>	<p>16.7: Akuersaartunik, ilanngutitsisunik, peqataatitsisunik, sinniisuuffigineqartunillu aalajangiisarnerit qulakkeerneqassapput.</p>

Anguniagaq 2 Ukiumi nerukkaatissanit nammineq naatitat 80 procentit

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- > Narsaatit annertussusaat narsaatnik nutaamik naatitsivigineqalersunik ukiumut 10 ha-inik annertusisassapput.
- > Ivikkanit nerukkaatit pissarsissutigineqartut 2024-mi minnerpaamik 2000 FE/ha-miissaaq, nunalerinermik suliaqartut tamarmik agguaatigiissillugit.
- > Naatitsivigineqartut nunataasa pitsannorsarnissaannut periusissior toqassaaq.
- > Misileraanikkut paasinarsissaaq sermersuarmit marraq naggorissaatinut kalkinullu ilassutitut ator-neqarsinnaanersut.
- > Ukiuumut marloriarluni katersorneqarsinnaasunik ivikkanik naatitsiner-mut ilitersuusiort toqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Ilassutitut nerukkaatissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut pissarsiarineqalersinnaanersut nassuiarneqassaaq.
- > Nunalerinermik suliaqartut ivikkanik naasunillu allanik naatitsiner-mik taamaallaat suliaqartut amerlanerusut pilersinneqassapput.
- > Narsaatit imerterneqarsinnaast annertusineqassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Savaatilinnut savaateqarfimmik ingerlatsiner-mut aningaasartuutaasa ilarujussuat nerukkaatissanik avataanit eqqussiner-mut ator-neqartarput. Ukiuunerani nerukkaatissat pisariaqartinneqartut ilaat anner tunerusoq nammineq naatinneratigut, soorlu ivikkanik naatitsinikkut ilassutitullu nerukkaatinik Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartunik atuinikkut, nerukkaatinut katillugit aningaasartuutit appartinneqarsinnaapput.

Suliasat nassuiarnerat

2.1. Narsaatnik naatitsivinnik nutaanik pilersitsineq

Ukiunerani nerukkaatissanik nammineq naatitsinerup anner-tusinissaanik anguniagaq angussagaanni narsaatit naatitsivigineqartut annertusingaatsiarneqarnissaat pisariaqarpoq. Kalaallit Nunaanni narsaatnik nutaanik pilersitsineq pisariullunilu akisuvoq, nunat narsaasiassat annikinnerat, piiagassanik ujarappassuaqarnera nunat nalinginnaasumik aqqusinertigut ataveqaatilullutik siammasissorujussuarminnerat pissutigalugit. Taamaamat narsaatinut pilersinniarneqartunut aqqusineqarnissaa pisariaqarpoq, taamaanngippat nunalerinermik suliaqarnermi maskiinat atortullu sulinerumut atugassat narsaatinukaassinnaangilai.

Narsaatnik nutaanik pilersitsivigineqarnissamut periarfissaqartut nalunaarsorneqassapput uortarneqarlutik. Nunap uortaanikkut nalunaarsuinikkullu aqqusernit annertusarnissaat pilersaarusiorneqarsinnaavoq kiisalu sumiiffiit "kommunemi pilersaarusiornermi Namminersorlutik Oqartussanit soqutigineqartut" nalunaarsorneqassapput nutaanik narsaasiornissamut periarfissat allat pilersaarusiornernit ajoquserneqaqqunagit.

Aningaasaqarneq naatitsinermilu naleqartitat eqqarsaatigalugit narsaatit nutaat qanoq pitsaanerpaamik pilersinneqarsinnaanerannik ilitseruusiortoqassaaq. Ilitseruut taamaattoq atorlugu narsaateqarfissat naleqqunnerpaamik nunalerinermik suliaqartunit avataaniillunniit suliasinneqarsimasinaasunit piareersarneqarsinnaassapput.

Aningaasaqarniarneq: Anguniakkatut narsaatit nutaat 10 hamik narsaasiarineqartassaput, ha-mut ataatsimut 60.000 koruuniulluni, ukiumut tapiissutigineqartut 600.000 koruuniussapput.

2.2. Marlorialuni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut ullumikkut ikittu-innaat ukiumut ivikkanik marloriallutik katersisarput. Marlorialuni katersisarnissamik periutsip atorneratigut ivikkat pissarsissutigisinnaaner atannertusissaaq, pingaarnaruvorli ivikkat katersorneqartut pitsaassusaat pitsanngorsarneqassammata nerukkaatigineqarneranilu pitsaanagerusumik naleqalissallutik.

Taamaamat Kalaallit Nunaanni naatitsinermut atugassarititaasunut naapertuuttumik marlorialuni katersisarnissamik periusissior-toqassaaq. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik

Misileraavik Upernaviarsuk suleqatigalugu periusissiaq suliarissavaa.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinermik siunnersorteqarfik ingerlatsinermut aningaasaliissutigineqartartut pillugit pilersaarusiussapput, allaanerusumik aqqiisoqarsinnaalluni siunnersortimut avataaneersumut 200.000 koruunit aningaasaliissutigineqarlutik.

2.3. Issup sananeqaataanik pitsanngorsaanerumut periusissiaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi nunap qanoq suliarinissaanut takussutissalimmik tunngaveqarneq ukkatarineqarnerusimanngilaq, imaappoq naggorissaatinik eqqortunik atuineq eqqortunillu annertususeqartunik. Tamassuma malitsigisaanik nunami naatitat naalluarnissaannut atugassarititaasut pitsaanerpaanngeratarsimasinnaapput. Misissuinerit nutaanerpaat ilaatigut takutippaat nuna naatitsivigineqartoq nalinginnaasumik pH-qarnera appasippallaartoq, tamannalu naatitat inuussutissanik tigusisinnaanerannut isumalerujussuuvoq.

Nunalerinermik suliaqartuni taamaamat issup sananeqaataanik misissueqqissaartoqassaaq, taamaallilluni naggorissaaneq minnerunngitsumillu kalkilersuineq sumiiffimmi pissusiviusut tunngavigalugit naleqqussarneqassallutik. Sulineq manna aalartinneqareerpoq Nunalerinermilu Siunnersorteqarfik siunnersortimik atorfinittisimavoq suliasaqqarfimmik tamatuminnga isumaginnittussamik.

Nunamit misissugassat Kalaallit Nunaanni misissorneqarsinnaassappata iluaqutaassaaq. Tamanna assartuinerumut piffissamik aningaasartuutinillu sipaarfiussaaq, kiisalu misissugassat Kalaallit Nunaanni immikkut atugassarititaasuusinnaasunut naleqqussarneqarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu sulisut ilinniartinneqarnissaat, atortunik pisisoqarnissaa kiisalu misissuinerumut pingoriartortitsinerup (processorip) Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut naleqqussarneqarnissaa pisariaqartinneqassaaq.

Uumasut anai aalajangersimasumik naggorissaatitut nunalerinermik suliaqartunit massakkut atorneqanngillat. Nunalerinermik suliaqartut ilaqarput uumasuutiminnit naggorissaatinik atuisunik, ilaqarpullu qaleriiaarlugit illuartitsiinnartartunik.

Sermersuarmit marraq ukiuni kingullerni ukkatarineqalerallutuinnaarsimapput, ilaatigut sermersuarmit marraq aatsitassatut nunarsuarminunalerinermut avammut nioqqutigineqarsinnaanera pillugu Minik Rosingip suliniutaa pissutigalugu. Sermersuarmit marraq nunami inuussutissanik assigiinngitsunik pilersui-

nissamut pingaarutilinnut ilaasinnaapput, kalkeqarneralli pingaartumik soqutiginaateqarpoq Kalaallit Nunaanni nunaatit amerlanersaat nalinginnaasumik pH-mik nalingat appasippallaartut pitsaanerulersissinnaappassuk.

Kalaallit Nunaanni naatitat naatinneqarnerpaasartut uumasuutinit naggorissaatinik fabrikkini lu sanaanik qanoq naggorissarneqarnissaat pillugu naggorissaanermut missingersuummik periusissiortoqassaaq. Periusissiaq Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit Misileraavik Upernaviarsuk suleqatigalugu inerisarneqassaaq. Sulinerup aallartinnerani imaassinnaavoq nunamik pitsanngorsaanermik immikkut ilisimasalinnik avataanit siunnersorteqarnissamik pisariaqartitsisoqarsinnaavoq.

Naggorissaatissat pitsaasumik pilersaarusiorneqarpata, ingammik narsaatit pH-at pitsaanerulersinniarlugu ukkatarineqarpat, tamatumani naatitat pisariaqartitaannik nuna inuusutissaanik siammarteriffigalu pineqarpat, nunamut inuusutissat avatangiiserineqartumut kuunnissaata aarleqqutigineqarnissaa millisinneqarsinnaavoq.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinermik siunnersorteqarfik ingerlatsinerimut aningaasaliissutigineqartartut pillugit pilersaarusiussapput, allaanerumik aqqiisoqarsinnaalluni siunnersortimut avataaneersumut 200.000 koruunit aningaasaliissutigineqarlutik.

2.4. Narsaatit imerterneqarsinnaanersisa pitsanngorsarnissaat

Nunalerinermik suliaqartut arlaqartut narsaatiminnik ilaaniluunniit imerterinissamut periarfissaqareerput. Nunalerinermilli suliaqartut aamma ilaqarput imerterinissamut periarfissaqanngitsunik, taamalu naatitamik pitsaanerpaamik naatinnaannut, pingaartumik panernersuaqartillugu ajornartorsiutigisarpaat.

Imerterissutinik pilersitsineq akisusinnaasarpoq imertereriaaseq atorneqarsinnaasoq apeqqutaalluni. Imerterissummut inuusutissarsiutinut tapernerneqarnissamut periarfissaqareerpoq aalajangersimasumik ernialinnik taarsigassarsinikkut namminerlu 10 procentimik aningaasaliinikkut, aningaasaliinerulli allatut katiterneratigut nunalerinermik suliaqartut aningaasaliinissamut kajumissaarneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni imertereriaatsit assigiinngitsorpassuit misilerarneqarsimapput, periutsillu sorliit pissarsissutaanerpaasinnaanersut ersarissassallugu pisariaqarpoq. Periutsimut ataatsimut killilerneqarsinnaanngilaq nunalerinermik suliaqartut atugaat assigiinngitsorujussummata. Narsaatinik imerteriner-

mut pikkorisaaqartareeraluartoq, nunalerinermik suliaqartut narsaatinik imerterinerimik ilinniarinneqarnissaat ukkatarineqartuartaqarpoq.

Nunalerinermik suliaqartut imerteruteqartut erngulluunniit nukinganik nukissiuuteqartut ilaasa imeqarniarneq ajornartorsiutigaa 2019-imi ukioq taanna panersimammatt. Imeqarfiit narsaatinik imerterinerimut nukissionermullu pisariaqartunut atorneqarsinnaasut sumiissusersinissaat pisariaqarpoq, nunalerinermik suliaqartut imerterutinik pilersitsinerimut pilersaarusiornermi ilanngunneqarsinnaaqqullugit.

Aningaasaqarniarneq: Narsaatit imerterneqartarnissaannut periusissamik misissuinissamut 500.000 koruunit atorneqartussatut naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasalersueriaatsinut assigiinngitsunut taarsersugassanut taarsersugassaanngitsunullu taarsigassarsinerimik tigutsisissat piunasaqaataasut unitsikkallarneqarneri ukiumut 300.000 koruunit missaanni naleqassaaq.

2.5. Nunaatillit naatitsinerinnarmik ingerlataqartut amerlanerusut

Sumiiffiit ilaanni naatitsiviulluarsinnaasunik nutaanik peqarpoq, neriniartitsiviilli pitsaavallaarnatik taamalu nunalerinermik suliaqartunik pilersitsisoqarsimanani. Naatitanik, pingaartertut ivikkanik naatitsinerinnarmik savaatilinnut allanut tunineqarsinnaasunik nunalerinermik suliaqartunik pilersitsinikkut naatitsivigineqarsinnaasut atorluarneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Niuernikkut periutsimik suliaqartoqarnissaa pisariaqarpoq, soqutiginnissinnaasut aallartissarnissaannut pitsaanerpaamik ikiorneqarsinnaaqqullugit.

Aningasarniarneq: Uumasuuteqarnermit naatitsisartunngorneq immikkut annerusumik aningaasartuuteqarfiunngilaq, naatsorsuutigineqassammatt tamatumunnga aningaasarpasuit atorneqassanngimmata. Assersuutigalugu savaatillngorniartumit imaluunniit nersutaatillngorniartumit aningaasat ikinnerusut atorneqassammata, naatitsisartunngorniartup 2 million koruunit aallartissarnerminut atussammagit.

2.6. Ilassutitut nerukkaatissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut

Ilassutitut nerukkaatissat eqqussorneqartut ilaasa Kalaallit Nunaanni ilassutitut nerukkaatissanik tunisassiarineqartunik taarserneqarnissaat ukkatarineqassaaq. Kalaallit Nunaanni savanut nerukkaatissanik tunisassiornissamut periarfissarpasuaqarpoq, pinngortitap pissarititaannik sulialluunniit allat sinnikuinut tunisassianik.

Fiskemelit savanut nerukkaatigineqartartuni naleqqunnerpaanut ilaapput, savat pisariaqartitaannik atorussiasanik pingaarutilinnik arlalinnik imaqartut. Aalisakkeriviit alisakkanit eqqagassarpassuaqarpoq fiskemeliliarineqareersunik fiskemeliliarineqarsinnaasunillunniit. Tamanna ilassutitut nerukkaatiginisamat savaatilinnit soqutigineqartorujussuvoq.

Rejemelit savanut ilassutitut nerukkaatigalugit misileraasoqareersimavoq. Rejemelilli taamani pujoralattut suliaasimapput savaatilinnullu atoruminaalluinnarsimallutik. Rejemelilli iisartakkatut naqinneqarsinnaappata savanut nerukkaatitut immaqatorneqarsinnaapput.

Qeqqussat savanut nerukkaatitut sivisuumik atugarineqarsimapput, pingaarnertut savat namminneq sissaliarlutik qeqqartortarlutik. Nunalerinermik suliaqartut namminneq qeqqusanik aamma aallertarput savanut nerukkaatiginarlutik. Qeqqussat nerukkaanermi aqqissuussaannerusumik atorneqarnissaat kissaatigineqarpoq, qeqqussat savanut pitsaasunik inuussutissaqarluarmata. Kalaallit Nunaat qeqquaqarluarpoq, misissorneqassaarlu katersorlugit qeqqussanillunniit tunisassiat allat sinnikuinik atuinnikkut savanut nerukkaatissatut tunisassiarineqarsinnaanersut.

Puisinit arfernillu iginneq savanut ilaasutitut nerukkaatitut immaqaa aamma atorneqarsinnaavoq, atorneqarsinnaanersorlu misissorneqassaaq soorlu aamma puisinik arfernillu tunisinerinit iginneq sananeqarsinnaanersooq misissorneqassasooq.

Aningaasaqarniarneq: Nerukkaatinut ilassutigineqartartut toqqaannartumik nunalerinermut ilaatinneqanngillat, taamaatumik eqqortumik akeqartinnissaat ajornakusoorpoq. Suliniutinullu pilersitsinermut 500.000 koruunit angullugit tapiisuteqartorarsinnaavoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Narsaatit naatitsivigineqartut annertusinerisigut naatitsinerulerneq nunamillu pitsanngorsaanikkut nutaamillu naatitseriaaseqalernikkut naatitsinermi tunisassiorneq kivinneqassaaq (Nunarsuarmi angusassat 2.3 aamma 2.4). Naatitsinermi periusissiat sunniuteqarluartut atornerisigut issullu sananeqaataa piginnaasaasa naatitsinermut pitsanngorsarnerisigut pissaritanik piujuaannartitsisumik sunniutilimmillu atorluaasoqarnissaa qulakkeerneqassaaq (Nunarsuarmi angusassat 6.4, 12.2 aamma 15.1).

Takussutissat

Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit paasissutissat tunngavigalugit nerukkaatit tunisassiarineqartut eqqussorneqartullu pillugit nalunaarsuinerit. Ilassutitut nerukkaatit Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut, soorlu fiskemelit qeqqussanillu nerukkaatit nerukkaatinut nammineq tunisassianut ilaatinneqassapput.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- > Narsaatit, narsaatit nutaat pissarsissutigineqartartullu pillugit paasissutissat Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit katersorneqartut
- > Sermersuarmit marrarmit misileraanermit inernerusut

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sangilaq</p>	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassiorunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinngorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunalerinerannut, uumasuutinut aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamat assigiimmillu periarfissaasooq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinissamat periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.</p> <p>2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataanngitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinittooqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngutsaaliuisut, silap pissusiata allanngoriartorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarunullu allanut tulluarnissamat piginnaasanik nukittorsaatut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaatut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaarnerlu</p>	<p>6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfiit tamarmik iluanni imermik atuinerimik pisarillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatungileriarlugit imermik piujuarititsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaateqartut amerlassusiat malunnaatilmik ikilisillugit.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 12 Akisussaasuseqartumik atuneq tunisassiornerlu</p>	<p>12.2: 2030 sioqqullugu pinngortitami isumalluutit piujuarititsisumik aqutsineq kinguneqarluartumillu atuneq anguneqassaaq.</p>

Anguniagaq 3 Naatitanik tunisassiorneruneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- › Naatitanik toqqorsineq assartuinerlu pillugit assartuinerup pitsanngorsarnissaanut naatitanik tunisassiorlut, Neqi A/S, Royal Arctic Line pisiniarfiillu akornanni oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq.
- › Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik aallartitsineq.
- › Upernaviarsummi naatitanik misileraaneq annertusineqassaaq.
- › Nunaqarfinni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanearqartunik misileraaneq pillugu suliniutissatut siunnersuut.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- › Periutsip "Indoor farming"-ip Kalaallit Nunaat tamakkerlugu siammartinnissaa

Anguniakkap tunuliaqutaa

Naatitat inuussutissanik nerisaqarnermut pingarutilinut ilaasariaqarpoq, naatitalli Kalaallit Nunaanni akisoorujussuupput. Nalinginnaasumik killilimmik atasinnaanerannik, assartortariaqarnerannik immikkullu ittumik toqqortarineqatariaqarnerannik tamanna pissuteqarpoq, taamalu assartuinermut aningaasartuutit qaffasissorujussuullutik.

Naatitat ilaat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut amerlipata naatitat akiinik appaalaarnermik nassataqarsinnaavoq, pingaarnertulli anguniarneqartoq tassaavoq naatitat nutaajunerat pitsanngorsarneqarnissaat.

Naatitanik assigiinngitsunik Upernaviarsummi misileraasoqareerpoq Kujataaanilu naatitat assigiinngitsut naatinneqartareerput, soorlu naatsiaat, ruuat, kuanniisat il.il. taakkulu pingaarnertut Kujataani tuniarnearqartarput sineriammili sumiiffinni allani aamma tuniarnearqartarlutik.

Nuummi suliffeqarfiit arlaqartut "indoor farming" atorlugu naatitanik tunisassiornermik ukiuni kingullerni aallartitsisimapput. Naatitanik arlalinnik pingaartumik Nuummi neriniar tarfinnut nerisarfinnullu immanguarlu pisiniarfinnut tunisaqartarput, pingaartumik piluttanik naasunillu mamarsaatinik.

Naatitat Kalaallit Nunaanneersut Kalaallit Nunaannilu tuniarnearqartut pingaarnertut Kujataani tunisassiarineqartarput. Nunap immikkoortuanut aalajangersimasumut tunisassiornerup killeqarnera pissutigalugu tunisassiat Kalaallit Nunaata sinnerani nuannaarutigineqassappata assartorneqartariaqarput. Tunisassianut tamanna akitsorsaataavoq taamaammallu pisiassanut eqqussukkanut unammillersinnaanerat killeqarsinnaalluni. Assartorneqarneranni natitat pitsaassusaat nutaajunerallu aamma ajorneruler tarput, tunisassiorlutit atuisumut apuunniarlugit assartuinermi ajortartorsiutit annertusimanerat pingaartumik pissutaalluni.

Suliasat nassuiarnerat

3.1. Pitsaanerusumik tunisaqarnerup assartuinerlu

Naatsiat naatitallu Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut naatitaasa atuisartunut anngukkaangata nutaajusannginnerat ajornartorsiutaavoq. Ajornartorsiummut pissutaasut amerlasinnaaqaat, pisuutitseqat taannernulli taarsiullugu peqataasut akornanni suliasaqarfiit akimorlugit suleqatigiittoqalerinissaa pisariaqarpoq. Tunisassiorlut, tunitiviit, pisiniarfiit oqartussaasullu akornanni suleqatigiinneq aallartisarneqassaaq. Toqqorsivimmiititsinermi assartuinermi kukkusumik uninngatitsineq pissutigalugu naatitat qatangiinnar tarnerannik tamanna annikillisaassaaq.

Suleqatigiinnermi ersarissarneqassaaq naatitat qanoq pitsaanerpaamik toqqorsivimmiitineqarlutillu atuisartunut assartorneqassasut. Tunisassiorlut atortoqartariaqarnerannik pisisarfiillu kinaassusersinissaannik nassataqassaaq. Tunisinissap pisiniarfinnulluunniit assartorlugit ingerlateqqinneqarnissaasa tungaannut naatitat katersorneqareerneranni kiassusaanik aqutsivigineqarsinnaasuni hallimiititsinissamut tunisassiorlut immaq pisariaqartitsipput.

Aningaasaqarniarneq: Soqutiginnittut oqaloqatigiitarnitik aallartissavaat, tamanna aningaasartuuteqarfiunngilaq.

3.2. Naatitanik siunertalimmik misileraalluni Upernaviarsummi naatitsineq

Upernaviarsummi misileraanermut aqqissuussisoqassaaq naatitat pissuseqatigiiaat sorliit Kalaallit Nunaanni naatinneqarsinnaanerannik misissuisumik. Ilutigitillugu naatitsinermik misileraasoqartariaqarpoq naatitat assigiinngitsut pitsaanerpaamik qanoq naatinneqarsinnaanerannik, soorlu imerterinermut, naggorissaanermut, qallersuinermut, piffissat ikkussuiffiit il.il. tungatillugu. Misileraanerit tamakku aqunneqarnissaat pisariaqarpoq inernernik uppernassusilinnik pissarsisoqarsinnaaqullugu.

Aningaasaqarniarneq: Naatitanik naatitsinermik misileraanerit siunnersor teqarfiup isumagissava, aningaasartuutigineqartut missingersuutit qaangissanngilaat.

3.3. Upernaviarsummi misileraalluni inernerit nalunaarutigineqassapput

Misileraavik Upernaviarsummi aqutugalugu misileraanerit tamar-mik saqqummiunneqassapput. Inernerusunik innersuussutinillu saqqummiussineq quppersakkamik paasissutissaasivimmilluunniit saqqummersitsinikkut pinnaavoq. Danmarkimi misileraanerit qanoq saqqummiunneqartarnerat takussallugu pitsaasusinnaavoq.

Anguniakkap 5-ip ataani suliassaq 5.2 takuuk

3.4. Indoor farming"-imik periuseqarnermik siammarterineq

Indoor farming atorlugu naatitanik naatitsinermik namminer-sortut iliuuseqarnerat iluatsissappat, tunisassioriaatsip Kalaallit Nunaata sinneranut siaruarternissaanut Naalakkersuisut peqataassapput. Tamanna tunisassiornermik aallartisaanerup ajornannginerulernissaanut naleqquttumik inatsisiliorinikkut sumiiffinnullu imminut akilersinnaasumik tunisassiorsinnaanerup ajornakusoorfiusunut aningaasaliisnaanikkut.

Aningaasaqarniarneq: Tunumi indoor farmingip aallartisarnerqarneranut Naalakkersuisoqarfik peqataasinnaavoq, Tunumi suliffissanik pilersitsiniarnermut ilaatinneqarluni. Tamatumunnga 500.000 koruunit angullugit tapiisoqarsinnaavoq.

3.5. Nunaqarfinni natitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq

Nunaqarfinni naatitanik nutaanik killilimmik pissarsiffiusinnaasuni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik periarfissaqarnerisooq misissorneqassaaq. Naatitsiviit akikitsunnguussapput najugaqartunit nammineq ingerlanneqartut. Naatitsivinni najugaqartut assigiinngitsunik pisariaqartinneqartunik naatitsisinnaassapput. Naatitat sorliit naatinneqarsinnaanerannik qanorlu naatinneqarsinnaanerannik ilitersuisoqassaaq. Ilitersuineq tamanna qitiusumik assersuutitalugu Upernaviarsummit pinnaavoq siammassusumilluunniit kommuneni tamani.

Inuiaqatigiinni naatsiiviit "Community gardens" Canadami Alaskamili arlalinni iluatsilluar tumik ingerlanneqartut qiviarneqassapput. Naatitsivinnik sanaar torsimapput hallitoqqallu naatitsivinngortissimallugit, taakkunani namminneq naatitsilutik ataatsimoorlutilluunniit tunisassiorlutik.

Naatitsivimmik ingerlatsinermut ataqatigiissaariner-mik tamakkiisumik akisussaasumik aqutsisumik atorfinitsitsisoqassaaq. Nammineq piimassutsimik suliner-mik tunngaveqassaaq naatitat sapinngisamik akikinnerpaanissaat immaqaluunniit akeqanngitsuunissaat siunertaralugu.

Aningaasaqarniarneq: Nunaqarfinni naatitsivinnik pilersitsinis-samat 250.000 koruunit tapiissutaasinnaapput.

3.6. Misileraavimmik nutaamik pilersitsineq

Upernaviarsummi misileraavimmik pilersitsisoqarsinnaappat Anguniagaq 5-imi nassuiarneqartut naatitanik pissuseqatigiiaanik naatitsineq nukittorsarneqarsinnaassaaq, taamalu naatitanik naatitsineq pitsanngorsarneqarluni. Misileraavik naatitanik naleqqunnerpaanik naatitsinermik ilitersuusior-sinnaavoq Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut naleqqus-sakkamik.

Suliassat nassuiarnerani 5.1-imi Anguniagaq 5 takujuk.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Misileraavimmik pilersitsinikkut naatitsinernillu misileraanernik pitsanngorsaanikkut naatitanik naatitsinermik inerisaanermut aningaasaliisoqassaaq siunissamilu tunisassiorsinnaanermut pitsanngorsataassalluni (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 2.a aamma 8.2). Najukkani naatitsiviit indoor farmingilu aqqutigalugit inuussutissarsiummik ineriartortitsineq nutaanik suliaqarsinnaanermik pilersitsissaaq avatangiisinullu iluaqataasumik inuussutissanik pisariaqartinneqartunik eqqussuineramik appartitsilluni (Nunarsuarmi anguniakkat 6.4, 8.3 aamma 12.2).

Takussutissat

Naatitanik tuniassiornerup eqqortumik nakkutigineqarsinnaanera ajornakusoorsinnaavoq tunisassioritut tunitsiviillu amerlarsusaammata. Taamaattorli tunitsivinnut tunineqartut piffissap ingerlanerani naatsorsorneqarsinnaassapput. Naatitat eqqusorneqartut pillugit paasisutissat aamma takussutissiisinaapput Kalaallit Nunaanni naatitanik tunisassiornerusoqarner-soq, tamannali qulakkeerneqarsinnaanngilaq innuttaasut akornanni naatitanik piserusutut amerlisinnaammata naatitat ajornanginnerulerpata.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- › Upernaviarsummi naatitanik misileraanernit inernerusut

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sanngilaq</p>	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassior-tunet annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinningsimassapput, pingaartu-mik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunaleri-nerannut, uumasuutitut aalisartunullu, tamanna nuna-mut isumannaakkamut assigimillu periarfissaasooq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinissamut periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.</p>
	<p>2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataangitsumik tunisassio-riaatsinik qulakkeerinittooqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullaajatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pingortitami ataqatigiinnernik allanngut-saaliusut, silap pissusiata allanngoriar torneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarutsinernullu ajunaarneruarnullu allanut tullu-arsarnissamut piginnaasanik nukittorsaaq aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaaq.</p>
	<p>2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussineri, ator-torissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussassani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassi-orsinnaassusaa pitsaanerulersinniarlugu, pingaartu-mik nunani ineriartortitsiffiunnginnerpaasuni.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaar-nerlu</p>	<p>6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfii tamarmik iluanni imermik atuinermik pisarillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatun-gilerniarlugu imermik piujuartitsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit ami-gaateqartut amerlarsusiat malunnaatillimmik ikilisillugit.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsi-ornikkullu siuariartorneq</p>	<p>8.2: Aningaasarsiorinikkut naammassisaqarsinnaassuseq assigiingissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaane-rulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinneruler-nera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqar-nerulersitsinerup sulisussanillu anner-tuunik pisaria-qartitsisut ingerlataqarfii isiginiarnerisigut.</p> <p>8.3: Ineriartortitsinermut sammisumik politikkinik siu-arsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassior-tunik taper-sersuisooq, atorfinnik naammaginar-tunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqissuussinermik ineriartortitsinermillu siuarsaasooq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinernut periarfissaqar-nikkut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 12 Akisussaasuseqartumik atuineq tuni-sassiornerlu</p>	<p>12.2: 2030 sioqqullugu pingortitami isumalluutitnik piujuartitsisumik aqutsineq kinguneqarlutut millu atuineq anguneqassaaq.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu-arneq sullis-siviillu qajannaatsut</p>	<p>16.6: Pisortat suliffeqarfiini sunniuteqarlutunik, akisussaasunik paasiuminartunillu ineriartortitsisoqassaaq.</p>

Anguniagaq 4 Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaanerulerneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- > Ingerlatsiveeqqat amerlassusaat ikilineqassapput, ingerlatsiveeqqat amerlanerpaamik 35 procentii ikinnerpaamik 400-nik arnavissanik savaateqassallutik/savaaraateqassallutik.
- > Nunalerinermik suliaqartut akornanni ataavartumik nukissiuuteqarnermik atuineq qaffanneqassaaq.
- > Inatsisit allanngortinneqassapput nunaateqarfinnut piginnittunullu amerlanerusunut tapersiisoqarsinnaalersillugu.
- > Inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsit nutarterneqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Savaatillit savamut arnavissamut ataatsimut savaaqqat agguaqatigiissillugit 1,4-nik pissarsisalissaaq.
- > 400-nit ikinnerusunik arnavissanik savaatillit/savaaraatillit uumasuuteartut katillugit annerpaamik 20 procenterissavaat.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni nunalerineq Namminersorlutik Oqartussanit taperneqarnissartik tapersiissutinullu aqqissuussat pinngitsoorsinnaangilaat. Nunalerinermik ingerlataqartut ikittuinaat niuernermit atugassarititaani aningaasaqarnikkut imaas-sinnaavoq ingerlatsinnaapput. Nunalerinermik suliaqartuni imminut akilersinnaanerup annertusarnissaanik sulinermit anguniarneqartut taamaammatt pingaarutilerujussuuvuq.

Nunalerinermik ingerlataqartut nunalerinertik Kalaallit Nunaanni aningaaserviit aqutugalugit massakkut aningaasalersinnaangilaat. Nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerat pitsanngoriaateqarpat pisortaniillu taperseeriaatsit ersarissarnerisigut aningaasaqarnermi namminersortut silarsuaat Kalaallit Nunaanni nunalerinermut aningasaliinissamut soqutiginnilersissinnaavaat.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi aningaasaqarnermi pingaruteqarluinnartoq tassaavoq nunani savanik piaqqiortitsiviusunut soorlu Islandimut, Norgemut Gotlandimullu sanilliullugu Kalaallit Nunaanni tunisassiorsinnaaneq annikinnerummat. Tunisassiornermi, soorlu savap arnavissap ataatsip savaaqanik tunniusaqarsinnaaneranut, savaaqqat angissussaannut, hektarimut ivikkanik tunisassiorsinnaanermut tunngassuteqarpoq. Tunisassiornerup annertusinera nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerannut sunniuteqartorujussuussaaq.

Siunissaq ungasinnersoq anguniagaavoq, siunissami nunaatillit pisortanit tapiiffiqineqartik isumalluutigiunnaassagaat. Tamannali anguniagaq uvani periutsimi piffissaliunneqartup iluani piviusunngitinneqarsinnaangilaq. Kisiannili nunalerinermi aningaasatigut nammineq ingerlatsinissamut alloriassagaanni pisariaqarpoq tunisassiornerup nukit torsarnissaa, kiisalu navialissutaasinnaasut millisinneqarnissaa, taakkummatami avataanit aningaasarlersuisussanut ilaatgiut aporfiusartut.

Suliasat nassuiarnerat

4.1. Savaaqqat pissarsissutigineqarnerunissaat

Savap arnavissap ataatsip tunisassiorsinnaanerata annertusineratigut savamit arnavissamit pissarsissutigineqarsinnaasooq aamma annertusissaaq. Savat arnavissat amerlanerpaartaat marlunnik piaqqisarput savaaqqalli annaaneqartartut suli amerlasoorujussuupput. Piaqqiornermi, nappaatinut kiisalu kiisortunut piniqqusaanatilut piniartunut neriniartitsinerup nalaani annaasaqartarpoq.

Savat arnavissat marlunnik uumaannarsinnaasunik piaqqisarnissaannik sulineq ingerlaannassaaq, tamannalu pissaaq pitsaannerusumik piaqqiortitsinikkut nersutaasivinnilu pitsaannerusumik atugassaqartitsinikkut. Savaaqqat ivigartorfissanukartinneqaraangata uummannarsinnaanissaannut pitsaanerpaamik periarfissaqartinneqarnissaannut aamma siunnersuusiortoqassaaq. Savaaqqat neriniartitsivimmukartinneqarneranni anginerujartortillugit nappaatinut, kiisortut silamullu akiuussinnaanerat pitsanngoriartuinnassaaq, taamaammallu savaaqqat neriniartitsivikkartinneqartut ullut inuuffigisaasa ikinnerpaaffilerneqarsinnaaneri misissorneqassaaq.

4.2. Uumasuutit amerlinerat

Uumasuutit ikinnerusunut sanilliullugit uumasut amerlanerup-pata aningaasaqarnermut tamassuma pitsaanerunera nalinginaasumik takutinneqarpoq. Amerlasuukkaaraluni ingerlatsiner-mi iluaquteqarneranut tamanna attuumassuteqarpoq, aningaasartuutit uumasunut tunisassior-tunut amerlanerusut agguar-neqarsinnaappata maskiinanut il.il. aningaasaliinermi erniatigut ajornannginnerulersitsissamat. Uumasuutit qanoq uumas-oqartiginerat agguaqatigiissillugu annertusineqarnissaa taa-maamat sulissutigineqassaaq, uumasuutillu 400-t ataallugit arnavissanik savaateqarfiusut ikilisinnissaat immikkut ukka-tarineqassaaq.

Misissor-neqassapput:

- > Nunalerinermik ingerlataqarfiusuni nersutaasivinni inissat ator-neqanngitsut atorluarneqarnissaat
- > Nunalerinermik ingerlataqartuni neriniartitsivinnik naammalluartunik peqartuni, uumasuusivinnik anginerusunik sanaartornikkut uumasuutininik amerlilii-nissamat periarfissineq.
- > Nunalerinermik ingerlataqartup nunalerinermik ingerlatsivinnik arlalinnik piginnissinnaanissaa tapersiivigineqarsinnaanissaa lu periarfissillugu
- > Nunalerinermik ingerlataqartut ivikkanik natitsinis-samat periarfissaqarluartut savaateqarnissamulli pitsaanngitsunik atugassaqartut ivikkanik tunis-as-sior-tunngornissamat kaammattorneqarnissaat

4.3. Ukiumi nerukkaatissanut nammineq tunisassiornerup annerulertinnissaa

Nerukkaatit nammineq tunisassiarineqartut annertusinerisigut nerukkaatinut eqqussorneqartunut aningaasartuutit anner-toqisut ikilisinneqassapput.

Ukiunerani nerukkaatissanut tunisassiornerup annertusini-saanut illiuisissat Anguniagaq 2-mi nassuarineqarpoq.

4.4. Ataavartumik nukissiornerup annertusinissaa

Nunalerinermik suliaqartut ataavartumik nukissiorfeqalereer-simasut (erngup seqerngulluunniit nukingannik) orsussamat aningaasartuutitik annikillingaatsiareersimavaat. Nunalerin-ermik ingerlataqartut sinni ataavartumik nukissiornermik atui-lernissamat qanoq illillutik periarfissaqarnerisut pillugit taa-maamat nassuiaasior-toqassaaq. Erngup nukinganik nukissi-orfeeqqanut periarfissat sumiissusersiorlugit nunap assinginik

nassuiaat imaqassaaq, kiisalu Kalaallit Nunaanni teknikkikkut aaqqiissutissat suut innersuussutigineqarnerisut. Generatori-nut dieselitor-tunut taarsiullugu anorimit nukissiorneq pivisor-siortumik periarfissaasut massakkut isigineqanngilaq.

Nunalerinermik ingerlataqartut amerlanerusut ataavartumik nukissiornermik atuileqqullugit erngup seqerngulluunniit nu-kingannut aningaasaliinissaaq soqutiginarsarneqartariaqarpoq. Taarsigassarsiat akilersorneqarnerisa ukiunut qulinut sivitsor-neratigut, taarsigassarsiat ilaata erniaqanngitsunngorlugulu akilersuinerataqanngitsunngorlugulu tamanna pisinnaavoq, namminerluunniit aningaasaliissutissap annertussusaa millisil-lugu.

Nunaateqarfiit ilaat Nukissiorfiit Qorlor torsuarmi imermik nukissiorfiannit pilersuiner-mut ledningimut qanittumiipput, nunaateqarfiillu taakku Nukissiorfiit pilersuinerannut ikkun-neqarsinnaanerisa periarfissaq pillugu oqaloqatigiinneq aallartinneqaaqqittariaqarpoq.

Aningaasat: Taarsigassarsiat taarsersorneqarsinnaaneri sivit-sorpat immikkut aningaasartuuteqarfiussanngillat. Aningaasa-liisarneq allannguuteqarpat taarsigassarsiat erniallit ernialer-sugaanngitsunik akilersuutitaqanngitsunut ilaneqarpata uki-umut 400.000 koruuninik naleqassaaq

4.5. Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut ator-neqarsinnaasut

Maskiinanik inissiivittut, nerukkaatissanik toqqorsivittut il.il. ator-neqarsinnaasunik hallinik toqqorsivinnik nersutaasivitoq-qanilluunniit allanngortitsiner-mut aningaasaliineq. Nunalerin-ermik suliaqartut atortuisa sialummut anorimullu oqquiffissaqar-tinnerisigut ator-tut piusinnanerat sivitsorneqassaaq iluusaan-nerinullu aningaasartuutit apparneqarlutik. Tamanna nunaleri-nermik ingerlataqartut aningaasaqarneranut piffissap ingerla-nerani iluaqutaassaaq.

Aningaasat: Nersutaasivinnut piuminartumik aaqqiinerit imaluunniit nersutaasiviit pisoqqat nutarsarneqarnerinut immikkut aningaasartuutigineqartussat ukiumut 300.000 koruuniussapput.

4.6. Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq

Nunalerinermik ingerlataqartup ataatsip nunaateqarfinnik arlalinnik atatsikkut pigisaqarsinnallunilu inuussutissarsiutinut tapiiffigineqarsinnaappat iluaqutitaqarsinnaavoq. Iluaqutaasut tassaapput nunalerinermik suliaqartup pikkorissup sumiiffimmi tunisassiornermik annertunerulersitsinnaasup annertuumik ingerlatsinermit iluaquteqarsinnaanera, nunalerinermik inger-

lataqarluni ajornar torsior toq aalajangersimasumik aningaasarsiaqartinneqarluni atorfeqartinneqarsinnaavoq taamalu isertitaqarnissaa qulakkeerneqarluni, nunaateqarfiillu inuerunnikut ingerlaqqilersinnaallutik. Ajoqutaasoq tassaavoq pikkorissunik tatiginartunillu ingerlatsisussanik inuttassarsinissaq, tamannalu aningaasaqarnikkut navianaateqarsinnaavoq sulisut aningaasarsiaqartinnissaannut sinneqar toortuteqartariaqarmat.

Nunalerinermik ingerlataqartoq ataaseq nunaateqarfinnik arlalinnik piginnittuullunilu tapersiivigineqarsinnaassappat inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsit allanngortinneqartariaqassaaq, massakkummi nunaateqarfimmut ataatsimut tapersiisoqarsinnaavoq.

Nunalerinermik ingerlataqartut nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqartut tunisassiornermilu sulisoqartut arlalinnilluunniit nunaateqarusuttut aqutsinermik piginnaasaasa pisariaqartinneqartumik nukittorsarneqarnissaannut ilinniarteqqinneqarnissamik neqeroorfigineqassapput.

Aningaasat: Suliassat nassuiarneqarnerani 8.1-imi inatsisip allanngortinneranut aningaasartuutigineqartussat atuarneqarsinnaapput.

4.7. Maskiinanik erngullu nukinganik piginneqatigiinneq – maskinstationi

Assersuutigalugu maskiinanik attaveqatigiinnernullu nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaleeqatigiissinnanerat aningaasaqarnikkut iluaqutaasinnaavoq. Maskiinarpassuit nunalerinermik ingerlataqartunut aningaasaliissutaapput annertuut, killilimillu atorneqarpata aningaasaqarnikkut immi-nut akilersinnaanerussooq ataatsimoorluni aningaasaliissutigineqarpat. Siusinnerusukkut tamanna misilinneqartarsimagalu- arpoq suleqatigiinnerlunnerli pissutigalugu annertunerusumik iluaqutaasimanani.

Aningaasaatit atorluarneqarnerussappata alloriarneq taanna pisariaqarpoq. Atuinernulli, aningaasaqarneq akisussaaffillu pillugit torersumik isumaqatigiissusior toqartariaqarpoq.

Periarfissaasinnavorli nunalerinermik ingerlataqartoq maskinstationimik nunalerinermik ingerlataqartunut soorlu Ikkussuiner-nut, narsasiorner-nut, kussiorluni assaaner-nut ungalulersuiner-nut il.il. maskiinanik kiffartuussisinnasunik pilersitsinis-samut inuussutissarsiutinut tapersiivigineqarsinnaanera.

Aningaasat: Nalinginnaasumik siunnersorneqarnissamut isumaqatigiissutissap sularineqarnera 100.000 koruuninik akeqartarpoq.

Naalagaaffit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Tunisassiornermik pitsanngorsaait anguniakkani allani pingaarnertut sulianeerput, tunisassiornermili pitsanngorsaaneq pitsaanerusumik aningaasaqarnermik malitseqassaaq, tamannalu nunarsuarmi anguniakkanut 8.2-mut 8.3-milu ikorfartuivoq. Nunaatinik arlalinnik piginnittuunisaq maskiinanill piginneqatigiissinnaaneq aningaasaqarnermut aamma iluaqutaasumik sunniuteqassaaq. Tapiissutit siunissami piujuaannartitsisumik nukissiornermut, pingaarnertut erngup nukinganut, kisiannili aamma seqerngup nukinganut atorneqarsinnaanissaat kissaatigineqarpoq (Nunarsuarmi anguniakkat 7.1, 7.2 aamma 7.b). Allatut nunalerinermik ingerlatsisoqarsinnaalissappat, soorlu ingerlatseqatigiiffimmik piginnittuuneq, naatitsinerinermik ingerlatsineq imaluunniit maskinstationit, inuussutissarsiummut tamarmiusumut iluaqutaasumik nutaamik eqqarsarsinnaanissaq nutaaliorsinnaanissarlu pisariaqarpoq (Nunarsuarmi anguniakkat 8.3 aamma 9.4).

Takussutissat

Nunalerinermik ingerlataqartunit kisitsisit naleqquttut pillugit naatsorsuutit katersorneqassapput. Kisitsisit taakku ukiumiit ukiumut assersuunneqarsinnaassapput soorlu nunalerinermik ingerlataqartut agguaqatigiissillugit amerlassusaat nunalerinermillu inuussutissarsiummi kisitsisit katillugit. Kisitsisit naleqquttut tassaasinnaapput:

- > Savaaqqp ataatsip pilersinnera
- > Savaaqqamut aamma/imaluunniit savamut arnavissamut matussutissat
- > Savamut arnavissamut ataatsimut nerukkaatissanut aningaasartuutit
- > Savaaqqanut toqorarneqartunut kiilumut matussutissat
- > Savaaqqamik tunisassiornermut inernerusoq

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- > Uumasunik ukiut tamaasa kisitsineq
- > Nukissiuutit nunalernerimik ingerlataqartunit atorineqartut nalunaarsornerat

<p>ANGUNIAGAQ 7 Piujuartitsilluni nukissiorneq</p>	<p>7.1: 2030 sioqqullugu nukissiummut tatiginartumut, piujuartitsisumut nutaaliaasumullu unammimar tumik akeqartumut tamarmik periarfissaqarnerat qulakkeerneqassaaq.</p> <p>7.2: 2030 sioqqullugu nunarsuaq tamakkerlugu nukissiuutini akuleriinni nukissamik atavartussamik atuineq malunnartumik annertusineqassaaq.</p> <p>7.b: 2030 sioqqullugu nunani siuarsarniakkani tamani nutaaliaasumik piujuartitsisumullu nukimmik pilersuisoqarsinnaangortillugu attaveqaatit annertusineqarsimassapput atorlissaarutillu pitsaaningortinneqarsimallutik, pingaartumik nunani annikinnerpaamik siuarsarneqarsimasuni, qeqerataqqani ineriartorfiusuni naalagaaffinni aamma immamut periarfissaqanngitsunut nunani ineriartorfiusuni, taakku tapersersuinissamut suliniutaat naaper torlugit.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsiornikkullu siuariatorneq</p>	<p>8.2: Aningaasarsiornikkullu naammassisaqarsinnaassuseq assigiinngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinneruleranera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqarnerulersitsinerup sulissusanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqartit isiginiarnerisigut.</p> <p>8.3: Ineriartortitsinerimut sammisumik politikkinik siuarsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassiorunik tapersersuisoq, atorfinnik naammaginar tunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqisusissinerimik ineriartortitsinerimillu siuarsaasoq, ilaatigut aningaasatigut kifpartuussinerimut periarfissaqarinnikkut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuut, nutaaliorneq attaveqaasersuutillu</p>	<p>9.4: 2030 sioqqullugu attaveqaatit pitsanngorsarneqassapput suliffeqar fissuaqarnerlu piujuartitsisunngortinniarlugit, isumalluutunik pisarinnerusumik atuisunngortinniarlugit ikkussuiffigeqqinnarlutik aamma atorlissaarutit suliffissuaqarnermilu suleri-aatsinik eqqiluinnerusunik.</p>

Anguniagaq 5
Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneg

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- > Misileraanernik inernerusunik ukiumoortumik saqqummiussinnaalernissap 2021-imi qulakkeernissaa.
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik pilersitsineq.
- > Nunalerinermik ingerlataqartunut sulianik pikkorissaanerit pitsanngorsarneqassapput.
- > Nunalerinermik ingerlataqartut akornanni attaveqaqatigiinnermik pilersitsineq.
- > Nunalerinermik paasissutissanik katersilunilu digitalinngorsaaneq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Nunalerinermik ingerlataqartunut ilinniaqqinnissaat.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut inuussutissarsiuteqarfimminni ineriartorneq pillugu ilisimatilluarneqarnerussapput, naatitassani peqatigiiaat nutaajusinnaapput, naatitseriaatsit nutaat, nerukkaanermi periusissiat nutaat il.il. Ilisimasat nutaat Kalaallit Nunaannut Issittumilu nalinginnaasumik naleqqussakkat pillugit pingaartumik siammarterisoqassaaq.

Savaateqarnermik inuussutissarsiutip iluani Upernaviarsummi assigiinngitsunik misileraasoqartarpoq, ivikkanik pissuseqati-giinnik misileraaneq, naatitanik misileraaneq il.il., misileraanerillu taakkunanga inernerusut Siunnersorteqarfiup aasat tamaasa sulianut ulloqartitsinerani saqqummiunneqartarput, soorlu aamma Siunnersorteqarfik nunalerinermik ingerlataqartunut ilisimasanik naleqquttunik siunnersuisartut. Nunalerinermilli suliaqartunut siammarterineq nunalerinermik suliaqartunut tigorianaanerulersinneqarsinnaavoq, namminerlu piffissaqalerunik ilisimasat nutaat paasinarsinnaasariaqarpaat.

7 NUKISSIUUTIT AKIKTSUT MINGUTSITSISUUNNGIT-SULLU

8 SULIAQ NAAMMAGINARTOQ KISALU ANINGAASARSIORNIKUT SIUARIATORNEQ

9 SULIFFISSUAQARNEQ, NUTARTERINEQ ATTAVEQARNERLU

Siunnersorteqarfimmit uumasullu nakorsaannit ilaatigut aqqissorneqartunik ukiup ingerlanerani pikkorissarnerit assigiinngitsut nunalerinermik ingerlataqartunit peqataafigineqarsinnaasut ingerlanneqartarput.

Suliassat nassuiarnerat

5.1. Misileraavimmik pilersitsineq

Nunalerinermut iluaqutaasumik misileraanermik/ilisimatusarnermik sulineq ingerlalluernerulertariaqarpoq. Pitsaanerusumik misileraasoqalerpat nunalerinermi tunisassiorneq annertusineqarsinnaavoq aningasartuutillu ilaat annikillisinneqarsinnaallutik. Nunalerinermi atorineqarsinnaasunik uppernassusilinnik angusalinnik pitsaasunik misileraanissamut piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ukkataqarnissaq pisariaqarpoq.

Upernaviarsummi misileraanernik pilersaaruseriorluni ingerlatsisartussamik inernernillu nunalerinermik ingerlataqartunut atorineqarsinnaasunngorlugit saqqummiussisartussamik misileraavimmik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Misileraavik allaffissornikkut Siunnersorteqarfiup atanut inissinneqarsinnaavoq namminerisamilli missingersuuteqartariaqarluni.

Misileraaveqarnikkut iluaqutissat arlaqartut pissarsiarineqarsinnaapput:

- > Misileraanerit tamarmik suliffeqarfimmut ataatsimut katersorneqassapput.
- > Misileraanernik pilersaaruseriorluarnernikkut misileraanerit pitsaanerusumik ingerlanneqarnerannik nassataqassaaq.
- > Ilisimatusarnermu atatillugu Upernaviarsummi Qallunaat nunaaniit pilersitsiniarneq tapersorsorlugu.
- > Nunalerinermik ingerlatsinerimi, ivikkanit, nerukkaatinil il.il. misissugassanik laboratoriatut atorineqassaaq.

Misileraavik iluatsissappat piumasaqaatit aamma naammassineqartariaqarput.

- > Misileraanermut aqutsisumik naleqquttumik ilinniarsimasumik atorfinitsitsineq.
- > Misileraanermik sulinerup ingerlanneqarneranut ilassutitut aningaasaliisoqarnissaa.
- > Attaveqaatigiinnermut pisariaqartinneqartumut aningaasaliineq.

Aningaasat: Misileraanermi sulisut aningaasarsiasa matussuseqarnissaannut aamma pitsaasumik misileraanissamut, siunertamut ukiumut 1 million koruunit atorineqartassapput.

5.2. Misileraanermik inernernik ukiumoortumik saqqummersitsineq

Misileraanerit ingerlanneqarsimasut inernerugallartullu pillugit ukiut tamaasa saqqummersitsisoqartassaaq. Saqqummersitsineq atuakkanut elektroniskimik ataatsimoortillugilluunniit saqqummiunneqassaaq. Inernerusut saqqummersitamut katersorneranut iluaqutitaraa kikkulluunniit misileraanerit pillugit atuarsinnaassammata ukiunilu assigiinngitsuni inernerusimasunik assersuussillutik.

Inernerusut isumaannillu misissueqqissaarnissamut nunalerinermik ilisimasaqartut pisariaqartunik ilisimasaqannngissinnaanerit pissutigalugu misileraanernit innersuussutunik nunalerinermik ingerlataqartunit nalilersorneqarsinnaasunik allattorsimasoqartariaqarpoq.

Nunani allani misileraanerit ineriartortitsinerillu ingerlanneqartut Kalaallit Nunaanni nunalerinermut naleqqussinnaasutut nalilerneqartut saqqummersitami aamma ilanngunneqartassapput.

Aningaasat: Saqqummersitassaq siunnersorteqarfiup suliassaraa, Naalakkersuisoqarfilli teknikkimut aqqiissutissamut ukiumut 50.000 koruunit angullugit tapiisnaavoq.

5.3. Nunalerineq pillugu paasissutissaasivimmik pilersitsineq

Nunalerinermik paasissutissanik katersinermik soqutigisaqartunillu pissarsiarineqarsinnaangortitsinermik suliniummik allartitsisoqassaaq: nunalerinermik ingerlataqartut, siunnersortit, allaffissorneq ilisimatuullu. Paasissutissat tamarmik katersorneqarnissaat siunertarineqarpoq, pissarsiareriaannaalersinniarlugit taamalu soorlu siunnersortini allaffissornermilluunniit pisariaqartitsisoqaleraangat piffissarujussuaq atornagu paasissutissat pisariaqartinneqartut pissarsiarineqarsinnaalissallutik.

Paasissutissat atorlugit nunalerinermi kisitsisit najoqqutassat piffissap ingerlanerani nalunaarsorneqarsinnaalissapput, suliassaqarfinni sorlorni pitsanngorsaaniissamut periarfissaqarnera paasinjarlugu agguaqatigiissillugit kisitsisinik assersuussisoqarsinnaalersillugu.

Nunalerineq pillugu periusissiap ingerlanerani uuttortalluni takussutissanik nakkutillinermi paasissutissaasivik aamma atugassaqqissorujussuuvog. Takussutissat ataasiakkaat Naatsorsueqqissaartarfimmi nassaarineqarsinnaalereerput, amerlanerpaalli pisariaqartitsisunit pissarsiarineqariaannaangillat.

Aningaasat: Paasissutissaasivik teknikkkut inerisarneqassaaq, naatsorsuutigineqarporlu tamatumunnga 100.000 koruniussasut, paasissutissaasivimmik ingerlatsineq immikkut aningaasartuuteqarfiusariaqanngilaq.

5.4. ERFA-gruppit

Suliassaqarfimmi ineriartortitsinermut ilisimasanillu paarlasseqatigiinnermut misilittakkanik paarlasseqatigiinneq sakkusatsialaavoq. ERFA-gruppit soqutigisaqatigiinnut attaveqatigiiffiupput suliassaqarfik aalajangersimasooq tunngavigalugu pilersinneqarsimasut. Assersuutigalugu naatitsinermut, nersutaatinik piaqqiortitsinernut, naatsiianut imerterinernulluunniit tunngasinnaapput. ERFA-gruppinit naapittarnissaaq siunertarineqarpoq tassani ilisimasanik misilittakkanillu eqqartuullutillu paarlasseqatigiillutillu allanik suliqarsinnaallutik, ataatsimiinnernilu ataasiakkaani aalajangersimasumik ukkataqarnissaaq aalajangerneqarsinnaalluni. Eqimattani peqataasut tassaanerussapput nunalerinermik suliqartut suliassaqarfimmik suliqartut kiisalu siunnersortit suliassaqarfimmik aamma suliqartut. Suliassaqarfimmut atuumassuteqartumik oqalugiartussamik avataaniit saqqummiussanik aggersaasoqarsinnaavortaaq.

Aningaasat: Nunalerinermik ingerlataqartut ERFA-gruppertut namminneerlutik peqatigiiffiatu matussusissavaat, aallartisarnermi ERFA-gruppemik atuinermi siunnersuinermut 50.000 koruunit tapiissutigineqarsinnaapput.

5.5. Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniarteqqinneqarnerat

Nunalerinermik ingerlataqartut ilisimasat nutartertuarnissaat pingaaruteqarpoq, soorlu nutaanik inatsisiliortoqarsimappat, pissuseqatigiinnik nutaanik naatitassaqalersimappat imaluunniit ilisimasat ilinniarnermi pineqanngisat nutartser-tariaqalersimappata taammalu ilisimasat aalajangersimasut nutaat saqqummersimappata.

Pisariaqartinneqartut ilai Siunnersorteqarfimmit ingerlanneqartumik pikkorissaanikkut isumagineqarsinnaapput. Sammisalli ilai pisariunerusinnaapput taamaammalu piffissaq sivisunerusoq atorlugu ilinniartitsinissaaq pisariaqarsinnaalluni. Savaatilinnut Atuarfik Misileraavillu Upernaviarsuk matumani pisariaqartitsisoqartillugu ingerlatsinnaanissaat pissusissamisoorpoq. Assersuutigalugu tunisassionermik aqutsineq, issup sananeqaataanik ilinniarneq naatitseriaatsilluunniit ilinniartitsissutigineqarsinnaapput.

Innovation South Greenland kommunenik, inuussutissarsiuteqartunik ilinniartinnillu suleqateqalernissamik suliqaleruttorpoq nunalerinermik suliqartut ilinniarteqqinneqarsinnaanerrannik ingerlatsisoqarsinnaalernissaanut iluaqutaasinnaasumik.

Aningaasat: Nunalerinermik ingerlataqartut pikkorissaqqinneerit 150.000 koruunit.

Naalagaaffit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Anguniakkami matumani pingaaruteqarlunnarpoq nunalerinermik ingerlataqartunut taakkulu akornanni ilisimasanik paarlasseqatigiinnerulersitsinissaaq, siunnersuinermillu ilisimasat ingerlanerat qaffasissumik pitsaassuseqalernissaat. Misileraavimmik qaffasissumik pitsaassuulimmik misileraanermik ingerlataqartussamik nunalerinermillu ingerlataqartunut ingerlatitseqqittartussamik pilersitsinikkut tamanna pinnaanissaa neriuutiginarpoq (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 6.4, 8.2 aama 16.6). ERFA-gruppeni ilisimasanik paarlasseqatigiinnikkut ilinniartitseqqinnikkullu nunalerinermik ingerlataqartunik pikkorinneruleriartuunnaavissapput inuussutissarsiutiminnillu pitsanngorsaallutik (Nunarsuarmi anguniakkat 4.7 aama 8.2).

Takussutissat

Upernaviarsummi misileraanernit inernernik ukiut tamaasa saqqummersitsisoqartarnissaa Siunnersorteqarfik imaluunniit Misileraavik pilersinneqartussa qqqutigalugu.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- > Nunalerinermik ingerlataqartunut pikkorissaanerit ilinniartitseqqinnerillu ingerlanneqartut nalunaarsorsimaffiat
- > Nunalerinermik ingerlataqartut attaveqarfiisa ataatsimiinnerannik killiffik (ERFA-gruppit)

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas- sannigilaq</p>	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassioritunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinnorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunalerinerannut, uumasuutitut aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamut assigimmillu periarfissaasoq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinisamat periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.</p> <p>2.a: Nunalerinermi attaveqateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussineri, atorrorisaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussasani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinni-arlugu, pingaartumik nunani ineriartortitsiffiinginnerpaasunini.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 4 Ilinniarti- taaneq pitsaassusilik</p>	<p>4.7: 2030 sioqqullugu atuartut tamarmik piujuartitsisumik ineriartornermut taper taanissamat pisariaqartunik ilisimasanik piginnaasanillu peqalersimassapput, tassunga ilanngullugu ilaatigut piujuartitsisumik ineriartornermi nungusaataangitsumillu inuusaaseqarnermi, inuit pinsinnaatitaaffii, suiaasutsit akornanni naligiissitaaneq, eqqissisimasumik persuttaangitsumillu kulturit siuarsarnerat, nunarsuarmioqatigiit tut innuttaaqataaneq pillugu atuartitsinikkut kiisalu kulturikkut assigiingisitaartuunerup kulturillu piujuartitsisumik ineriartornermut tapertaanerata akuerineqarnera.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaar- nerlu</p>	<p>6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfiit tamarmik iluanni imermik atuinermik pisarillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatungilerniarlugu imermik piujuartitsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaateqartut amerlassusiat malunnaatilmik ikilisillugit.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasar- siornikkullu siuariartorneq</p>	<p>8.2: Aningaasarsiorinikkut naammassisaqarsinnaassuseq assigiingissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinnerulerneranguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqarnerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu- arneq sullis- siviillu qajan- naatsut</p>	<p>16.6: Pisortat suliffeqarfiini sunniuteqarluartunik, akisussaasunik paasiuminartunillu ineriartortitsisoqassaaq.</p>

Anguniagaq 6 Nunalerinermi pitsaannerusumik attaveqaqatigiinneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- > Attaveqaqatigiinnikkut pisariaqartinneqartut nunap assingani sumiissusersinissaasa qulakkeernissaa.
- > Narsaatinut aqqusinernik il.il. pilersitsineq pillugu iliuusissatut pilersaarusior toqassaaq.
- > Nunalerinermik ingerlataqartunut assartuineq pillugu pilersitsinissamik oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq ajornartorsiullu pillugu nassuiaasior toqarluni.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Attaveqaqatigiinnerup annertusarnissaanut pitsannorsarnissaanullu iliuusissatut pilersaarutip malinneqarnissaa.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerinermik ingerlataqartut Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik attaveqaqatigiinnermit avinngarusimanertik ajornartorsiutigaa. Attaveqaqatigiinneq aqqiisusuaanernik arlalinnik imaqqarpooq, soorlu oqarasuaatikku attaviit, aqquserngit attaveqaqatigiinnerat, umiarsualiveqarneq imaatigullu angallaneq (il.il.).

Nunaateqarfiit narsaatillu nunami siammasissumiissinnaasartut akornanni aquserngit nunalerinermik ingerlataqartunit pisariaqartinneqarput. Nunalerinermik ineriartortitsinnermut pingaaruteqarlunnartumik narsaatit nutaat pilersinneqarnerrannut atatillugu aqqusinertigut attaviit pilersinneqarnissaat aalajangiisuullunnarput, narsaatit nutaat nunaatigisamit unga-silligaluttuinnartumik pilersinneqartussaammata.

Nunalerinermik ingerlataqartut pisianik tigusaqassagaangata tunisassiatilluunniit tunissagaangatik, nunaateqarfiit illoqarfiillu/nunaqarfiillu akornanni attaveqaqatigiinneq pitsaasoq pinngitsoorsinnaangilaat. Tassuuna aqquserngit tulattarfiilluunniit pitsaasut pisariaqartinneqarsinnaapput pisiat nunap umiarsuullu akornanni isumannaatsumik assartorsinnaajumalugit.

Suliassat nassuiarnerat

6.1. Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiissusersineq

Attaveqaqatigiinnermut nutaamik pitsaannerusumillu pisariaqartinneqartut ataatsimoortillugit sumiissusersinneqarnissaat pisariaqqarpooq. Aqusinertigut attaviliinerit nutaat tulattarfiillu pisariaqartut sumiissusersinneqarnissaat pingaarnerpaamik misissugassaaq. Pisariaqartinneqartut sumiissusersinneqarpata attaveqaqatigiinnermut pitsannorsaatit nutaallu pilersinneqarnissaannut iliuusissatut pilersaarut suliarineqarluni aallartinneqarsinnaalissaaq.

Attaveqaqatigiinnermut nutaamut pisariaqartinneqartut ersarissarneqareepata kommunit naleqquttut attaveqaqatigiinnermik pilersitsinnermut akisussaasuusut peqatigalugit attaveqaqatigiinnissamut aningaasaliinissamut iliuusissatut pilersaarut immikkoortoq suliarineqassaaq. Periusissiamut piffissaq naappat nunalerinermik ingerlataqartut tamarmik taamaalillutik attaveqaqatigiinnikkut pisariaqartitaat pilersinneqarsimassapput.

Aningaasat: Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartinneqartumut periusissiamut 200.000 koruunit.

6.2. Assartuinnermut akinik appaasinnaanermut nassuiaat

Nunaateqarfinniit nunaateqarfinnullu assartuinnermut nunalerinermik ingerlataqartut aningaasartuuteqarnerujussuat immaqaa appartinneqarsinnaavoq Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaanni akilersueriaaseq allannngortinneqarpat. Akisussaaffeqarlutik oqartussaasut suleqatigalugit taamaamat misissorneqassaaq nunalerinermut tunngassuteqartunik assartuinnermi immikkut it tumik akilersuisoqarsinnaanersoq.

Aningaasat: Susassaqartut pisortaqqarfiinik attaveqarneq immikkut aningaasartuuteqarfiunngilaq, 200.000 koruunit aningaasat kinguneriumaagassai pillugit nassuiaasiornermut atorineqarsinnaapput.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Nunalerinermik ingerlataqartut Nukissiorfiit pilersuineranut ilanngunneqarsinnaappata generatorinik dieselitortuniit nukimmik atuinermit piujaannartitsisumik erngup nukinganik atuisoqalissagaluarpoq (Nunarsuarmi anguniagaq 6.4). Ineriartortitsinermik suliaqartoqassappat attaveqatigiinnerup tamakkiisumik pitsanngorsarnissaa pingaarutilinnut ilaavoq (Nunarsuarmi anguniakkat 8.3, 9.1 aamma 9.4).

Takussutissat

Anguniagaq ersarlukujuppoq taamaammallu uuttortaruminaaluni. Attaveqatigiinnikkulli pisariaqartinneqartut sumiissu-sersiorneqarnerannik ukiumoortumik malitseqartitsisarnikkut uuttuisoqarsinnaavoq imaluunniit nunalerinermik ingerlataqartut akornanni naammagisimaarinermik misissuinikkut.

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sangilaq</p>	<p>2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarnek, nunalerinermik ilisimatusarnermi sunnersortitullu kiffartuussineri, atortorissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussasani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinniarlugu, pingaartumik nunani ineriartortitsiffiunnginnerpaasunini.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarnek sukuluisaarnerlu</p>	<p>6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfiit tamarmik iluanni imermik atuinermik pisariillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatungileriarlugu imermik piujartitsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaateqartut amerlassusiat malunnaatilimmik ikilsillugit.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsiornikkullu siuariartorneq</p>	<p>8.3: Ineriartortitsinermut sammisumik politikkinik siuarsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassiorunik tapersersuisoq, atorfinnik naammaginar tunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsisitsisut nutaaliorullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnat tumillu angissusilinnik aqqis-suussinermik ineriartortitsinermillu siuarsaasoq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinernut periarfissaqarnikkut.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuit, nutaaliorneq attaveqaasersuutillu</p>	<p>9.1: Attaveqaatit tatiginartut, piujartitsisut qajannaat-sullu qaffasissumik pitsaassusillit ineriartortinneqassapput, tassunga ilanngullugit nunarsuup immikkoortuini killeqarfinnillu qaangiisut attaveqaatit, aningaasaqarnikkut ineriartortinnermut inuillu atugarrissaarnerannut.</p> <p>9.4: 2030 sioqqullugu attaveqaatit pitsanngorsarneqassapput suliffeqarfissuaqarnerlu piujartitsisunngortinniarlugit, isumalluutinik pisariinnerusumik atuisunngortinniarlugit ikkussuiffigeqqinnarlutik aamma atortorissaarutit suliffissuaqarnermilu suleriaatsinik eqqiluinnerusunik.</p>

Anguniagaq 7 Nunalerinermik ilinniarnernup pitsanngorsarnissaa

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- > Nunalerinermik ilinniarnernup siunissaa pillugu ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfik suleqatigineqassaaq
- > Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniartullu ingerlatsinermut aningaasaqarnermullu piginnaasaat ilinniartitaanikkut ilinniartitseqqinnikkullu pitsanngorsarneqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ingerlataqartunut nunalerinermik ilinniarnernup pitsanngorsarneqarsimassaaq.
- > Kalaallit nunalerinermik ingerlaqqittumik ilinniagaqarnerat 2030-inngortinnagu aallartinneqarsimassaaq.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ingerlatsiniaraanni nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnerup iluani ilinniagaqarsimanissaaq piimasaqaataavoq, nunalerinermillu ingerlataqarusuttunut ilinniagaqarnissamik neqerooruteqarsinnaaneq taamaattumik pisariaqarpoq. Nunalerinermik ingerlataqartut Kujataani Upernaviarsummi massakkut ilinniagaqarsinnaapput, tassani savaa-teqarneq Kalaallit Nunaannilu atugassarititaasut immikkuullarissut iluanni ukkataralugu ilinniartitsissutigineqartarluni.

Ilinniartitaanerli pitsaavallaarunnaarsimavoq, ilinniartut pitsaasumik ilinniagaqartinnissaannut suut tamangajammik amigaa-tigineqarlutik: ilinniartitsissutit nutaat, illu ilinniarnernup ilua-meersoq, ilinniartut najugaqarfiaq iluameersoq, maskiinat ajoquteqanngitsut minnerunngitsumillu ilinniartitsisut. Tamasma kingunerisaanik ilinniartut ikittuinnaapput ukiuni kingul-terni ilinniartut marluk sisamallu akornanni tiguneqarsimallutik.

Ilinniartitaanermut ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfimmit ilinniarnernup inissisimaffiani Inuulimiit pingaartinneqanngillu-nera tamassumunnga pissutaavoq. Ilinniartitaanermut inat-sisitigut tunngavigisassaaq aamma amigaataavoq, nutartikkani-lu ilinniarnissamik pilersaarutunik soqarani.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik siunissami ingerlataqartus-sat qanoq ilinniartinneqartarnissaat taamaammatt isummerfi-gineqartariaqarpoq.

Suliasat nassuiarnerat

7.1. Nunalerinermik ilinniartitaaneq ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq

Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfimmit suleqateqarneq aallartinneqassaaq, Upernaviarsummi pissutsit erseqqissaa-tigineqassallutik. Tamatuma kingorna ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfik suleqatigalugu nunalerinermik ingerla-taqartut kattuffii oqaloqatigineqassapput, nunalerinermik siunissami ingerlataqartussat suut pikkorissuseqarfialugit pisariaqartissagaat aamma piginnaaneqarfissaneraat.

Taammaattumik isummerfigisariaqarpoq siunissami Kalaallit Nunaanni nunaatillit qanoq ilinniartinneqassanersut .

7.2. Ingerlatsinermik aningaasaqarnermillu aqutsinermik suliasaqarfimmit ukkataqarneq

Nunalerinermik ilinniarnerni ingerlatsinermik aningaasaqar-nermillu aqutsinermik suliasaqarfik sunniutilimmik pitsan-ngorsartariaqarput. Ingerlatat annertusiartuinnartillugit arlalinnillu nunaateqarsinnaanerup periarfissaalersinnaanera eqqarsaatigalugit ingerlatsinermik aningaasaqarnermillu aqut-sinermut pitsaasumik periusissioinnissaaq pingaaruteqartorujus-suannussaaq.

Ilinniartitaaneq Kalaallit Nunaanniinnissappat Campus Kujal-lermik suleqateqalernissaaq pissusissamisoorluinnarpoq sulias-saqarfimmit iluani ilinniartitsinermik suliaqareemat kiisalu soorlu Danmarkimi nunalerinermut ilinniarnerni avataanit ilinniartitsi-sussanik isumaqatigiisuteqarnissaaq pissusissamisoorluni.

Ilinniartitaaneq Kalaallit Nunaanni avataaniissappat sulias-saqarfik Danmarkimi Islandimilu nunalerinermik ilinniarnerni ukkatarineqareerpoq.

7.3. Ingerlaqqittunik nunalerinermik ilinniartitaaneq

Inuusuttut nunalerinermut tunngassuteqartuni ingerlaqqittunik siunissami ilinniagaqarnissaat ajornanngippat ukialuit ingerlaneranni pisariaqarpoq, soorlu nunamik atuinermit teknologimi, nunamik atuinermit ingerlatsinermik ilisimatusarnermi, biologimi agroøkologimilu. Kalaallit Nunaanni taamaattunik ilinniagalinnik peqarnissaa pisariaqarpoq, inuusutissarsiummi atorfinni soorlu Siunnersorteqarfimmi, Misileraavik Upernaviarsummi, Nunalerinermut Naalakkersuisoqarfimmi nunalerinermillu ilinniarfimmi pisariaqartinneqartussaapput.

Nunalerinermik inuusutissarsiornerup iluani atornerqarsinnaasunik amerlanerusut ingerlaqqittunik ilinniagaqarlernissaat siunertaralugu saaffigisanut naleqquttunut ugartuisumik ilitersuusior toqartariaqarpoq. Suliffeqarfiit naleqquttut pingaartumi Kujataani, assersuutigalugu Nunalerinermik Siunnersuisoqarfiup, Nunalerinermut Siunnersuisoqatigiit, Campus Kujalliup Majoriallu akornanni suleqatigiissutigineqassaaq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Pingaarteqarpoq nunalerinermik ingerlataqartussat pitsaasumik ilinniarinneqartarnissaat siunissami nunalerinermik ingerlataqartut pitsaasumik inuusutissarsiuteqaqqullugit. Taamaammatt pingaarteqarpoq siunissami nunalerinermik ingerlataqartussat isummerfigineqarnissaat. (Verdensmål 4.7).

Takussutissat

Ilinniartitaanermit Naalakkersuisoqarfimmit nalunaarut.

Kalaallit Nunaanni najugaqartut naleqquttumik ilinniagaqarsimasut takussutissaat (Naatsorsueqqissaartarfik) suliasaqarfillu iluini ilinniarlut amerlassusaat (Kalaallit Illui).

<p>ANGUNIAGAQ 4 Ilinniartitaaneq pitsaassusilik</p>	<p>4.7: 2030 sioqqullugu atuartut tamarmik piujuartitsisumik ineriartornermut taper taanissamut pisariaqartunik ilisimasanik piginnaasanillu peqalersimassapput, tassunga ilanngullugu ilaatigut piujuartitsisumik ineriartornermi nungusaataannngitsumillu inuusaaseqarnermi, inuit pisinnaatitaaffii, suaasutsit akornanni naligiissitaaneq, eqqissisimasumik persut taannngitsumillu kulturit siuarsarnerat, nunarsuarmioqatigiit innutaaqataaneq pillugu atuartitsinikkut kiisalu kulturikkut assigiinngisitaartuunerup kulturillu piujuartitsisumik ineriartornermut tapertaanerata akuerineqarnera.</p>
---	---

Anguniagaq 8 Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- › Nunalerinermik inuussutissarsiummik nunalerineq inuussutissarsiummillu siusarsaanermut sinaakkutissanik nutaanik inatsisiliortoqassaaq.
- › Nunalerinermut inuussutissarsiutip imminut napatissinnerusinnaalernissaanut akiitsunik isumakkeerinninneq sakkutut qanoq atorneqarsinnaanersoq ersarissarneqassaaq.
- › Nunalerinermik ingerlataqartut massakkut atugaannik pisariaqartikkumaagassaannillu 2021-mi killiffilersuilluni nalunaarusiortoqassaaq.
- › Nunalerinermi paasissutissanik katersineq digitalinngorsaanerlu.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- › Nunalerineq pillugu nunalerinermut inatsimmut inuussutissarsiutinillu siusarsaanermut inatsimmut tunngatillugit nalunaarusiat tamarmik nutarterneqassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiisuutaani inatsisit misissorneqarsimapput, innersuussutigineqarporlu inatsisit ullutsinnut naleqqussarlugit nalinginnaasumik iluarsaanneqassasut nutarterneqarlutillu. Isumaliutissiisutit kingorna nalunaarutit marluk nutarterneqarsimapput taamalu inatsisit amerlanerpaartaat suli ullutsinnut naleqqutigatik.

Nunalerineq pillugu allaffissornermut atatillugu kiisalu asser-suutigalugu ilisimatusartut paasiniaanerannut atatillugu nunalerineq nunalerinermilluunniit ingerlataqartut ataasiakkaat pillugit paasissutissanik aallernissaq pisariaqartinneqakajuttarpoq. Paasissutissat taakku ataatsimoortillugit pisariitsumillu pissarsiarineqarsinnaasunngorlugit katersorneqarsimangillat. Taamaammatt paasissutissat ataasiakkaat pissarsiarinaraanni nukimmik atuisoqartariaqartarpoq. Paasissutissaasivimmik siunissami pilersitsisoqarnissaa

kissaatigineqarpoq, atuisunut naleqquttunut paasissutissat katersorneqarlutillu pisariitsumik pissarsiarineqarsinnaasunngorlugit.

Nunalerinermut suliassaqarfiup ineriartornerata tassunga sammisumik pitsanngorsarnissaanut aningaasat ullumikkornit pitsaanerusumik tullerriaaraluni pingaarnersiorneqartariaqarput. Inuussutissarsiutinut tapersiissutinut qinnuteqartitsisarnermik atuutilersitsinissaq tassunga atatillugu kissaatigineqarpoq, qinnuteqaatit assigiinngitsut taamaallugit ineriartornermut kikkullu aningaasaqarnikkut taperneqarnissamut pisariaqartitsinerpaajunersut eqqarsaatigalugit tullerriaarlugit pingaarnersiorneqarsinnaalissallutik.

Suliassat nassuiarnerat

8.1. Nunalerinermut inatsimmik nutarterineq

Nunalerinermut inatsit 1996-imeersoq nutarterneqassaaq ullutsinnut naleqqussarlugu. Sinaakkutissatut inatsisiliornissaq siunertarineqarpoq, taamaaliornikkut nalunaarutit pisariaqartinneqartut suliarineqarnissaannut periarfissaqalissamat.

Inatsimmi nutaamik suliassaqarfiit nutaat ilanngunneqarnissaannut eqqarsaatigineqartut tassaapput:

- › Naatitanit atortunik, issunik il.il. avataanit eqqussineq pillugu inatsisit Kalaallit Nunaanni nunalerinermut ajoqutaasunik eqqussisoqarnissaanik pakkersimaarinninniarluni
- › Nunaateqarfinnik arlalinnik ingerlatseqatigiiffittut ingerlatsineq
- › Nunalerinermik allanngortitsinermut tapiissut, soorlu savaateqarnermit naatsiianik naatitsinermut
- › Nunalerinermik inuussutissarsiuteqarfissamut tapiiffiqineqarsinnaanissamullu minnerpaaffissatut killilliussat

Aningaasat: Nalilerneqarpoq inuit marluk ukiumut 1 million koruunimut nunaateqarneq pillugu inatsisip allanngortinnissaanut sulisinneqassasut.

8.2. Nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuinik isumakkeerinnineq

Nunaateqarfii arlaqartut inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut taarsigassanik akiligassarpassuaqarput akilersorsinnaangisaminnik. Nunaatigineqartoq tunineqarpat akiligassaq pisisumit nanginneqassaaq, taamaalillunilu nunalerinermik imminut akilersinnaasumik ingerlatsinissaq ajornakusoorsinnaalluni. Nunaateqarfii taakku allanut ingerlateqqissinnaanerata taamaamat ajornakusoortorujussuuvuq, piginnittuulersinnaasut akiitsutoqqanik nangitsinissamik soqutiginnimmata.

Deloitte 2017-imi ilisimatitsissusiorpoq nunaatinik tunisinermut atatillugu akiitsutoqqat qanoq isumakkeerinniffigineqarsinnaanerannik periarfissanik sisamanik saqqummiussisumik. Ilisimatitsissut taanna nunaateqarfinnik siunissami tunisinermut atatillugu qanoq ililluni taarsigassarsianik nangitsisoqarsinnaanissaanut akiitsuinilu isumakkeerinnissinnaanissamut aalajangiisoqarnissaanut tunngaviusariaqarpoq.

Nunalerinermilli ingerlataqartoqarpoq inuussutissarsiummik sulii ingerlataqarusuttut pissutilli assigiinngitsut pissutigalugit akiitsulerujussuit akilersorsinnaangisaminnik. Nunalerinermik ingerlataqartut taakku akiligassaannik nunalerinermik ingerlataqartut allat assigiinngitsumik pissusilersorfiginagit qanoq ikiorneqarsinnaanerata misissorneqassaaq.

Aningaasat: Pitsaasumik nassuiaasiorneq 200.000 koruunit, aamma aningaasaqarnerup kinguneriumaagassai pillugit, aamma nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuinut isumakkeerinnineq ukiumut 1 million koruunit.

8.3. Nunalerinermik ingerlataqartut killiffiannik nalunaarsuineq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Nunalerinermik Siunnersorteqarfik suleqatigalugu nunaateqarfii killiffiannik misissuinarpoq, massakkut atugaannik siunissamilu pisariaqartitassaannik nassuiaatit ilanngullugit.

Misissuinermi nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerisa qanoq innerat, sunik maskiinaateqarnerisut, illuutit atorullu allat kiisalu ukiui ilanngunneqassapput. Nunalerinermik ingerlataqartut ukiuni tulliuuttuni aningaasaliissuteqarfissatut naatsorsuutigisaminnik aamma taasaqassallutik. Misissuinermut ilanngullugu nunalerinermi kinguaariit nikikkumaarnissaanut qanoq naatsorsuuteqarnerat aamma misissorneqassaaq.

Aningaasat: Paasissutissanik katersineq immikkut aningaasartuuteqarfiussanngilaq

8.4. Neriniartitsivinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq

Neriniartitsivinni nutaanilu neriniartitsiviusinnaasuni nutaamik misissuisoqarnissaa pisariaqarpoq. Sumiiffinni qanoq ivigaqartigineranik massakkut naliliinermi atorneqartartut 1970-ikkut naaneranni 1980-ikkullu aallartinneranni ornigulluni misissuinermeerput. Naasoqassusaanik taamaneriniilli allanngortoqarsimanissaa naatsorsuutigisariaqarpoq, uumasuutit ivigar tornerannit kisiannili aamma silap pissusaata allanngorneranit.

Nuup Kangerluani aamma savaateqarfeqalersimavoq, tamaanili neriniartitsiviliisoqarsimannigilaq, taamaamat savaateqarnermut tunngaviusoq nalilerneqassaaq neriniartitsivissanik pilersitsisoqarnissaanut aqunneqarnissaanullu.

Neriniartitsiviit annertussusaanik misissuinissamut teknologiami atorlut nutaalit atorneqarsinnaapput. Remote sensing-ip satililitsikkut atorlut immikkuullarissut atorlugit nunami naasoqassuseq uortarsinnaavaa. Tamatumalu piffimmut naleqqussarnerani, neriniartitsiviit annertussusaa missuifigeqqinneqarnissaanut atorneqarsinaanasorinarpoq.

Aningaasat: Neriniartitsiviit pillugit misissuineq ingammik sumiiffinni nutaani, 500.000 koruunit.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Nunalerinermut inuussutissarsiummik allaffissorneq nutarterneqassaaq inatsisit nutarternerisigut inuussutissarsiutinullu tapersiisarnermi periutsit allanngortinnerisigut (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4 aamma 16.7). Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartortittuarnissaanut allaffissornerup peqataanissaa taamaaliornikkut qulakkeerneqassaaq. Neriniartitsiviit nutarternerat, killeqarfii qanoq annertutigisumik neriniarfigineqarsinnaaneri eqqarsaatigalugit, nunalerinermi uumasuutit ivigartortut piujuaannartitsisumik aqunneqarnissaanut pingaarutlinnut ilaavoq (Nunarsuarmi anguniagaq 12.2 aamma 15.5).

Takussutissat

Naalakkersuisut saqqummiussinerisigut nunalerinermut tunngatillugu inatsisit nutar terneqarnerisut nakkutigineqarsinnaavoq. Nunalerineq pillugu paasissutissaasivik nutaaq aqquigalugu nunalerineq pillugu paasissutissat katersorneqartut nakkutigineqarsinnaapput.

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sannngilaq	2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataangitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinntoqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullaajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiorinermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngutsaaliuisut, silap pissusiata allanngoriar-torneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarnissamut piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorasaasut.
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaas-suseqartumik atuineq tunisassiornerlu	12.2: 2030 sioqqullugu pinngortitami isumalluutiniq piujuartitsisumik aqutsineq kinguneqarluartumillu atuineq anguneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertu-illuarneq sullissiviillu qajannaatsut	16.7: Akuersaartunik, ilanngutitsisunik, peqataatitsisunik, sinniisuuffigineqartunillu aalajangiisarnerit qulakkeerneqassapput.

Anguniagaq 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- > Savanik angutivissanik tuttuutinillu tammaju-itsussarsiorluni piniarneq periarfissaalissaaq.
- > Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaanersut nassuiaatigineqassaaq.
- > Kalaallit Nunaanni savap meqquinik suliaqarneq aallartissimassaaq

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Nunalerinermi tunisassiornermut immikkoortut nunalerinermulluunniit attuumassuteqartut allat arlaqartut 2020-mut sanilliullugu 2030-imi ingerlalersimassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Savaateqarnermi neqimik tunisassiorneq nunalerinermik inuus-sutissarsiteqarnermi annerpaajullunilu pingaarteqarnerpaavoq. Immikkoortulli allat aamma inerisarneqarsinnaapput Kalaallit Nunaanni nunalerineq annertusarneqarluni.

Kalaallit Nunaanni marlussunnik tuttnik piaqqiortitsisoqareerpoq, tuttulli toqorarneqartartut amerlassusaat qaffasip-pallaangilaq ukiumiillu ukiumut nikerangaatsiarlutik. Tuttnepqaa Kalaallit Nunaanni nunanilu allani piunaneqartorujus-suuvoq taamaammallu najukkami avammullu tunisqaqarnissamut periarfissaqarluni. Silap pissusaata allanngoriar-tornera ilutigitillugu tuttnik piaqqiortitsineq ilungersunartunik atugassaqalersimavoq, tuttuuteqarnerlu siunissami imaassinnaavoq allanngortinneqartooq.

Nersussuarnit neqimik tunisassiorneq Kalaallit Nunaanni suli nutaajuvoq, uumasuutillu amerliar torput siaruakkiar torlutillu. Tunisassioriaaserlu nutaajuvoq Kalaallit Nunaannilu atugassari-titaasunut naleqqussarneqarsimanani, taamaammat nersutinik kinguaasiortitsineq siunissami inerisarneqassaaq aqqissuus-saanerulersillugu tunisqaqarnerusinnaalersillugulu.

Savanik kinguaasiortitsinermit killilimmik tunisassiornermut aamma periarfissaqarpoq, soorlu tunisassiat sinnikuinik atorluannikkut. Tunisassiat sinnikuisa pingaernerit ilagaat savap meqqui savanit ukiut tamaasa killorneqartartut. Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaasariaqarput taamalu nunalerinermit ingerlataqartunut naleqarluartumik tunisassiaatigineqarlutik. Imaassinnaavoq aamma toqoraanermut tunisassiat sinnikuinik allanik peqartoq imaluunniit savanik angutivissanik tammajuitsussarsiorluni piniartitsisoqarsinnaasoq.

Killilimmik tunisassiat taakku nunalerinermit assigiinngisitaarnerulersitsisumik qanoq ineriartortinneqarsinnaanerit aningaasaqarnermullu ilassutaasinnaanerit misissorneqassaaq.

Suliassat nassuiarnerat

9.1. Nersussuarnik kinguaasiortitsinermit ineriartortitsineq

Kalaallit Nunaanni neqimik tunisassiornermit nersussuaateqarneq Kalaallit Nunaanni nunalerinermit tunisassiornermut immikkoortuuvoq nutaaq, taamaammallu ineriartortinera suli aallarterlaajulluni. Nersussuaateqarneq Kalaallit Nunaanni nutaajunera pissutigalugu nersussuarnik kinguaasiortitsineq pillugu ilisimasat killeqarneranik unammilligassaqarpoq. Nersussuit savatulli aasami silami ivigartorsinnaapput ukiumilu nersutaasivinniillutik, nersussuilli kinguaasiortinneqartarnerat savanit allaanerupput. Nersussuit katillugit suli amerlannginnerat pissutigalugu nersussuarnik kinguaasiortitsinerup pitsaernerpaafissaaniitinnissaanut nersussuit akornanni sananeqaatit allanngornerat suli naammangilaq, uumasunillu nutaanik tikisitsisariaqartarneq suli pisariaqassalluni.

Nersussuit arnavissat aasami neriniartitsivimmiinnerminni ilumittarput, tamannalu pitsaernerpaamik kinguaasiortitsinisaaqalugut qulakkeerinngilaq. Taassuma saniatigut nersussuit piaqqiornerat kigaatsuvoq, nalinginnaasumik nersussuit ataasiinnarmik piaqqisarmata. Aatsaallu pingasunik sisamaniluunniit ukiuqaleraangamik piaqqiorsinnaangortarlutik.

Nersussuit namminneq nuliutinnerannut taarsiullugu nersussuit anisuumik ikkussivigineqarnerusigut, kinguaasiortitsineq pitsanngortinneqarsinnaavoq, neqilu pitsaernerpaaq pissarsiarineqarsinnaalluni. Anisuumik ikkussisarnikkut sananeqaatit assigiinngisitaartinneqarnissaat naammattumik qulakkeerneqarsinnaavoq piaqqiassallu suiaassusissaa aamma toqqarneqarsinnaassalluni.

Uumasut nakorsaat suliniummik aallartitsererpoq, nersussuarnik kinguaasiortitsinermit anisuumik ikkussuisarnissamut peqataasinnaallutik. Iliuserineqartoq tamanna nangitseqartinneqassaaq angusaqarfiulluarpallu atuuttunngortinneqarsinnaassalluni.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermit ingerlataqartut nersussuaateqarnissamut aamma ilinniarsimangillat ilinniartitaaneq savaateqarnermik ukkataqarmat. Nersussuaateqarnermik nunarsuarmi misillitagaqartunik ilaqarsinnaapput, ilisimasalli killeqarput, aamma nunalerinermit siunnersutini.

Nunalerinermit ingerlataqartut nersussuaateqarusuttut nersussuaateqarnissamut eqqortunik piginnaasaqarqullugit nersussuaateqarnermik ilinniarteqqinneqarnissamut neqeroorfigineqarsinnaassapput. Nersussuaatitaarnissamut inuussutisarsiuutinut tapersiisummik tunineqarnissamut akuersissuteqarfigineqannginnermit nersussuaateqarnermik sulianik ilisimasaqarnissamik piumasaqaateqartoqassanersoq aamma eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

9.2. Tuttunik kinguaasiortitsinermit ineriartortitsineq

Tuttuuteqarneq siunissami erloqinarsinnaavoq, silap pissusaata ilimagineqareersutut allanngorartortinernit pissuteqartumik ukiuunerani silap allanngorartorujussuunnaanera ukiumiillu ukiumut allanngorartorujussuunerat annertusiarporpoq. Tuttunik kinguaasiortitsineq taamaammat ullumikkutut isikkoqartillugu siunissami ingerlanneqarsinnaanissaa ilimanangilaq.

Tuttunik kinguaasiortitsineq siunissami nukersorluni sulinerat kinnerusumik nunalerinermit atorluanerulluni nunalerinermit nuuttariaqarsinnaavoq. Ivikkanik nerukkaatissanik naatitsisariaqartassapput uumasuutillu ukiuunerani ataannarnissaat qulakkeernarlugu nerukkaatissanik kimittuunik avataanit tikisitsisariaqalersinnaallutik. Tuttunik kinguaasiortitsisut ivikkanik naatitsinermit atugassanik maskinanut aningasaliisariaqalissapput uumasuutillu ukiuunerani nerisinnissaanut periutsimik ineriisaasariaqassallutik.

Tuttut neqaannik tunisassiornerup saniatigut inuussutisarsiorfinnik allanik ilassuteqarsinnaanermik misissuinissaat isumatusaarnerusaaq. Tassunga atatillugu takornariaqarneq, pannernillu tammajuitsussarsiorluni piniartitsineq periarfissaalluarput, kisianni aamma nunalerinermit takornariat, nunalerinermit tunisassiornermit takornariat ikiukkiartortut eqqarsaatigineqarsinnaalluni.

Tuttut ingerlaarfimminni naasut mangiarlugit nunngunneq ajormatigit, tuttunik kinguaasiortitsineq uumasunik allatut mangiaariaaseqartunik ilaneqarsinaapput, soorlu umimmannik.

9.3. Kalaallit Nunaanni nunalerinermut inuussutissarsiutip siammartinnissaa

Kalaallit Nunaanni periarfissaqarfiusuni nunalerineq annertusineqarlunilu siaruarneqassaaq.

- > Kujataani nunalerinermut periarfissat sumiissusersineqassapput ullumikkorniillu annertunerusumik atorluarneqarlutik.
- > Nuup Kangerluani nunalerinermik ingerlataqarfiit sumiissusersineqassapput nunalerinermillu ingerlataqartut amerlanerusut pilersinneqarlutik.
- > Kalaallit Nunaanni allani nunalerinermik ingerlatsisoqarsinnaanersoq misissorneqassaaq
  - Assersuutigalugu Tasiilami nunalerinermik periarfissaqarsinnaavoq silap pissusaata kissatsikkiartornera ilutigalugu.
- > Naatitsiviit pingaartumillu "indoor farming" pissusissamisoorluinnarput Kalaallit Nunaanni sumiiffippassuarnut sapinngisamik amerlanerpaanut siaruartinnissaannik ukkataqarnissamut. Naatitat tungaatigit imminut pilersornerusinnaanerput taamaallilluni annertusingaatsiassaaq.

9.4. Kalaallit Nunaanni savat meqquinik atuineq

Savat savat neriniartitsivinnut aallartinneqannginnerini meqquarneqarnerisigut savap meqquinik ukiumut 20 tonsinik pissarsissutaasarpoq. Savap meqqui siusinnerusukkut savap meqquinik tunisassiornermut atorneqannginneranni nunanut allanut errortikkiartorlugillu qissineqartarlutik. Suliffeqarfik nunani allani atorneqartartoq ukiualuit matuma siorna akiliisinaajunnaarsimavoq, savallu meqqui allami suliarineqarsinnaanissaat iluatsissimanani.

Imaappoq savap meqqorpassui Kalaallit Nunaanneersut annaaneqartarput. Aningaasaqarnikkut annaasaqaatavoq savap meqquinik tunisassiat najugaqartunit takornarianillu piumaneqarmata.

Savap meqquinik ukiumut 20 tonsinik tunisassiorsinnaanermut soqutiginarpoq misissussallugu Kalaallit Nunaanni savap meqquinik isumaginnissinnaasumik errorsisarfeeqqamik qissisar-

fimmillu ingerlatsisoqarsinnaanersoq, savap meqquinik tunisassiornermut atorneqarsinnaasunngorlugit. Savap meqqui najukkami suliarinerisigut soorlu Kommune Kujallermi ujarborneqaqisunik suliffinnik pilersitsisoqarsinnaavoq.

Aningaasat: 140.000 koruunit savap meqquisa tuniniarnissaasa aallar tinnaranut aamma sukumiisumik misissuinermit ukiuni tallimani ukiumut 200.000 koruunit, suliniutip ingerlanneqarneranut tapiissutitut.

9.5. Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortoq allaaneq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortut allaanerit assigiinngitsut misilerarneqartarsimapput annertunerusumik annikinnerusumillu iluatsitsiffiusunik. Tamakku ilai nunalerinermik ingerlataqartut akornanni isumassarsinikkut takkuttarput misilerarneqartarlutillu saniatigit isertitsissutigisinnaanissaat tunisassiornermilluunniit allannguilluinnarnissamut atorneqarsinnaanissaat neriutugalugu. Ilaatigit igutsaateqartoqarsimavoq, kukkukuujuteqartoqarluni immummillu pilersuisunik nersussuaateqartoqarluni.

Puulukit kukkukuullu (manninnik tunisassiorneq) Kalaallit Nunaanni siornatigit misilerarneqarnikuupput, immikkoortullu suli soqutigineqarlutik. Tunisassioriaatsit taakku marluk assigiissutigaaq nerukkaatissat kimittuut Kalaallit Nunaanni masakkut atugassarititaasut naapertorlugit tunisassiarineqarsinnaanngitsut pisariaqartimmatigit. Tunisassiorneq taamaattumik akisoorujussuussaaq imminullu akilersinnaanera ilimanarani.

Nunalerinermi minki qanittukkut kissaatigineqarpoq, minkimik tunisassiornermi aalisakkanik tunisassiornermi sinnikut igitasat atorluarneqarsinnaammata. Minkit Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik inuusunnngillat iniminniillu qimaasinnaanerat navianaateqarnera pissutigalugu minkit Kalaallit Nunaannut eqqunneqarnissaannut akuersisummik pinissaq ajornakusoorluni Kalaallit Nunaanni immikkuullarissunik uumasqarnera pissutigalugu.

Yakokset ussippaarsuillu Kalaallit Nunaanni piaqqiortinneqarsinnaapput. Pissuseqatigiit taakku neqaat, meqqui atorneqarsinnaapput tammajuitsussarsiorlunilu piniarneqarsinnaalutik, yakoksellu aamma immummik pilersuisinnaallutik. Ussippaarsuit yakoksellu Kalaallit Nunaanni silap pissusaanut assingusuneerput ingerlalluarsinnaanerallu naatsorsuutigineqarluni. Tuttutulli savatulluunniit paarineqarsinnaasapput ukioq naalugu ivigartortinneqarlutik ukiuuneranilu nersutaasivinniitinneqarsinnaallutik. Pissuseqatigiit ajoqutigaat Kalaallit Nunaanni

nalinginnaasuunngimmata, uumasuutigineqartarnerallu ileqqoqanngimmat, taamaammallu eqqunneqarnissaannut akuersisummik pinissaq ajornakusoorsinnaalluni.

Umimmaat Kalaallit Nunaanni uumasupput nammineertillugillu uumasuutigineqarsinnaallutik. Umimmaat neqaat, qiviui tammajuitsussatullu piniagassatut atorineqarsinnaapput, umimmannillu ungalooqanngitsumik uumasuuteqarnissamik aallartitsinissamut sulinerup aallartinnissaa piukkunnarpoq. Canadami Alaskamilu piaqqanik miluttortitsinermik misilittagaqarput taamalu nujuarpallaarunnaartinneqarlutik toqorannikkaluarlugit qiviuinik katersisoqarsinnaalerluni. Kalaallit Nunaanni umimmaat qiviuinik tunisassiornermut piumaneqartunik naammassinnissinnaanngitsunut nalituumik tapertaasinnaapput.

Savaatillit arlaqartut savaaqqanik toqoraanermut tapertatut angutikuluunik utoqqarnik tammajuitsussatut piniartitsinermik ingerlatserusupput. Angutikuluunik immaqalu umimmannik tammajuitsussanik piniartitsinermik aqqissuussineq savanik umimmannillu kinguaasiortitsinermut akertuunngilaq nunalerinermillu inuussutissarsiummut tapertaalluarsinnaalluni.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Savanik kinguaasiortitsinerup naatitsinerullu saniatigut nunalerinermi allanik tunisassiornermik ineriartortitsinikkut nunalerinermi aningaasarsuutigineqarsinnaasut siammarneqassapput. Tunisassiat sinneruttut atorluarnissaat killilimmillu tunisassiornermut inissaqartitsineq ukatarineqassapput (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4, 8.2 aamma 8.3).

Takussutissat

Anguniagaq siammasippoq aalajangersimasunillu takussutissanik aalajangersaanissaq ajornarluni.

<p>ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sannigilaq</p>	<p>2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataanngitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinnittoqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allannugtsaaliuisut, silap pissusiata allanngoriartorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarsarnissamut piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsannorsaaq.</p>
<p>ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsiornikkullu siuariartorneq</p>	<p>8.2: Aningaasarsiornikkullu naammassisaqarsinnaassuseq assigiinngissitaarisitsinikkullu, teknologiit pitsaanelersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinneruler-nera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqarnerulersitsinerup sulisussanillu anneruun- pisariaqartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.</p> <p>8.3: Ineriartortitsinermut sammisumik politikkini- siuarsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassior- tunik tapersersuisoq, atorfinnik naammaginatun- ik piler- sisisut, aallarnisaasut, isumassarsisitsisut nuta- aliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqissu- sinermik ineriartortitsinermillu siuarsaasoq, ilaati- gut aningaasatigut kiffartuussinernut periar- fis- saqarnikkut.</p>

Naalagaaffiit Peqatigiit piujuaannartitsisumik ineriartortitsinermut nunarsuarmi anguniagaanut ilassut

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaat Naalakkersuisut sulinerannut ilaapput taamaammallu Nunalerineq pillugu Periusissiaq 2021-2030-mut ilanngunneqarsimallutik. Tabelip takutippaa, periusissiami tamakkiisumik anguniakkanit nunarsuarmi anguniakkat sorliit sunnerneqarnersut. Suliassat ataasiakkaat nunarsuarmi anguniakkanut qanoq sunniuteqarnersut anguniakkat ataasiakkaat ataanni tamani naatsumik aamma nassuiarneqarsimavoq.

Periusissiami suliassanit nunarsuarmi anguniakkat sunnerneqartussat saniatigut silap pissusaanut naleqqussarnermut tunngasumik nunarsuarmi anguniakkat aqqaneq pingajuannik "Silap pissusaanut iliuseqarneq"-mik pissuseqatigiillu avataaneersut killilersorniarlugit nunarsuarmi anguniagaq 15 "Nunami inuuneq"-mik attuisunik aamma sulisoqarpoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaat		Anguniagaq 1 Ukiunut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput	Anguniagaq 2 Ukiumi nerukkaatissanit nammineq tunisassiat 80 procentit	Anguniagaq 3 Naatitanik tunisassiorneruneg	Anguniagaq 4 Nunalerinermik inuusuttissarsiummi imminut napattissinnaaneruneg	Anguniagaq 5 Nunalerinermik suliqaartunut paasissuttissanik naleqquttunik siammarterineruneg	Anguniagaq 6 Nunalerinermi pitsaanerusunik attaveqatiginneq	Anguniagaq 7 Nunalerinermik ilinniarnerp pitsaangorsarnissaa	Anguniagaq 8 Allaffissormikkut tunngavinnik nutarterineq grundlag	Anguniagaq 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla
ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqassanngilaq	2.3	X	X	X		X				
	2.4	X	X	X					X	X
	2.a	X		X		X	X			
ANGUNIAGAQ 4 Ilinniartitaaneq pitsaassusilik	4.7							X		
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaarnerlu	6.4		X	X		X				
ANGUNIAGAQ 7 Piujuartitsilluni nukissiorneq	7.1				X					
	7.2				X					
	7.b				X					
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsiornikkullu siuariartorneq	8.2	X		X	X	X				X
	8.3			X	X	X				X
ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuit, nutaaliorneq attaveqaasersuutillu	9.1						X			
	9.4				X		X			
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaassuseqartumik atuineq tunisassiornerlu	12.2		X						X	
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuulluarneq sullissiviillu qajannaatsut	16.6			X		X				
	16.7	X							X	

Ilanngussaq 1 – Suliassat nassuiarnerat

Anguniaq	Suliniut	Iliuserineqartussat	Akisusaasoq	Piffissaq
Savaaqqat 28.000-it	1.1 Savaatillit tamarmik Fjárvisimik atuisapput	Siunnersorteqarfimmik pilersitsisoqassaaq Kalaallisut nutserneqarnissaa misissorineqassaaq Tapersersuisoqassappat Fjárvisimik atuisoqassaaq	NUSI APNN	2021-2023
	1.2 Nersutaasivinnik nutaalianik sanaartorneq	Nersutaasivinnut 1-2-nut ukiumut aningaasaliisoqartassaaq	Savaatillit APNN	2021-2030
	1.3 Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq	Nersutaasiviit nutaanik natilerneqarnissaannut aningaasaliiffigineqartut peqqinnermik pitsaanerulersitseqataassapput	Savaatillit APNN	2021-2030
	1.4 Nunalerinermik nutaanik pilersitsineq nangitsinerlu pisariillisarlugit	Tamatumunnga inatsisaasut pisariillisarneqassapput Aningaasat tapiissutigineqartut iluaqutaanerusaariaqassapput	APNN	2021-2022
	1.5 Savanut arnavissanut tunisinerullu tapiissutit aalajangersimasut	Periarfissat pillugit nassuiaasior toqassaaq, tamannalu timitalerneqarpat qanoq ingerlanneqassanersoq	APNN	2022-2023
	1.6 Nerukkaanerumut periusissiaq	Nunatsinni savanut nerukkaasarneq tunngaviumik naleqqussarneqassaaq inerisarneqarlunilu	NUSI Siunnersorti	2022
Ukiumi nerukkaattissat nammineq naatit 80 procentit	2.1 Narsaatnik naatitsivinnik nutaanik pilersitsineq	Naatitsivineqarsinnaasut misissorineqassapput Pitsaanerpaamik naatitsinnaanerumut ilitsuusior tassaqaq	APNN NUSI Siunnersorti	2022-2023
	2.2 Marlolarluni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaq	Upernaviarsummi misileeranerit tunngavigalugit pilersaarusior toqassaaq	NUSI Siunnersorti	2022
	2.3 Issup sananeqaataanik pitsanngorsaanerumut periusissiaq	Narsaatit, issup pissusaanik misissuinerit pilersaarusiukkat, misissunerullu atorussanik pisior torneq. Naggorissaaneramik pilersaarusiorluarneq naggorissaatissianut aamma uumasut anaanik naggorissaanerumut.	NUSI Siunnersorti	2022
	2.4 Narsaatit imertinneqarsinnaanerisa pitsanngorsarnissaat	Imertisarnerumut tapiissutit allanngortinneqassapput Imeq qanoq atsigisoq pigineqarneris pillugu misissuisoqassaaq Narsaatnik imertisarnerumut pikkorissartitsisoqartassaaq	APNN	2023-2025
	2.5 Nunaatillit naatitsinerinnarmik ingerlataqartut amerlanerusut.	Ivikkanik naatitanillu niuernerik tunngasumik piareersaasiorneq Naatitanik naatsitsisar tunngortitsinissamik kajumissaarineq	Nunalerineq – Siunnersuisoqatigiit SPS	2025
	2.6 Ilasutitut nerukkaattissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarneqartut	Nerukkaattissat pillugit akinik unammerlersinnaasunik periarfissarsiunerumut nassuiaatit	ISG APNN	2025
Naatitanik tunisassiornerneq	3.1 Pitsaanerumik tunisaqarneq assartuinerlu	Pitsaanerumik tunisaqarlunilu assartuisarnissaaq pillugu RAL, Neqi, Sulisitsisullu aamma APNN isumaqatigiissuteqarnissapput	APNN	2021
	3.2 Naatitanik siunertalimmik misileraalluni Upernaviarsummi naatitsineq	Naatitanik naleqquttunik, misileraanerit siunertallit amerlanerusut.	NUSI	2021-2030
	3.3 Upernaviarsummi misileraalluni inernerit nalunaarutigineqassapput	Suliniutigineqartuq 5.2	-	-
	3.4 "Indoor farming"-imik periuseqarnermik siammarterineq	Greenlandic Greenhousep misileraalluni iluatsitai paaseqqaarneqassapput APNN siammarterinerumut peqataasinnaasariaqarpoq	APNN	2025-2030
	3.5 Nunaqarfinni natitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq	Illut naatitsiviit suliarinissaannut piareersaasoqassaaq Sumiifinni 2-3 misileraasoqassaaq	APNN	2022-2024
	3.6 Misileraavimmik nutaamik pilersitsineq	Suliniutigineqartuq 5.1	-	-
Nunalerinermik inuusutissarsiummi imminut nepatisinnaaneruleneq	4.1 Savaaqqat pissarsissutigineqarnerunissaat	Fjarvis atorlugu pitsaanerumik kinguaasior tisisoqassaaq, savaaqqat asimi annaaneqartartut ikinnerussapput, uumasuusiiviit pitsaanerumut, savaaqqat ulluni ikippallaani uumaniku anisinneqassanngillat	Savaatillit APNN NUSI	2021-2030
	4.2 Uumasuutit amerlinerat	Uumasuusiivinnik atorluaneq Suliniutigineqartut 1.2, 4.5 og 4.6	Savaatillit APNN	2021-2030
	4.3 Ukiumi nerukkaattissanut nammineq tunisassiornerup annerulertinnissaa	Suliniutigineqartuq 2	-	-
	4.4 Ataavartumik nukissiornerup annerulertinnissaa	Aningaasaliisarneq pitsaanerulersinniarlugu tamatumunnga inatsit allanngortinneqassaaq	APNN	2021-2030
	4.5 Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut atorineqarsinnaasut	Sanaartukkat naammassippata, taakku assigiinngitsunik atorineqarsinnaanissaasa ujar tuiffineqarnissaa	NUSI	2026-2028
	4.6 Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq	Inatsit allanngortinneqassaaq	APNN	2021-2023
	4.7 Maskiinamik erngullu nukingamik piginneqatigiinneq - maskinstationi	Kissaatigineqarpat piginneqatigiit toqassaaq – pitsaasumik ilitersuisoqassaaq aamma isumaqatigiissusior toqarluni (avataaneersumik siunnersorteqarluni) ESU maskinstationimut tapiissuteqassaaq	APNN	2025

Angu- niagaq	Suliniut	Iliuserineqartussat	Akisus- saasoq	Piffissaq
Nunalerineq pillugu ilisimasagarnerunissaq	5.1 Misileraavimmik pilersitsineq	Misileraaffiusoq nammineerluni missingersuusiortassaaq Piginnaasaqarluartunik atorfinittisoqassaaq	APNN NUSI	2021-2023
	5.2 Misileraanerit inernerinik ukiumoortumik saqqummiussineq	Misileraanerit inernerit ukiut tamaasa saqqummiunneqartassapput Nunanit allanit inernerit aamma ilanngunneqarlutik	NUSI	2021-2030
	5.3 Nunalerineq pillugu paasissutissaasivimmik pilersitsineq	Suliniutinik aallartitsisoqassaaq, paasissutissat sorliit ilanngunneqassanersut Aamma paasissutissiivik qanoq atorneqassanersoq pillugu	APNN	2021-2022
	5.4 ERFA-gruppit	ERFA-gruppit saavatilinnut aamma NUSI-mut ilisaritinneqassapput Attaveqatigiinnut sunnersortinik pilersitsineq	SPS APNN	2022
	5.5 Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniariteqqinneqarnerat	Ilinniaritaaanermut attuumassutillit suleqatigiinnerat aallartinneqassaaq, ilinniariteqqinniarnaqartut pisariaqartitaannut neqerooruteqartoqarsinnaalluni	APNN NUSI SPS	2021-2030
Nunalerinermi pitsa- anerumik attave- qatigiinneq	6.1 Attaveqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiissusersineq	Kommune suleqatigalugu Savaatillit akornanni aqqusernit narsaasiassanullu nunap assinganut titartarneqassapput pilersaarusiorneqarlutillu angallanneq pitsanngorsarniarlugu	APNN	2023-2024
	6.2 Assartuinnermut akinik appaasinnaanermut nassuiaat	Attaveqarnermut Naalakkersuisoqarfik assartuussinnermut akit pillugit oqaloqatigineqassaaq Akigitinneqartut akikillinerisa kingunerisassai pillugit nassuiaasiortaqassaaq	APNN	2021-2022
Ilinniaritaneq	7.1 Nunalerinermut ilinniaritaneq Ilinniar- titaanermut Naalakkersuisoqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq	Ilinniaritaaanermut Naalakkersuisoqarfik ilinniarfiup siunissaa pillugu isummissaaq	IKIN APNN	2021-2022
	7.2 Ingerlatsinermik aningaasaqanermillu aqutsinermik suliaasaqarfimik ukkataqarneq	Susasaqartut ilinniaritaaanermut siunissaa pillugu pilersaarusiornermi ukkatarinnissapput, suliniutigineqartoq 7.1 malitarineqassalluni	IKIN	2022
	7.3 Ingerlaqqittunik nunalerinermik ilinniaritaneq	Ilinniaritaneq qaffasinnerusoq pisariaqarpoq Ilinnialertussat qanoq pinissaat aallartinnissaallu isumalloqqissaarutigineqartariaqarpoq	Nunalerineq - Sunnersu- isoqatigiit	2021
Alaffissormikkut tunngavinnik nutarterineq	8.1 Nunalerinermut inatsimmik nutarterineq	Nunalerineq pillugu inatsit aamma inuussutissarsiornermik siuarsaaneq pillugu inatsit iluarsivigineqartariaqarput	APNN	2021-2023
	8.2 Nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuinik isumakkeerinneq	Deloittep allagaa naapertorlugu tunisinnermut atatillugu akiitsuinik isumakkeerinneq isumerfigineqartariaqarpoq Maannakkut savaatillit akiitsuinik ikiuineq	APNN SPS	2021
	8.3 Nunalerinermik ingerlataqartut killiffiannik nalunaarsuineq	Savatilinnut paasissutissat nalunaarsorneqarsimasut pillugit katersineq Paasissutissat nalunaarsorlugit katersorneqarsimasut nunalerineq pillugu nalunaarsuivimmiit tut tamanut ammaanneqarneri	APNN	2021-2022
	8.4 Neriniartitsivinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq	Pinngortitaleriffik suleqatigalugu satelletsiminngaanniit naasoqassutip misissorneratigut neriniartitsiviit naleqqussarneqassapput pilersinneqarlutillu. Kommunet aamma UNESCO Kujalleq oqaloqatigineqassapput	APNN NUSI	2021
	8.5 Ivigartorfinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq	Pinngortitaleriffik suleqatigalugu satelletsiminngaanniit ivikkat assilineri Ivigartorfiit naleqqussarneqarneri aqqivigineqarnerilu Kommunet Kujalleq aamma UNESCO oqaloqatigineqassapput	APNN GN	2021-2024
Kalaallit Nunaanni nunalerinermi inertarneq alla	9.1 Nersussuarnik kinguaasiortitsinermik ineriartortitsineq	Nersussuarnik kinguaasiortitsinerup aallutarineqarnerulernissaa- immaqa aamma anisuulineq atorlugu. Nersussuaateqarnermik ilinniaritseqqineq	NUSI	2021-2022
	9.2 Tutunik kinguaasiortitsinermik ineriartortitsineq	Qanoq sunalu sakkugalugu tut tuuteqaannarnissaaq imaluanniit amerlanerulernissaat pillugit tuttuutilinnik oqaloqatiginninneq	APNN NUSI	-
	9.3 Kalaallit Nunaanni nunalerinermut inuussutissarsiutit siammarternissaa	Nunatsinni nunaateqarfiusinnaasut nutaat pillugit periarfissanik sukumiisumik misissuineq Periarfissanik atorluaaneq	APNN	-
	9.4 Kalaallit Nunaanni savat meqqunik atuineq	Nalunaarusioqartoqassaaq periarfissaqanersoq. Suliaasanut pilersaarummik suliaqarneq. Tunisassiornermik aallartitsineq	APNN SPS ISG	2020-2024
	9.5 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortoq allaaneq	Tunisassiassanut nutaanik tapersuineq, taakku piviusorsiorlutut nalilernerqarsimappata	APNN	-

Ilanngussaq 2 – Aningaasaqarneq

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliusissat			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03	Ukiumut tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
			Taarsigassarsiaternallit	Taarsigassarsiaternalersugaanngitsut akilarsuuttiaqanngitsullu	Ingerlatsineq	Aningaasaliimissamut tapiissutit	Ineriartortuissinerumut tapiissutit			
Anguniagaq 1										
1.1 Savaatillit tamarmik Fjárvisimik atuisapput	Fjarvisilerisumut 100.000-it pikkorissarnermut 25-50.000-it akisunerussappat atuisut sinnera akilissavaat	Ukiut 10						150		
1.2 Nersutaasivinnik nutaalianik sanaartorneq	Nersutaasivimmumut ataatsimut 2 mio. Ukiumut savat inaat ataaseq marlulluunniit	Ukiut 10	1.000	3.000						
1.3 Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq	Natermut ataatsimut 400.000-it. Ukiumut naqqit 1-2	Ukiut 10		800						
1.4 Nunalerinermik nutaanik pilersitsineq nangitsinerlu pisarillisarlugit	Inatsimmiq allannguinerumut sulineq, ingerlataq 8.1					-				
1.5 Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut	Uumasuutit amerliartornerat ilutigittillugu tapiissutit ilaneqassapput savanut arnavissanut 500.000-it tikillugit tunisinermullu 1 mio	Ukiut 10					1.500			
1.5 Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut	Aalajangersimasumik qanoq tapiissuteqalernissaq pillugu nassuiaat, 200.000 kr.	Ataasiarluni					200			
1.6 Nerukkaanerumut periusissiaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik	Ataasiarluni					200			
Katillugit			1.000	3.800	-	1.900	150	6.450	200	64.700
Anguniagaq 2										
2.1 Narsaatiniq naatitsivinnik nutaanik pilersitsineq	Hektarimut tapiissut 60000. Ukiumut 10 ha anguniarneqarpoq.	Ukiut 10		600						
2.2 Marlorialuni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik	Ataasiarluni					200			
2.3 Issup sananeqaataanik pitsanngorsaanerumut periusissiaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik	Ataasiarluni					200			
2.4 Narsaatit imerterneqarsinnaersisa pitsanngorsarinnissaat	Aningaasaliinerumut periuiseq nutaaq, RA 300.000. Imaqassutisimik misissuineq 500.000	Ukiut 10		300			500			
2.5 Nunaatillit naatitsinerinermik ingerlataqartut-amerlanerusut	Nunalerinermik nutaanik pilersitsineq 2.000.000 kr. Allanngortitsineq 0 kr.	Pingasoriarluni		2.000						
2.6 Ilasutitut nerukkaattissat Kalaallit Nunaanni tunisasarineqartut	Suliniutinik aallartitsinerumut peqataaneq, 500.000-it tikillugit	Ataasiarluni					500			
Katillugit			-	2.900	-	1.400	-	2.900	1.400	30.400

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliusissat

			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
			51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03	Ukiutum tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	Taarsigassarsiat erniallit	Taarsigassarsiat ernialersugaanngitsut akilersuuttitaqanngitsut	Ingerlatsineq	Aningaasalinissamut tapiissutit	Ineriartortitsinermut tapiissutit	Ukiutum tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
Anguniagaq 3										
3.1	Pitsaanerumik tunisaqar-neq assartuinerlu	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuuteqanngilaq	Ataasiarluni							
3.2	Naatitanik siunertalimmik misileraalluni Upernaviarsummi naatitsineq	Siunnersorteqarfimmik ingerlatsinermut aningaasaliissutit iluanni suliarineqassaaq	Ukiut 10							
3.3	Upernaviarsummi misileraalluni inernerit nalunaarutigineqassappat	Ingerlataq 5.2								
3.4	"Indoor farming"-imik periu-seqarnermik siammarterineq	Tasiilami suliniutaasinnaasumi peqataaneq	Ataasiarluni			500				500
3.5	Nunaqarfinni natitsivinnik najugaqar tunit ingerlanneqar tunik misileraaneq	Suliniummik aallartitsineq 250.000	Ataasiarluni			250				250
3.6	Misileraavimmik nutaamik pilersitsineq	Ingerlataq 5.1								
Katillugit			-	-	-	750	-		750	750
Anguniagaq 4										
4.1	Savaqqat pissarsissutigineqarnerunissaat	Anguniagaq 1								
4.2	Uumasuutit amerlinerat	Anguniagaq 1								
4.3	Ukiumi nerukkaatissanut nammineq tunisassiornerup annerulertinnissaa	Anguniagaq 2								
4.4	Ataavartumik nukissiornerup annertusinnissaa	Akilersuinissamut piffissaritinneqartumik sivitsuineq, aningaasartuuteqanngilaq. Aningaasaliinermik allanngineq, RA-mi ukiumut 400.000	Ukiut 10	400						
4.5	Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut atornerqarsinnaasut	Nersutaasivinni eqaatsumik aaqiisuteqarnissap ilaatinnissaa nersutaatitoqqanillu atorluaaneq	Ukiut 10	200	100					
4.6	Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq	Inatsimmik allannguinissamut sulineq, ingerlataq 8.1								
4.7	Maskiinanik erngullu nukinganik piginneqatigiinneq - maskinstationi	Siunnersuineq 100.000	Ataasiarluni			100				
Katillugit			200	500	-	100	-	700	100	7.100
Anguniagaq 5										
5.1	Misileraavimmik pilersitsineq	Pilersitsineq namminerlu missingersuosioreneq	Ukiut 10				1.000			
5.2	Misileraanermit inernernik ukiumoortumik saqqummer-sitsineq	Suliniummumut tapiissut 50.000, sinnera Siunnersorteqarfimmit	Ukiut 10			50				
5.3	Nunalerineq pillugu paasis-sutissaasivimmik pilersitsineq	Pilersitsineq 100.000. Ingerlatsineq, aningaasartuuteqanngilaq	Ukiutum ataasiarluni			100				
5.4	ERFA-gruppit	Siunnersuineq 50.000	Ataasiarluni			50				
5.5	Nunalerinermik ingerlataqar-tut ilinniarteqqinneqarnerat	150.000	Ukiut 10			150				
Katillugit			-	-	-	350	1.000	200	150	2.150

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliuusissat			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
			51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03	Ukiutum teptissutit	Ataasiartumik teptissutit	Katillugit
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	Taarsigassarsiat erniallit	Taarsigassarsiat ernialersugaanngitsut akilersuutitaqanngitsullu	Ingerlatsineq	Aningaasalinissamut teptissutit	Ineriartortitsinermt teptissutit	Ukiutum teptissutit	Ataasiartumik teptissutit	Katillugit
Anguniagaq 6										
6.1	Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiisusersineq	Nunamik assiliorneq	500.000			500				
6.2	Assartuinnermut akinik appaasinnaanermut nassuiaat	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuuteqanngilaq. Nassuiaasiortoqassappat	200.000			200				
Katillugit			-	-	-	700	-		700	700
Anguniagaq 7										
7.1	Nunalerinermt ilinniartitaaneq ilinniartitaanermt Naalakkersuisoqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuuteqanngilaq								
7.2	Ingerlatsinermt aningaasaqarnermillu aqutsinermt suliaasaqarfimmit ukkataqarneq	Ilinniartitaanermt, Kultureqarnermt ilageeqarnermillu Naalakkersuisoqarfik								
7.3	Ingerlaqqittunik nunalerinermt ilinniartitaaneq	Ilinniartitaanermt kajumissarineq. Ornigulluni siunnersuineq								
Katillugit			-	-	-	-	-	-	-	-
Anguniagaq 8										
8.1	Nunalerinermt inatsimmikutarterineq	4 x ukiutum suliarisinnaasaanaatsorsornerat			2.000					
8.3	Nunalerinermt ingerlataqartut akiitsuunik isumakkeerininneq	Sunnorsortit 200.000. Taarsigassanik isumakkeerininnermt ukiutum 1 mio.	1.000							
8.4	Nunalerinermt ingerlataqartut killiffiannik nalunaarsuineq	Paasissutissanik katersineq, aningaasartartuuteqarnerunngilaq								
8.5	Neriarititsivinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq	Misissuineq 500.000			500					
Katillugit			1.000	-	2.500	-	-	1.000	2.500	12.500
Anguniagaq 9										
9.1	Nersussuarnik kinguaasiortitsinermt ineriartortitsineq	Uumasunik nutaanik pisinermt tapersineq? Piaqqiortitsinermt sulinummut tapersineq? Nersussuarnik piaqqiortitsinermt ilinniartitseqqinneq?								
9.2	Tuttunik kinguaasiortitsinermt ineriartortitsineq	Ivikkaniik naatitsinermt aningaasallineq – maskiniinat naatitsinerlu								
9.3	Kalaallit Nunaanni nunalerinermt inuussutissarsiutip siammartinnissaa									
9.4	Kalaallit Nunaanni savat meqqunik atuineq	Savap meqquninut suliniut 140.000 ingerlatsinermt tapersineq 200.000				200	140			
9.5	Kalaallit Nunaanni nunalerinermt immikkoortoq allaaneq									
Katillugit			-	-	-	200	140	200	140	1.140
Aningaasartuutit katillugit								11.450	5.940	119.440

Upernaviarsuk

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

P.O. Box 269
3900 Nuuk
Oqa. + 299 345000